

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम : एक झलक

(A Glimpse of Technical and Vocational Education and Training in Nepal)

वर्ष ६ अंक १

सल्लाहकार

डा. गोपाल खनाल
डा. रामहरि लामिछाने

प्रधान सम्पादक

सौरभराम जोशी

सम्पादक

कुशमाकर भट्ट

डिजाईन

नागेन्द्र कुमार यादव
संगम गौतम
अमितानन्द न्यौपाने
सुनिल सिग्देल

समन्वय तथा योगदान

गेहेन्द्र कार्की
मनोज शर्मा न्यौपाने
प्रेम कुमार गुरुङ्ग
देवदत्त बडु

©परिषद्मा सुरक्षित

ISBN 978-9937-8461-3-4

प्रकाशन मिति:

२०७१ आषाढ (July 2014)

विषय सूची

विषय	पेज नं.
१. नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	३
२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना र विकास	५
३. परिचय	५
४. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम किन?	८
५. शैक्षिक कार्यक्रमहरूको मान्यता/समकक्षता तथा उच्च अध्ययन	८
६. परिषद् अन्तर्गतका प्राविधिक शिक्षालय/कलेजहरू	९
७. परिषद् अन्तर्गत संचालित कार्यक्रमहरू	९
८. छात्रवृत्तिसम्बन्धी जानकारी	१४
९. पाठ्यक्रमसम्बन्धी जानकारी	१५
१०. गुणस्तर अभिवृद्धि	१६
११. सीप परीक्षण	१६
१२. अन्तर्राष्ट्रिय साभेदारी	१८
१३. विशेष कार्यक्रमहरू	२०
१४. समस्या, चुनौति र समाधानका उपायहरू	२२
अनुसूचीहरू	
१. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५	२४
२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियामावली, २०५१	३०
३. परिषद् अन्तर्गतका महाशाखाहरूका मुख्य कार्यहरू	४०
४. परिषद्को बजेट तथा खर्च	४२
५. परिषद्बाट सञ्चालन हुने व्यावसायिक तालीम(छोटो अवधि तर्फका) पाठ्यक्रमहरू	४३
६. परिषद्बाट सञ्चालन हुने टि.एस.एल.सी. तहका पाठ्यक्रमहरू	४७
७. परिषद्बाट सञ्चालन हुने डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका पाठ्यक्रमहरू	५२
८. राष्ट्रिय पेशागत सीपका मापदण्डहरू	५५
९. परिषद्का क्षेत्रीय कार्यालय, आगिंक तथा साभेदारी शिक्षालयहरूको विवरण	५८
१०. सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा संचालित कार्यक्रमहरूको विवरण	६०
११. परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका शिक्षण संस्थाहरूको विवरण	६३
१२. परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त प्राविधिक एस.एल.सी. तहका शिक्षण संस्थाहरूको विवरण	७५
१३. परिषद्बाट लिइने कार्यक्रम/संस्था सम्बन्धन सम्बन्धी जानकारी	७९
१४. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम नीति-२०६९	८२

प्रकाशक:

सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्, सानोठिमी, भक्तपुर

परिषद्का आंगिक/प्राविधिक शिक्षालयहरू

Uttarpani Technical School,
Dhankuta

Lahan Technical School, Lahaan,
Siraha

School of Health Science,
Bharatpur

Bheri Technical School, Nepalgunj,
Banke

Rapti Technical School, Dang

Pokhara Tourism Training Centre,
Phulbari, Kaski

Panauti Technical School, Panauti,
Kavre

Rural Training Centre, Lamjung

VTCD-Tanahun

Seti Tec, Seti

नेपाल भावनमैत्रीकु प्राविधिक संस्था

Jiri Technical School, Jiri Dolakha

नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम

१. ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

“विद्वान प्रशस्यते लोके विद्वान गच्छति गौरवम्,
विद्यया लम्भते सर्व विद्या सर्वत्र पूज्यते”

अर्थात् संसारमा जे जति पनि परिवर्तन, खोज र आविष्कारका कार्यहरू सम्भव भएका छन् ती विद्वानहरूकै प्रयासले सम्भव भए, यसरी विद्वानहरू/सीपयुक्त व्यक्ति उत्पादन गर्ने प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा आफैमा महान छ ।

नेपालमा विद्यालय शिक्षालाई जीवन उपयोगी बनाउने उद्देश्यले विद्यालय तहमा व्यावसायिक सीप र ज्ञान सिकाउने प्रयास वि.सं. २००४ साल देखि नै शुरू भएको पाइन्छ । यसरी हेर्दा नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र सीप विकासको इतिहास ६ दशक भन्दा लामो भएको पाइन्छ । ऐतिहासिक पृष्ठभूमिलाई हेर्दा नेपालको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमले निम्नानुसारका चरणहरू पार गरेका छन् :

जुम्लामा सन् १९८० मा स्थापित कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय

१.१ आधार स्कूल (वि.सं. २००४ देखि २०१४ सालसम्म)

विद्यार्थीहरूलाई प्राविधिक तथा व्यावसायिक सीप प्रदान गरी रोजगार तथा स्वरोजगार बनाउनको लागि साधारण विषयको अतिरिक्त कृषि, निर्माण, कटाई, बुनाई तथा हस्तकला जस्ता व्यावसायिक विषयहरू सामुदायिक विद्यालयहरूमा समावेश गरी “आधारभूत विद्यालय” बाट व्यवसायिक शिक्षा दिने व्यवस्था गरिएको थियो । आधारभूत विद्यालयको अवधारणा गान्धी दर्शनबाट

प्रभावित भएर राणाकालिन समयमा विकसित भएकोले २००७ सालमा प्रजातन्त्र प्राप्त भएपछि यसले नेपालमा निरन्तरता पाउन सकेन । जसको फलस्वरूप वि.सं. २००९ सालको राष्ट्रिय शिक्षा आयोगको प्रतिवेदन अनुसार आधारभूत विद्यालयलाई विस्थापित गरी बहुउद्देश्यीय विद्यालयहरूको माध्यमबाट व्यावसायिक शिक्षा दिने व्यवस्था गरिएको थियो ।

१.२ बहुउद्देश्यीय माध्यमिक विद्यालय (वि.सं. २०१५ देखि २०२५ सम्म)

आधारभूत विद्यालय कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन नसकेपनि प्राविधिक जनशक्ति देश भित्रै उत्पादन गर्ने प्रयासको फलस्वरूप देशमा बहुउद्देश्यीय माध्यमिक विद्यालय कार्यक्रम लागू गरिएको थियो । यो कार्यक्रम नयाँ भएता पनि यो पुरानै पद्धतिमा आधारित थियो । विद्यार्थीहरूलाई वाणिज्य, कृषि तथा औद्योगिक सीपहरूमा पूर्व-व्यावसायिक तालीम प्रदान गर्ने उद्देश्य राखी संचालन गरिएको यस कार्यक्रम अन्तर्गत कम्तीमा एक-एकवटा बहुउद्देश्यीय माध्यमिक विद्यालय देशका ७५ वटै जिल्लामा विस्तार गर्ने लक्ष्य राखिएको थियो । यस्ता थुप्रै विद्यालयहरू स्थापित भएतापनि यस कार्यक्रममा कतिपय कमजोरीहरू देखिए । स्थानीय आवश्यकता र पाठ्यक्रमबीच सामञ्जस्य नहुनु, कार्यक्रम लागू गर्न व्यवस्थापनको इच्छा नहुनु, संगठन र व्यवस्थापन पक्ष कमजोर हुनु तथा संचालन खर्च पर्याप्त नहुनु आदि जस्ता समस्याहरू देखिए । साथै समुदायले पनि आफ्ना बालबालिकालाई व्यावसायिक शिक्षा पढाउने भन्दा प्राज्ञिक ज्ञान सिकाउने साधारण माध्यमिक विद्यालयमा पढाउने अभिरूचि राखे । परिणामतः यो कार्यक्रमले पनि सफलता हासिल गर्न सकेन ।

१.३ अनिवार्य व्यावसायिक माध्यमिक शिक्षा (नयाँ शिक्षा कार्यक्रम) (वि.सं. २०२८ देखि २०३७ सम्म)

सन् १९७१ मा शुरू भएको राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना (१९७१-७५) ले देशका सबै साधारण माध्यमिक विद्यालयहरूलाई व्यावसायिक विद्यालयको स्वरूप प्रदान गर्‍यो । देशभरी आधारभूत र मध्यमस्तरका जनशक्ति उत्पादन गर्ने लक्ष्य राखेको राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजनाले व्यवसायिक विषयहरूलाई पनि अनिवार्य विषयको रूपमा पाठ्यक्रममा समावेश गर्‍यो । यो

योजनाले व्यावसायिक शिक्षा दिने प्रयास गरे तापनि यसले द्वैद पद्धति (मोडेल) लाई नै अंगीकार गरेको देखिन्छ । तर सन् १९७९ को अन्त्यतिर यो प्रयास पनि असफल भयो । माध्यमिक शिक्षाको व्यावसायिकीकरण गर्ने कार्य देशको आर्थिक विकासको अवस्थसंग मेल खान सकेन । उक्त योजनाको मूल्याङ्कन (सन् १९७९) को आधारमा युनेस्कोले केही आधारभूत कमजोरीहरू औल्यायो । ती कमजोरीहरू बहुउद्देश्यीय विद्यालय कार्यक्रमसंग मेल खाने किसिमका थिए । यसका अतिरिक्त अन्य त्रुटिहरू पनि देखिए । विद्यालय भएको समुदायमा सीपयुक्त जनशक्तिको माग र आवश्यकताबीच उपयुक्त सामञ्जस्य नहुनु, शिक्षा मन्त्रालयका क्षेत्रीय एवं जिल्ला स्तरीय कार्यालयहरूमा परियोजना संचालन गर्न सक्ने क्षमता नहुनु तथा स्थानीय तहमा विभिन्न निकायबीच आवश्यक सूचना संकलन तथा सूचना प्रवाह जस्ता कार्यमा समन्वय कायम हुन नसक्नु यस योजनाका कमीकमजोरीहरू थिए ।

१.४ प्राविधिक शिक्षालय (वि.सं. २०३७ देखि हालसम्म)

देशमा आधारभूत तथा मध्यमस्तरका प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न प्राविधिक शिक्षालय नीति (Trade

सन् १९६३ मा स्थापित (तत्कालिन मेकानिकल ट्रेनिङ सेन्टर) बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी

School Policy) सन् १९७९ देखि अवलम्बन गरियो । देशभित्र प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने सन्दर्भमा देखिएका विभिन्न समस्याहरूलाई मध्यनजर राखी सन् १९८० मा “प्राविधिक शिक्षालय योजना” लागू गरियो । यद्यपि यस योजनाले पनि पूर्ववर्ती योजनाहरूले अंगीकार गरेका नीति र क्रियाकलापहरू आत्मसात् नगरेका होइनन्, तथापि यस योजनाले देशभित्र आधारभूत तथा मध्यमस्तरका प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न राष्ट्रिय आर्थिक विकासका आवश्यकतासंग मेल खाने गरी प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमलाई संस्थागत गर्ने प्रयास गरेको छ । यस योजनाले अपेक्षाकृत रूपले

थोरै तर व्यवस्थित, साथै गुणात्मक प्राविधिक शिक्षा प्रदान गर्ने प्राविधिक शिक्षालयहरू देशका दुर्गम र महत्वपूर्ण ठाउँहरूमा स्थापित गरी स्थानीय जनशक्तिको आवश्यकता - विशेष गरी एकीकृत ग्रामीण विकास कार्यक्रमको लागि चाहिने जनशक्तिको आवश्यकता - परिपूर्ति गर्ने लक्ष्य राखेको थियो । प्राविधिक शिक्षालय योजनाले निम्न आवश्यकताहरूको परिपूर्ति गर्ने उद्देश्य राखेको छ:-

- (१) देशमा संचालित सामाजिक-आर्थिक विकास कार्यक्रमका लागि चाहिने आधारभूत तथा मध्यम स्तरका प्राविधिक सीपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्ने,
- (२) एकीकृत ग्रामीण विकास कार्यक्रम संचालित क्षेत्रमा आवश्यक संख्यामा सीपयुक्त जनशक्तिको परिपूर्ति गर्ने,
- (३) पढाई बीचमै छाड्नेलाई स्थानीय तहमै रोजगार प्राप्त गर्ने अवसर प्रदान गर्नका साथै गाउँबाट शहरको बसाइँ-सराइ दुरुत्साहित गर्नका लागि उनीहरूलाई केही सीप सम्बन्धी तालीम दिने,
- (४) विभिन्न निकायहरूद्वारा संचालित तालीम कार्यक्रमलाई मान्यता प्रदान गर्न उपयुक्त समन्वय कायम गर्ने, र
- (५) सीप परीक्षण तथा उपलब्ध सीप सम्बन्धी तालीमको स्तरलाई संस्थागत गरी प्रमाणीकरण गर्ने ।

माथि उल्लेखित उद्देश्यहरूको परिपूर्ति गर्न प्राविधिक शिक्षालय योजना कार्यान्वयन सम्बन्धी नीतिगत मार्गदर्शनक लागि सन् १९८२ मा राष्ट्रिय शिक्षा समिति अन्तर्गत रहने गरि “राष्ट्रिय प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम समिति” गठन गरिएको थियो । प्राविधिक शिक्षालयहरूको व्यवस्थापन तथा प्रशासनिक कामकाजका लागि “प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा निर्देशनालय” स्थापना गरिएको थियो । सीप परीक्षण सम्बन्धी कार्य संचालन गर्न राष्ट्रिय सीप परीक्षण प्राधिकरणको गठन भई सीप परीक्षण सम्बन्धी कार्य समेत संचालन गरियो । क्रमशः निर्देशनालयको स्वरूप र आकार पनि परिवर्तन गर्नु पर्ने अनुभव गर्न थालियो । फलस्वरूप सन् १९८९ मा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन २०४५ पारित भई देशमा प्राविधिक शिक्षाको विकास र विस्तारको लागि

“प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्” नामक स्वायत्त संस्था गठन भयो ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना र विकास

१. परिचय

“शिक्षा विकासको ढोका हो भने प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम विकासको मूल ढोका हो”
-युनेस्को

सीपयुक्त दक्ष जनशक्ति नै विकासको प्रमुख स्रोत हो। प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमले गरीब र बेरोजगारी कम गराई आर्थिक विकासको राष्ट्रिय लक्ष्य हासिल गर्न टेवा पुऱ्याउने तथ्य निर्विवाद छ। प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमले व्यक्तिलाई “बोली खाने भन्दा गरी खाने” बनाउँदछ। प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् इ.सं १९८९ (विक्रम संवत् २०४५) मा स्थापना भएको हो। देशमा विद्यमान प्राविधिक जनशक्तिको विकास हेतु प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको नीति निर्माण तथा समन्वय गर्ने एक मात्र सरकारी निकायको रूपमा यो संस्था रहेको छ। यस संस्थाले देश भित्र स्तरिय प्राविधिक जनशक्ति निर्माण, पाठ्यक्रम विकास, सीप प्रमाणिका निर्माण साथै अध्ययन र अनुसन्धानका कार्यहरू गर्दै आएको छ। प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नेपालको लागि युनेस्को-यूनिभोक केन्द्रको रूपमा समेत काम गर्दै आएको छ। यस संस्थामा हाल जम्मा ९३२ कर्मचारीहरू कार्यरत छन्। प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एव तालीम नीति-२०१२ (२०६९ बि.सं.) अनुरूप बनाइएको परिषद्को रणनीतिक योजना (२०१४-२०१८) मा दूरदृष्टि २०३० सहितको अभियान साथै दूरदृष्टि प्राप्तिको लागि लक्ष्यहरू र प्रत्येक लक्ष्यहरूको प्राप्तिको लागि रणनीतिहरू संलग्न गरिएको छ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् केन्द्रीय कार्यालय

१.१ दूर दृष्टि

“सीपयुक्त नेपाल, समृद्ध जनता”

१.२ अभियान

प्रा.शि. तथा व्या. ता परिषद् प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको विस्तार गर्ने र सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्ने एउटा जीवन्त संगठनको रूपमा अगाडि बढ्ने छ।

१.३ लक्ष्यहरू

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्ले आफ्नो दूरदृष्टि र उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि निम्न ६ वटा मुख्य लक्ष्यहरू लिएको छ।

१. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा समतापूर्ण पहुँच विस्तार गर्ने।
२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम प्रणालीमा गुणस्तर, समयसापेक्षता र दक्षता अभिवृद्धि गर्ने।
३. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम व्यवस्थापनमा प्रभावकारीता एवं दक्षता अभिवृद्धि गर्ने।
४. शैक्षिक ढाँचासँग मेल खाने ‘राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता ढाँचा’ स्थापना गर्ने।
५. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम कोष स्थापना गर्न प्राविधिक सहयोग विस्तार गर्ने।
६. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमसँग सम्बन्धित सरोकारवालाहरू बीच प्रभावकारी संयोजन स्थापना गर्ने।

अन्य लक्ष्य

दुर दृष्टि तथा उद्देश्य हासिल गर्नको लागि परिषद्ले निम्न लिखित थप लक्ष्यहरू राखेको छ :

- ◆ देशको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको प्रभावकारी योजना, कार्यक्रम र व्यवस्थापनको निम्ति प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक नीति निर्धारण गर्ने।

- ◆ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको गुणस्तर, प्रभावकारिता र पहुँच बढाउनको निम्ति सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने ।
- ◆ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको क्षेत्रमा सक्षम जनशक्ति तयार गर्ने ।
- ◆ रोजगारी दरलाई तालीम कार्यक्रमको सफलता मापनको मुख्य आधार बनाई परिणाममुखी योजनाहरू कार्यान्वयन गर्ने ।
- ◆ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा समाजका सबै वर्गको पहुँच बढाउने ।
- ◆ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा व्यापार तथा उद्योग क्षेत्रको सहभागिता बढाउन प्रोत्साहन गर्ने ।
- ◆ आय आर्जन गर्ने खालका क्रियाकलापको माध्यमबाट आत्म निर्भर हुनको निम्ति संस्थागत क्षमता बढाउने ।
- ◆ संस्थालाई स्थायित्व तथा निरन्तरता दिने ।
- ◆ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीममा पहुँच बढाउन र रोजगारको क्षेत्र विस्तारको लागि परामर्श र रोजगार (Counseling and Placement) से वाहरूद्वारा सहजीकरण गर्ने ।

१.४. मुख्य कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरू

१. परिषद् केन्द्रीय कार्यालय, परिषद् अन्तर्गतका प्राविधिक शिक्षालयहरू, सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम रहेका विद्यालयहरू र परिषद्संग सम्बन्धन लिएका प्राविधिक शिक्षालय, कलेज तथा संस्था मार्फत जनतामा सेवा पुऱ्याउन परिषद्ले निम्नलिखित कार्यहरू निरन्तर रूपले गर्ने गर्दछः

- ◆ विभिन्न संस्थाहरूले संचालन गर्ने प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमका कार्यक्रमहरूलाई समन्वय गरी प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्ने ।
- ◆ उपलब्ध सीमित साधन र श्रोतहरूको अधिकतम उपयोग गर्ने ।
- ◆ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको आवश्यकता पहिचान गरी सोही अनुसारको कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।
- ◆ सीप सक्षमतामा आधारित पाठ्यक्रम तयार गर्ने र समय सापेक्ष परिमार्जन गर्ने ।
- ◆ तोकिएको मापदण्ड, आधार र पाठ्यक्रमका आधारमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमका कार्यक्रम संचालन गर्न सम्बन्धन

प्रदान गर्ने ।

- ◆ प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान मार्फत प्रशिक्षण तालीम, पाठ्यक्रम विकास, सामुदायिक विकास तालीमको साथै अन्य क्षमता अभिवृद्धि र व्यवस्थापकीय दक्षता अभिवृद्धि तालीम सञ्चालन गर्ने ।
  - ◆ सीपको तह निर्धारण, प्रमाणीकरण र सीप परीक्षण परीक्षा सञ्चालन गरी प्रमाणपत्र वितरण गर्ने, कार्यक्रमलाई व्यापक रूपमा विस्तार गर्ने ।
  - ◆ अनुगमन, मूल्यांकन, निरीक्षण तथा परीक्षाका माध्यमबाट प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्ने ।
  - ◆ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमसम्बन्धी अनुसन्धान कार्य गरी अनुसन्धानबाट पत्ता लगाइएका कुराहरू समस्त सरोकारवालाहरूमा जानकारी दिने ।
  - ◆ व्यावसायिक तालीम तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रमलाई विस्तार गर्ने ।
२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्ले आफ्नो भूमिकालाई कार्यक्रम सञ्चालक/कार्यान्वयन कर्ताबाट सहजकर्ता/समन्वयकर्ताको भूमिकामा केन्द्रित गरी प्राविधिक शिक्षालयहरू, श्रम विभाग, घरेलु तथा उद्योग विभाग, अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू, राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरू तथा निजी क्षेत्रमा सञ्चालित प्राविधिक संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धिको निम्ति प्राविधिक सहयोग तथा आवश्यकता अनुसारको अन्य सहयोग गर्ने गरेको छ ।

अभ्यासरत प्लम्बिङ्ग तालिमका सहभागि प्रशिक्षार्थीहरू

३. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको गुणस्तर बढाउन परिषद्ले अनुगमन, मूल्यांकन, स्तर निर्धारण र प्रभाकारिता अध्ययन गरी सोको आधारमा नीति र कार्य योजना समेत बनाउने गरेको छ ।

१.५. संस्थागत संरचना

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको नीति निर्माण, योजना र समन्वयको लागि २३ जना सदस्य भएको परिषद् सभा तथा ९ जना सदस्य भएको परिषद् रहने व्यवस्था छ । सभा र परिषद् दुवैमा अध्यक्ष शिक्षामन्त्री रहने व्यवस्था छ भने अन्य सदस्यहरूमा परिषद्का पूर्णकालिन उपाध्यक्ष र परिषद्को सदस्य सचिव कार्यकारी प्रमुखको रूपमा रहने व्यवस्था रहेको छ । प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली २०४५ (अनुसूची १) ले परिषद्का क्रियाकलाप तथा कार्यक्रमलाई व्यवस्थित रूपमा सम्पन्न गर्न मार्ग प्रशस्त गरेको छ । परिषद्ले आफ्नो क्रियाकलाप तथा कार्यक्रमहरू ११ वटा महाशाखाहरू, ३ वटा क्षेत्रीय कार्यालयहरू र शिक्षालयहरू मार्फत सम्पादन गर्दछ । प्रत्येक महाशाखालाई निर्दिष्ट गरिएका विशेष जिम्मेवारी वहन गर्न एक एक जना निर्देशकको व्यवस्था भएको छ । प्रत्येक निर्देशकलाई महाशाखाको काम सम्पन्न गर्न प्राविधिक र प्रशासनिक कर्मचारीहरूले सहयोग पुऱ्याएको हुन्छ । परिषद्का महाशाखाहरू र क्षेत्रीय कार्यालयहरू यस प्रकार छन्:

महाशाखाहरू

- ◆ राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति
- ◆ परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय
- ◆ तालीम महाशाखा
- ◆ पाठ्यक्रम विकास महाशाखा
- ◆ सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा
- ◆ प्राविधिक महाशाखा
- ◆ प्रशासन महाशाखा
- ◆ बहु-प्राविधिक महाशाखा
- ◆ योजना तथा नीति निर्माण महाशाखा
- ◆ स्तर निर्धारण महाशाखा
- ◆ सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा महाशाखा

महाशाखाहरू र तिनले गर्नुपर्ने मुख्य कार्यहरू अनुसूची ३ मा उल्लेख गरिएको छ ।

क्षेत्रीय कार्यालयहरू

- ◆ पूर्व क्षेत्र क्षेत्रीय कार्यालय, ईटहरी, सुनसरी
- ◆ पश्चिम क्षेत्र क्षेत्रीय कार्यालय, कोहलपुर, बाँके
- ◆ मध्य क्षेत्र क्षेत्रीय कार्यालय, भरतपुर, चितवन

१.६. प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा क्षेत्रका प्रशिक्षक र व्यवस्थापकहरूलाई प्राविधिक प्रशिक्षक प्रशिक्षण, व्यवस्थापन तथा अन्य विविध विषयहरूमा उनीहरूको कार्य दक्षता अभिवृद्धिका लागि आवश्यकता अनुसारका तालीम प्रदान गर्ने उद्देश्यले परिषद् अन्तर्गत प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान (Training Institute for Technical Instruction-TITI) संचालित छ । यसले प्रशिक्षक प्रशिक्षण, पाठ्यक्रम निर्माण तथा विकास, सामुदायिक विकास र व्यवस्थापन जस्ता विषयमा स्वदेश तथा विदेशमा प्रभावकारी तालीम कार्यक्रम संचालन गरेर आफ्नो दक्षता र प्रभावकारीता देखाइरहेको छ । त्यसैले यो प्रतिष्ठान प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाका क्षेत्रमा प्रतिष्ठित संस्थाको रूपमा चिनिन्छ ।

१.७. प्राविधिक शिक्षालय/संस्थाहरू र लगानी

परिषद् अन्तर्गत आङ्गिक संस्थाको रूपमा एउटा प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, १४ वटा आङ्गिक शिक्षालयहरू, २ वटा ग्रामिण तालिम केन्द्र, ४ वटा साभेदारिमा सञ्चालित संस्थाहरू र निर्माणाधिन सहित १९ वटा बहु-प्राविधिक शिक्षालयहरू गरि जम्मा ४० वटा संस्थाहरू, सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम संचालित ७३ वटा विद्यालयहरू, प्राविधिक एस.एल.सी. तर्फ सम्बन्धन प्राप्त १५५ संस्थाहरू, डिप्लोमा तर्फ सम्बन्धन प्राप्त १९५ संस्थाहरू र छोटो अवधिको व्यावसायिक तालीम संचालन गर्ने २१६ वटा सम्बन्धन प्राप्त निजी प्राविधिक तालिम प्रदायक संस्थाहरू मार्फत कार्यक्रमहरू संचालन भइरहेका छन् ।

तीन वर्षे डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहमा वार्षिक १२३४४, प्रा.एस.एल.सी. मा १०४३१ र छोटो अवधिको तालिमहरूमा १५ हजार प्रशिक्षार्थीहरू परिषद् र परिषद् मातहत सम्बन्धन प्राप्त शिक्षालय, कलेज र संस्थाहरूमा

अध्ययनरत छन्। तर यति ठूलो र बेरोजगारीको समस्या समाधान उन्मुख कार्यक्रमहरूको लागि सरकारले कूल शिक्षा बजेटको ३ प्रतिशत भन्दा कम बजेट परिषदलाई दिने गरेको छ। परिषदले प्राप्त गर्ने वार्षिक बजेट र खर्च अनुसूची ४ मा उल्लेख गरिएको छ।

परिषदले महिला, आदिवासी जनजाति, मधेशी/मुसलमान, दलित, अपाङ्ग, पिछडिएको दुर्गम क्षेत्र वेपत्ता पारिएका व्यक्ति तथा सहिद परिवार, जनआन्दोलन/जनयुद्ध/मधेश आन्दोलन घाइते परिवार/द्वन्द्व पीडित/विस्थापित, पूर्व कमैया/हलैया, विपन्न वर्गका विद्यार्थीलाई यति न्यून बजेटबाट डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहमा अध्ययनरत २२५ जनालाई वार्षिक एक करोड ५० लाख रकमको निर्वाह छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने गरेको छ। यस बाहेक हरेक वर्ष प्रथम वर्षमा भर्ना हुने विद्यार्थी मध्ये लगभग ३००० जनालाई वार्षिक रूपमा छात्रवृत्ति सम्बन्धन प्राप्त संस्था मार्फत प्रदान गरिने गरिएको छ। यसका अतिरिक्त तराईका १४ जिल्लाका दलित, मुसलमान छात्राहरू विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत छात्रवृत्ति लगायत विभिन्न सुविधाबाट लाभान्वित भएका छन् भने नेपालभरीका लोपोन्मुख जातीका छात्रछात्राहरूले पनि विशेष कार्यक्रम अन्तर्गत सुविधामा अध्ययन गर्ने अवसर पाएका छन्।

परिषदले डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह बाहेक परिषदका आंगिक शिक्षालयको प्रा.एस.एल.सी तहमा अध्ययनरत क्षमतावान, महिला, जनजाति, द्वन्द्व पीडित, शहीद परिवार र पिछडिएको वर्गका विद्यार्थीलाई १० लाख बराबरका छात्रवृत्ति वार्षिक रूपमा प्रदान गर्ने गरेको छ। यसबाट लगभग १०० जना विद्यार्थीहरू लाभान्वित भएका छन्।

२. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम किन ?

- कोरा सैद्धान्तिक ज्ञान र उच्च तहको शैक्षिक योग्यताले मात्र कुनैपनि व्यक्तिले रोजगार भई आफ्नो सुनौलो र सुनिश्चित भविष्यको मार्ग तय गर्न नसक्ने भएकाले परिषदले रोजगार उन्मुख शिक्षा र व्यावसायिक तालीम दिई स्वावलम्बी र सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने भएकोले।
- विद्यालय र विश्वविद्यालय मार्फत उच्च शिक्षा अध्ययन गर्नेहरूका लागि तहगत व्यवस्था भए जस्तै परिषद अन्तर्गतका शिक्षालय तथा कलेजमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूका लागि समेत उच्च शिक्षा सम्मको अध्ययन गर्ने अवसरको लागि मार्ग प्रशस्त

गरिएकोले।

- वैदेशिक रोजगार बजारमा प्रवेश पाउनको लागि प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम एक सहज माध्यम भएकाले। साथै हासिल गरेको सीपको प्रयोग गरी उद्यमशील नागरीक बनी स्वरोजगार भई अन्य व्यक्तिलाई समेत रोजगार श्रृजना गर्न सक्ने भएकाले।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम प्राप्त व्यक्तिहरूले साधारण शिक्षा प्राप्त व्यक्तिको तुलनामा उच्च तलवमानमा रोजगार एवं स्वरोजगार भई आयस्तरमा वृद्धि एवं सहज जीवन यापन गर्न सहयोग पुग्ने भएकाले।
- विकसित देशमा अत्यधिक माग हुने पेशाहरू जस्तै प्लम्बिङ्ग, कार्पेन्टर, कुक, नर्सिङ्ग आदि प्राविधिक एवं पेशागत सीप सिकी वैदेशिक रोजगार मार्फत जीवनस्तर उकास्न सहज हुने भएकोले।
- अमेरिका, क्यानाडा, बेलायत, अष्ट्रेलिया जस्ता विकसित देशले सीपयुक्त प्राविधिक जनशक्तिको लागि दीर्घकालिन तथा स्थायी बसोबासको कार्यक्रममा सहभागी गराउने प्रावधान समेत राखेकाले।
- विभिन्न अध्ययन एवं सर्वेक्षणले देखाएको तथ्याङ्क अनुसार प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम प्राप्त जनशक्तिको रोजगार दर ७० प्रतिशत भन्दा माथी रहेकोले।
- वैदेशिक रोजगार बजार सम्बन्धी सर्वेक्षण गर्दा सीपयुक्त मध्यम स्तरीय जनशक्ति जस्तै ईलेक्ट्रिकल, प्लम्बिङ्ग, कार्पेन्टर, सटरीङ्ग, सिभिल तथा मेकानिकल ओभरसियर आदि जस्ता पेशाको लागि तलवमान साधारण श्रमिकको तुलनामा ५ गुणा भन्दा बढी भएको पाइएको छ। जस्तो कि खाडी मुलुकमा प्लम्बरको मासिक तलब रु.४०,०००/- देखि रु.५०,०००/- सम्म भएकोमा साधारण श्रमिकको रु.८,०००/- देखि रु.१०,०००/- सम्म मात्र हुने गरेको। यसबाट नेपालको रेमिटान्स आयमा ठूलो वृद्धि भई देशको लामो द्वन्द्वले थिलथिलो भएको अर्थतन्त्रले समेत छिट्टै पुनर्जीवन प्राप्त गर्न सक्ने भएकोले।

३. शैक्षिक कार्यक्रमहरूको मान्यता

/समकक्षता तथा उच्च अध्ययन

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषदले हालसम्म प्राविधिक एस.एल.सी. (TSLC) तह र तीन वर्षे डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहका कोर्षहरू सञ्चालन गरेको

छ। TSLC पास गरेका विद्यार्थीहरू सरकारी सेवामा राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी, प्राविधिक सेवाका (खरिदार सरह) को रोजगारीको लागि योग्य मानिन्छन् भने तीन वर्षे डिप्लोमाका विविध कोर्षहरू पास गरेका विद्यार्थीहरू सरकारी सेवामा राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी प्राविधिक (सुब्बा वा सो सरह) को लागि योग्य मानिन्छन्।

तीन वर्षे डिप्लोमाका विविध कोर्षहरूलाई त्रिभुवन विश्वविद्यालयले प्रमाणपत्र तहको समकक्षता प्रदान गरेको छ। डिप्लोमा कोर्षहरू पूरा गरेका विद्यार्थीले उच्च शिक्षा (व्याचलर डिग्री) हासिल गर्न आ-आफ्नो विधा अनुसार कतै सिधै र कतै केही पूर्व अवस्था पूरा गर्नुपर्ने हुन्छ। हालसम्म परिषदले आफ्नै व्याचलर्स डिग्री कोर्षहरू सञ्चालन नगरेकोले विद्यार्थीहरू आफ्नो रूचि

अभ्यासरत कापेन्ट्रि तालीमका सहभागी प्रशिक्षार्थीहरू

र क्षमता अनुसार अन्य शैक्षिक संस्थाहरूमा गएर आफ्नो अध्ययनलाई निरन्तरता दिन सक्छन्।

8. परिषद अन्तर्गतका प्राविधिक शिक्षालय/ कलेजहरू

प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद् अन्तर्गत ३ प्रकारबाट प्राविधिक शिक्षालय/ कलेजहरू सञ्चालित छन्:

- १) परिषद्का आंगिक शिक्षालय (अनुसूची ९)
- २) परिषद्को समन्वयमा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम (अनुसूची १०)
- ३) परिषदसँग डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र र प्राविधिक एस.एल.सी. तह सम्बन्धन लिई निजीस्तरमा सञ्चालित शिक्षण संस्थाहरू (अनुसूची ११ र १२) यी प्राविधिक शिक्षालय/ कलेजहरू प्राविधिक/ व्यावसायिक शिक्षालाई विस्तार गरी देशभरीका बहुसंख्यक जनताको पहुँचमा पुऱ्याउन कार्यरत छन्। फलस्वरूप लाभान्वित व्यक्तिहरूको संख्या वर्षेनी उल्लेखनीय रूपमा बृद्धि भैरहेको छ। यी तीनै

थरीका प्राविधिक शिक्षालय/ कलेजहरूको नाम, ठेगाना, सञ्चालित कोर्ष, स्वीकृत भर्ना क्षमता र अन्य विस्तृत विवरण अनुसूची ९, १०, ११ र १२ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

५. परिषद अन्तर्गत सञ्चालित कार्यक्रमहरू

परिषदले दुई प्रकारको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गर्दछ। ती कार्यक्रमहरू हुन् :

- ५.१. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा।
- ५.२. व्यावसायिक तालीम।

५.१. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा:

यस कार्यक्रमतर्फ परिषदले स्वास्थ्य, इन्जिनियरिङ्ग, कृषि-पशुपालन, सूचना प्रविधि आदि जस्ता प्रमुख विषयमा TSLC र Diploma/PCL तहका विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरेको छ।

प्राविधिक शिक्षा तर्फ : TSLC / Diploma/ PCL तहका विभिन्न विषयका कोर्षहरू यस प्रकार छन्:

५.१.१. प्राविधिक एस.एल.सी.: यो तहमा प्राविधिक विधाका कुनै पनि कोर्षहरू सञ्चालन हुन सक्ने भएता पनि मागका आधारमा तपसिलका कोर्षहरू बढी सञ्चालित छन्। परिषद्का आंगिक प्रा.शि. र सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा अन्तर्गत सञ्चालित १५ महीने र २९ महीने प्रा.एस.एल.सी. र सम्बन्धन प्राप्त निजी शिक्षालय/ कलेजहरूले १५ महीने प्रा.एस.एल.सी. कोर्षहरू सञ्चालन गरेका छन्। २९ महीने प्रा. एस. एल. सी कोर्ष अध्ययनको लागि दश कक्षा र १५ महीने प्रा. एस. एल.सी अध्ययनको लागि एस. एल. सी उत्तीर्ण हुनु पर्दछ।

अभ्यासरत कृषि तालीमका सहभागी प्रशिक्षार्थीहरू

(क) कृषि

- ◆ जे.टी.ए (पशुपालन/एनिमल साइन्स).
- ◆ जे.टी.ए (प्लान्ट साइन्स)
- ◆ टेक्स्टाइल एण्ड सेरिकल्चर

माथिल्लो तहको अध्ययन: प्रा.एस.एल.सी.मा कम्तीमा एग्रीगेटमा ६८.६६ प्रतिशत अंक ल्याई उत्तीर्ण विद्यार्थीले आई एस्सी कृषि तथा सम्बन्धित विषयमा अध्ययनका लागि प्रवेश परीक्षामा सामेल हुन पाउने व्यवस्था रहेको छ ।

(ख) इञ्जिनियरिङ तर्फ

- ◆ सिभिल (सव-ओभरसियर)
- ◆ मेकानिकल (सव-ओभरसियर)
- ◆ अटोमोवाइल (सव-ओभरसियर)
- ◆ जुनियर कम्प्युटर टेक्सिसियन
- ◆ एयर कण्डीसनीङ्ग एवं रेफ्रिजेरेशन
- ◆ इलेक्ट्रीकल (सव-ओभरसियर)
- ◆ इलोकट्रोनिक्स (सव-ओभरसियर)
- ◆ स्यानटरी (सव-ओभरसियर)
- ◆ सर्वे (सव-ओभरसियर)

अभ्यासरत निर्माण तालीमका सहभागि प्रशिक्षार्थीहरू

माथिल्लो तहको अध्ययन: प्रा.एस.एल.सी.मा कम्तीमा एग्रीगेटमा ६८.६६% अंक ल्याउने विद्यार्थीले आफ्नो विधाको प्रमाण पत्र तहको प्रवेश परीक्षामा सामेल हुन पाउने व्यवस्था रहेको छ ।

ग) स्वास्थ्य तर्फ

- ◆ सि.एम.ए. - उच्च अध्ययनको अवसर पाउने ।
- ◆ अ.न.मी. - उच्च अध्ययनको अवसर पाउने ।
- ◆ ए.ए.एच.डब्ल्यू (आयुर्वेद)- उच्च अध्ययनको

अवसर पाउने ।

- ◆ डेण्टल हाईजेनिस्ट - उच्च अध्ययनको अवसर पाउने ।
- ◆ ल्याव एसिस्टेण्ट - उच्च अध्ययनको अवसर पाउने ।
- ◆ आम्बिच
- ◆ अक्यूपन्चर

सामुदायिक कार्यक्रम संचालन गर्दै स्वास्थ्यतर्फका विद्यार्थीहरू

(माथिल्लो तहको अध्ययनका लागि एस. एल. सी. पास हुन अनिवार्य छ)

घ) विकास तथा व्यवस्थापन तर्फ

- ◆ सोसियल मोबिलाइजर
- ◆ कार्यालय व्यवस्थापन
- ◆ उद्यमशीलता विकास

अभ्यासरत मेकानिकल तालीमका सहभागि प्रशिक्षार्थीहरू

परिषद्का आंगिक, सम्बन्धन प्राप्त र सा.वि.प्रा.शि.अन्तर्गत टि एस.एल सी. कार्यक्रमहरूको भर्ना क्षमता तथा उत्पादन

सि. नं.	कार्यक्रमहरू	आंगिक		सम्बन्धन प्राप्त		आंगिक तथा सम्बन्धन प्राप्त संस्थाको कूल			सा.वि.प्रा.शि.		
		संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	कूल संस्थाको संख्या	कूल वार्षिक भर्ना क्षमता	हालसम्मको कूल उत्पादन	संस्था संख्या	वार्षिक भर्ना क्षमता	हालसम्मको उत्पादन
१	स्वास्थ्य	६	२२४	१५७	६२८०	१६३	६५०४	१०७०१२	-	-	-
१.१	सि एम ए	२	७२	७४	२९६०	७६	३०३२	६५७४५	-	-	-
१.२	ए एनएम	४	१५२	४५	१८००	४९	१९५२	२४३०७	-	-	-
१.३	ल्याब एसिस्टेन्ट	-	-	३१	१२४०	३१	१२४०	१२४८५	-	-	-
१.४	आयुर्वेद (AAHW)	-	-	७	२८०	७	२८०	३७४८	-	-	-
१.५	कम्प्युनिटि ओरल हाइजिन	-	-	-	-	-	-	७२२	-	-	-
१.६	आम्चि	-	-	-	-	-	-	५	-	-	-
२	इन्जिनियरिङ्ग	१६	५१४	४८	१९२०	६४	२४३४	२२९१३	३३	१२८८	२९४४
२.१	इलेक्ट्रिकल	२	७०	१३	५२०	१५	५९०	४४०१	५	२००	६०२
२.२	मेकानिकल	३	७३	२	८०	५	१५३	१८६८	१	२४	१८५
२.३	सर्वे	-	-	९	३६०	९	३६०	१९६६	-	-	-
२.४	सिभिल	६	२२७	२०	८००	२६	१०२७	१०४४०	९	३६०	६६२
२.५	जे सि टि(कम्प्युटर)	-	-	४	१६०	४	१६०	२०७	१७	६८०	१३४६
२.६	अटो मेकानिक्स	२	६४	-	-	२	६४	८६७	१	२४	१४९
२.७	रेफ एण्ड ए सी	१	१६	-	-	१	१६	१५५	-	-	-
२.८	स्यानिटेरी	१	४०	-	-	१	४०	८३०	-	-	-
२.९	इलेक्ट्रोनिक्स	१	२४	-	-	१	२४	३१५	-	-	-
३	कृषि	८	३३३	२९	११६०	३७	१४९३	१३६१०	४०	१६००	१५३५
३.१	जे टी ए पशुपालन	३	११२	२२	८८०	२५	९९२	१३४४४	८	३२०	३१४
३.२	जे टी ए प्लान्टसाईन्स	५	२२१	६	२४०	११	४६१		३२	१२८०	१२२१
३.३	टेक्स्टाइल एण्ड सेरीकल्चर	-	-	१	४०	१	४०	१६६	-	-	-
४	अन्य	३	६१	४	१६०	७	२२१	१३०९	-	-	-
४.१	कार्यालय व्यवस्थापन	१	३०	-	-	१	३०	५१३	-	-	-
४.२	सामाजिक परिचालन	-	-	३	१२०	३	१२०	७१४	-	-	-
४.३	उद्यमशीलता	-	-	१	४०	१	४०	५३	-	-	-
४.४	कुकिङ्ग/वेकिङ्ग	१	१५	-	-	१	१५	१६	-	-	-
४.५	होटल व्यवस्थापन	१	१६	-	-	१	१६	१३	-	-	-
कूल जम्मा		३०	१०७१	२३४	९३६०	२६४	१०४३१	१४३५३५	७३	२८८८	४४७९

नोट : आ. व. २०७०/७१ सम्मको उत्पादन र भर्ना क्षमता २०७१ अषाढ मसान्त सम्मको

५.१.२. डिप्लोमा/प्रमाण पत्र तहको कार्यक्रम:

परिषद्का आंगिक तथा सम्बन्धन प्राप्त निजी शिक्षालय/कलेजहरूले ३ वर्षे डिप्लोमा/ प्रमाण पत्र तहका कोर्षहरू सञ्चालन गरेका छन्। एस. एल. सी. उत्तीर्णले अध्ययन गर्न पाउने ३ वर्षे डिप्लोमा/प्रमाण पत्र तह कोर्षहरू यस प्रकार छन्:

क) कृषि

- ◆ आई.एस्सी. एजी. (प्लान्ट साइन्स)
- ◆ आई.एस्सी. एजी. (एनीमल साइन्स)
- ◆ डिप्लोमा इन फूड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी

उच्च अध्ययन : विभिन्न विश्वविद्यालयको स्नातक तहमा सम्बन्धित विधाका विद्यार्थीहरूले भर्ना हुन प्रतिस्पर्धा गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ।

अभ्यासरत कृषि तर्फका विद्यार्थीहरू

ख) वन विज्ञान

- ◆ डिप्लोमा इन फरेष्ट्री

ग) इञ्जिनियरिङ

- ◆ डिप्लोमा इन सिभिल इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन जियोमेटिक्स इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन कम्प्युटर इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन मेकानिकल इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन इलेक्ट्रोनिक्स इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन इलेक्ट्रीकल इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन इन्फरमेशन टेक्नोलोजी
- ◆ डिप्लोमा इन आर्किटेक्चर इञ्जिनियरिङ
- ◆ डिप्लोमा इन अटो मेकानिकल
- ◆ डिप्लोमा इन इलेक्ट्रीकल एण्ड इलेक्ट्रोनिक्स

उच्च अध्ययन : विभिन्न विश्वविद्यालयको स्नातक तहमा सम्बन्धित विधाका विद्यार्थीहरूले भर्ना हुन प्रतिस्पर्धा गर्न सकिने व्यवस्था रहेको छ।

अभ्यासरत इञ्जिनियरिङ तर्फका विद्यार्थीहरू

घ) स्वास्थ्य तर्फ

- ◆ प्रमाणपत्र तह सामान्य मेडिसिन
- ◆ प्रमाणपत्र तह नर्सिङ
- ◆ डिप्लोमा इन फार्मेसी
- ◆ प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजी
- ◆ प्रमाणपत्र तह रेडियोग्राफी
- ◆ प्रमाणपत्र तह अल्थाल्मिक साइन्स
- ◆ प्रमाणपत्र तह डेण्टल साइन्स
- ◆ प्रमाणपत्र तह आयुर्वेदिक साइन्स
- ◆ प्रमाणपत्र तह होमियोप्याथी

उच्च अध्ययन: प्रमाणपत्र जनरल मेडिसिनले बी.पि.एच अध्ययन गर्न पाउने, उदाहरणको लागि पाटन मेडिकल अध्ययन प्रतिष्ठानमा २०६७ मा भर्ना भई एम.वि.वि.एस. अध्ययन गरिरहेका तर कुनै विश्वविद्यालय तथा अध्ययन प्रतिष्ठानले साइन्सको **deficiency** कोर्ष गर्नु पर्ने प्रावधान राखेको र नर्सिङले वि. एन. अध्ययन गर्न पाउने छ साथै

फार्मेसी र ल्याब टेक्निसियनले सम्बन्धित विधामा स्नातक तहमा विश्व विद्यालयहरूका कतिपय कोर्षहरूमा प्रतिस्पर्धा गर्न पाउने व्यवस्था रहेको छ।

ड) होटल मेनेजमेण्ट तर्फ

- ◆ डिप्लोमा इन होटल मेनेजमेण्ट

परिषद्का आंगिक र सम्बन्धन प्राप्त डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहको उत्पादन तथा प्रथम वर्षको भर्ना क्षमता

सि. नं.	कार्यक्रमहरू	आंगिक		सम्बन्धन प्राप्त		कुल उत्पादन
		संस्था संख्या	जम्मा क्षमता	संस्था संख्या	जम्मा क्षमता	
१.	स्वास्थ्य	६	२५२	२४३	९०८०	३०१५३
१.१	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	२	८०	९३	३७२०	१५८८६
१.२	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	१	६२	४६	१८४०	७६००
१.३	प्रमाणपत्र तह मेडिकल ल्याब टेक्नोलोजि	१	३०	४६	१३८०	२२१७
१.४	डिप्लोमा ईन फार्मसी	१	४०	२६	१०४०	३१९४
१.५	प्रमाणपत्र तह रेडियोग्राफी	-	-	१८	५४०	५४०
१.६	प्रमाणपत्र तह डेन्टल साईन्स	-	-	८	३२०	६४५
१.७	प्रमाणपत्र तह होमियोप्याथी	-	-	१	४०	२४
१.८	प्रमाणपत्र तह डिप्लोमा इन आयुर्वेद	-	-	३	१२०	९
१.९	प्रमाणपत्र तह अथ्याल्मीक साईन्स	१	४०	१	४०	३८
१.१०	प्रमाणपत्र तह अक्युपन्चर, अक्युप्रेसर, मोक्जिभेशन	-	-	१	४०	-
२.	इन्जिनियरिङ	२०	८५२	५९	२७८४	५४७४
२.१	डिप्लोमा ईन सिभिल इन्जिनियरिङ	१०	४६८	२१	१००८	२७५८
२.२	डिप्लोमा ईन ईलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ	१	४८	९	४३२	३८१
२.३	डिप्लोमा ईन मेकानिकल इन्जिनियरिङ	२	७८	१	४८	१६१
२.४	डिप्लोमा इन अटो मोबाइल	१	३०	-	-	-
२.५	डिप्लोमा ईन आर्किटेक्चर इन्जिनियरिङ	-	-	४	१९२	५५
२.६	डिप्लोमा ईन कम्प्युटर इन्जिनियरिङ	-	-	१७	८१६	१०९२
२.७	डिप्लोमा ईन ईलेक्ट्रिकल इन्जिनियरिङ	४	१५०	६	२४०	८५०
२.८	डिप्लोमा ईन सर्वे इन्जिनियरिङ	-	-	१	४८	१३१
२.९	डिप्लोमा ईन इन्फरमेशन टेक्नोलोजी	१	४८	-	-	४६
२.१०	डिप्लोमा ईन ईलेक्ट्रिकल एण्ड ईलेक्ट्रोनिक्स इन्जिनियरिङ	१	३०	-	-	-
३.	कृषि	७	३४२	८	३२०	५२०
३.१	आई ए सी कृषि (प्लान्ट साईन्स) तथा आई ए सी कृषि (एनिमल साईन्स)	७	३४२	६	२४०	४६६
३.२	डिप्लोमा ईन फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजि	-	-	२	८०	५४
४.	फरेष्ट्री	-	-	१	४०	५९
४.१	डिप्लोमा ईन फरेष्ट्री	-	-	१	४०	५९
५.	होटल मेनेजमेन्ट	३	१२०	-	-	-
५.१	डिप्लोमा इन होटल मेनेजमेन्ट	३	१२०	-	-	-

नोट : आ. व. २०७०/०७१ सम्मको उत्पादन र भर्ना क्षमता २०७१ आषाढ मसान्त सम्मको

५.१.३ व्यावसायिक तालीम : परिषद्का आङ्गिक शिक्षालयहरू र परिषद्बाट सम्बन्धन लिएका तालीम प्रदायक संस्थाहरूले आवश्यकता र माग अनुरूपका नियमित तथा प्रायोजित सीपमूलक तालीमहरू संचालन गर्दछन् । धेरै विधाका विविध तालीमहरू मध्ये ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, मौरीपालन, बेमौसमी तरकारी खेती, च्याउ खेती, फलफूल नर्सरी, गार्डेनिङ्ग, कुकिङ्ग-बेकिङ्ग, हाउस किपिङ्ग, बिजुली जडान, प्लम्बिङ्ग, डकर्मी तालीम, कम्प्युटर, रेडियो/टिभी मर्मत फोटोग्राफी, ब्युटिसियन आदि जस्ता तालीमहरू रोजगार मूलक देखिएका छन् । यसका अतिरिक्त महिला, दलित, जनजाती तथा सिमान्तकृत व्यक्तिहरूलाई व्यापक रूपमा सीपमूलक तालीम दिई रोजगार गराउने उद्देश्यले परिषद् अन्तरगत रोजगारीका लागि सीप परियोजना संचालन गरी सफलतापूर्वक सम्पन्न गरेको छ, भने हाल प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद्ले एशियाली विकास बैंककै आर्थिक सहयोगमा **सीप विकास परियोजना** सञ्चालनमा ल्याएको छ । यो परियोजनाले लैङ्गिक तथा सामाजिक समायोजन गरि देशभर बजारमुखी छोटो अवधिका सीपमूलक तालीम तथा रोजगारमुखी सेवाहरू सञ्चालन गर्ने उद्देश्य लिएको छ । परियोजना अवधिभर जम्मा ४६००० (३६००० निजी तालीम प्रदायक संस्थाहरूबाट र १०००० सामुदायिक शिक्षालयहरूबाट) लाई बजारमुखी तालीमहरू सञ्चालन गर्ने र रोजगारउन्मुख गराउने र यसका अतिरिक्त प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीमको गुणस्तर सान्दर्भिकता र दक्षता अभिवृद्धि गर्न संयोजन गर्ने गरी सीप विकास परियोजनाले यस वर्ष परियोजनाको कार्यक्रमअनुसार पाँच वटै विकास क्षेत्रमा बजारमुखी छोटो अवधिका इन्जिनियरिङ, म्यानुफ्याक्चरीङ र सेवा क्षेत्रका विभिन्न तालीमहरू सञ्चालन गर्दै छ ।

६. छात्रवृत्ति

परिषद्ले डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहका सबै कार्यक्रमहरूमा जेहेन्दार छात्रवृत्ति, वर्गीकृत छात्रवृत्ति र निर्वाह छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरेको छ । यसका साथै परिषद्बाट संचालित आङ्गिक तथा सम्बन्धन प्राप्त संस्थाहरूमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूमा अध्ययन गर्ने TSLC तहका विद्यार्थीहरूका लागि समेत छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरेको छ । परिषद्ले प्रदान गर्ने छात्रवृत्तिहरूको विस्तृत विवरण यस प्रकार छ :

६.१. जेहेन्दार छात्रवृत्ति

प्रवेश परीक्षामा जुन संस्थाबाट फाराम भरेको हो त्यही संस्थामा मात्र खुल्ला (पूर्ण शुल्कीय) प्रतिस्पर्धामा सर्वोत्तम अंक प्राप्त गर्ने विद्यार्थीलाई पूर्ण छात्रवृत्ति प्रदान गरिन्छ । यसरी प्राप्त छात्रवृत्ति पहिलो वर्ष/सेमेष्टरकालागि मात्र हुनेछ । अर्को वर्ष/सेमेष्टरकालागि अधिल्लो वर्ष/सेमेष्टरको उत्कृष्ट नतिजालाई आधार मानिने छ ।

६.२. वर्गीकृत (निःशुल्क) छात्रवृत्ति

परिषद्का प्रत्येक आंगिक, साभेदारी, सामुदायिक विद्यालय र निजी स्तरमा संचालित शिक्षण संस्थाहरूमा प्रवेश परीक्षा संचालनको लागि स्वीकृती पाएका प्रत्येक कार्यक्रममा वर्गीकृत छात्रवृत्तिको लागि निर्धारित कुल संख्यालाई १०० प्रतिशत कायम गरि उक्त संख्यालाई ५०-५० प्रतिशतमा साधारण र लक्षित वर्ग गरि दुई समूहमा विभाजन गरि, नेपालको सरकारी वा सामुदायिक विद्यालयबाट प्रवेशिका परीक्षा, परिषद् तथा त्रिभुवन विश्वविद्यालयका आंगिक शिक्षण संस्थाबाट प्राविधिक प्रवेशिका परीक्षा वा सो सरह उत्तिर्ण गरेका नेपाली नागरिकलाई निःशुल्क छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

- १) **साधारण समूह :** नेपालको सरकारी वा सामुदायिक विद्यालयबाट प्रवेशिका परीक्षा, परिषद् तथा त्रिभुवन विश्वविद्यालयका आंगिक शिक्षण संस्थाबाट प्राविधिक प्रवेशिका परीक्षा वा सो सरह उत्तिर्ण गरेका लक्षित तथा अन्य वर्गका नेपाली नागरिकहरूलाई माथि उल्लेख भए वमोजिमको संख्यामा कार्यक्रमानुसार वर्गीकृत (निःशुल्क) छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २) **लक्षित वर्ग समूह :** नेपालको सरकारी वा सामुदायिक विद्यालयबाट प्रवेशिका परीक्षा, परिषद् तथा त्रिभुवन विश्वविद्यालयका आंगिक शिक्षण संस्थाबाट प्राविधिक प्रवेशिका परीक्षा वा सो सरह उत्तिर्ण गरेका लक्षित वर्गका नेपाली नागरिकहरूलाई माथि उल्लेख भए वमोजिमको प्रतिशतलाई सत प्रतिशत कायम गरि निम्न वमोजिमको आरक्षित गरिएको प्रतिशतमा कार्यक्रमानुसारको सिट संख्यामा वर्गीकृत (निःशुल्क) छात्रवृत्ति प्रदान गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

लक्षित वर्ग	आरक्षित प्रतिशत
अ) महिला	२५ प्रतिशत
आ) आदिवासी-जनजाति	२५ प्रतिशत
इ) मधेशी	१३ प्रतिशत
ई) दलित	९ प्रतिशत
उ) अपाङ्ग	२ प्रतिशत
ऊ) पिछडिएको दुर्गम क्षेत्र	४ प्रतिशत
ए) जनआन्दोलन/जनयूद्ध/मधेशआन्दोलन /द्वन्द पीडित/विस्थापित/बेपत्ता पारिएका व्यक्ति र सहिद परिवार तथा घाइते वा निजको परिवार	५ प्रतिशत
ऐ) मुस्लिम	२ प्रतिशत
ओ) पूर्व कमैया/हलैया	२ प्रतिशत
औ) आर्थिक वा सामाजिक रूपमा विपन्न	१३ प्रतिशत

(स्पष्टिकरण): प्रमाणपत्र तह नर्सिङ्ग कार्यक्रममा बुदाँ नं. (अ) देखी (औ) वर्गका महिला परीक्षार्थीहरूले आवेदन फाराममा महिला वर्ग भनि उल्लेख गर्न छुट भए तापनि निजहरूलाई सोहि वर्गको मानि आरक्षित प्रतिशतमा प्रतिस्पर्धा गराइने छ ।

६.३ निर्वाह छात्रवृत्ति

निर्वाह छात्रवृत्ति तपसिलमा उल्लेखित लक्षित वर्गका नेपाली नागरीकहरू मध्ये जम्मा ७५ जनालाई परिषद्का आंगिक तथा साभेदारी शिक्षण संस्थाहरूमा अध्ययनका लागि प्रवेश परीक्षामा सामेल भई भर्ना भएका तपशिलका प्रत्येक वर्गका परीक्षार्थीहरूलाई योग्यता क्रमका आधारमा देहाय बमोजिमको संख्यामा प्रति विद्यार्थी मासिक रू. ५००० (अक्षरूपी रू. पाँच हजार मात्र) का दरले निर्वाह स्वरूप छात्रवृत्ति प्रदान गरिने छ, जो छात्रवृत्ति कार्यक्रममा सहभागि हुन चाहने उल्लेखित लक्षित वर्गका छात्रछात्राहरूले उल्लेखित संस्थाहरूमा नेपालका सरकारी वा सामुदायिक विद्यालयबाट प्रवेशिका परीक्षा, परिषद् तथा त्रिभुवन विश्वविद्यालयका आंगिक शिक्षण संस्थाबाट प्राविधिक प्रवेशिका परीक्षा वा सो सरह उत्तिर्ण विद्यार्थीहरूले पूर्ण शुल्कीय (खुल्ला वा प्रा.एस.एल.सी.) प्रवेश परीक्षाको आवेदन फाराम भर्दा आफु पर्ने लक्षित वर्ग उल्लेख गरी सो वर्गको पहिचान खुल्ने निर्देशिकामा उल्लेख भए बमोजिमको निकायबाट प्रदान गरिएको प्रमाण पेस गर्नुपर्नेछ ।

यो छात्रवृत्ति पाउने परीक्षार्थीले परिषद् तथा सम्बन्धित शिक्षण संस्थामा लाग्ने सम्पूर्ण शुल्क बुझाउनु पर्ने हुन्छ ।
तपसिल

सि.नं.	लक्षितवर्ग	कोटा संख्या
१	महिला (यस कोटामा एकल महिलालाई पहिलो प्राथमिकता दिइनेछ)	९
२	आदिवासी जनजाति	८
३	मधेशी/मुसलमान	७
४	दलित	७
५	अपाङ्ग	६
६	पिछडिएको दुर्गम क्षेत्र	१०
७	बेपत्ता पारिएका व्यक्ति तथा सहीद परिवार	६
८	जनआन्दोलन/जनयूद्ध/मधेश आन्दोलन घाइते परिवार/द्वन्द पीडित/विस्थापित	९
९	पूर्व कमैया/हलैया	४
१०	विपन्न	९
जम्मा		७५

उल्लेखित लक्षित वर्गको परीक्षार्थीहरूलाई यस छात्रवृत्तिमा छनौट गर्दा परिषद्का आंगिक तथा साभेदारी शिक्षण संस्थाहरूमा अध्ययनरत लक्षित वर्गका परीक्षार्थीहरूले पूर्ण शुल्कीय प्रवेश परीक्षामा प्राप्त गरेको उच्चतम प्राप्ताङ्कको आधारमा यो छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ ।

६.४. EVENT छात्रवृत्ति

विश्व बैंक र नेपाल सरकारको सहयोगमा शिक्षा मन्त्रालयद्वारा संचालित व्यावसायिक शिक्षा र तालीम अभिवृद्धि (Enhanced Vocational Education and Training-EVENT) परियोजनाद्वारा पनि प्राविधिक एस.एल.सि. (TSLC) तह १५ महिने कार्यक्रममा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको लागि प्रति वर्ष करिब २००० जनाको लागि छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरेको छ ।

७. पाठ्यक्रम

परिषद्ले पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा बजारको माग अनुरूप रोजगार बजारको अवस्था र नयाँ नयाँ प्रविधिको प्रवेशलाई समेत अध्ययन गर्ने गरेको छ । यसरी पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा Develop A Curriculum (DACUM) पद्धतिको

माध्यमबाट गर्ने गरिएको छ। विषय विज्ञलाई पाठ्यक्रम निर्माणको शुरूदेखि अन्तिम प्रक्रियासम्म संलग्न गराई विषय समितिबाट सिफारिश गरी पाठ्यक्रम बोर्डबाट स्वीकृत भएपछि मात्र उक्त पाठ्यक्रम अनुसार अध्ययन अध्यापनको कार्य गर्ने गरिन्छ। परिषद्बाट हालसम्म निर्माण भई अध्ययन अध्यापन भईरहेका पाठ्यक्रममा टि.एस.एल. सी. तहमा ७० वटा, डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहमा ३९ र छोटो अवधिका १२८ वटा र विविध तथा एप्रेन्टिसीप १६ वटा गरी जम्मा २५३ वटा पाठ्यक्रम छन्। परिषद्बाट हालसम्म निर्माण भई अध्ययन अध्यापन भइरहेको टि.एस.एल. सी. र डिप्लोमा/प्रमाणपत्र तहका पाठ्यक्रमहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची ६ र ७ मा दिइएको छ भने व्यावसायिक (छोटो अवधि) तालीमका पाठ्यक्रम अनुसूची ५ मा दिइएको छ।

८. गुणस्तर अभिवृद्धि

परिषद्ले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको गुणस्तर कायम गर्न नियमित रूपमा अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने गर्दछ। साथै परिषद्ले परीक्षा प्रणालीलाई बैज्ञानिक र व्यवस्थित गरी गुणस्तरको सुनिश्चितता तर्फ विशेष ध्यान दिएको छ।

८.१. अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको गुणस्तर कायम गर्न परिषद् अन्तर्गत प्राविधिक महाशाखा, पोलिटेक्निक महाशाखा, सा.वि.प्रा.शि. महाशाखा र तालीम महाशाखाले अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको जिम्मेवारी बहन गर्ने गर्दछन्। प्राविधिक एस.एल.सी. तह र डिप्लोमा तहका कार्यक्रमहरूको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण प्राविधिक महाशाखा र पोलिटेक्निक महाशाखाले तथा सा.वि.प्रा.शि. कार्यक्रम र छोटो अवधिका व्यावसायिक तालीमको गुणस्तर कायम गर्नको लागि सा.वि.प्रा.शि. महाशाखा र तालीम महाशाखाले अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने गर्दछन्। यसरी अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्दा सम्बन्धित विषयका विज्ञका साथै पेशागत संस्थाहरू र परिषद्वरूका विज्ञहरू समेत समावेश गरी संयुक्त अनुगमन गर्ने गरेको छ। यस क्रममा मेडिकल काउन्सिलका विज्ञ सहितको संयुक्त टोली समेत बेलाबेलामा निरीक्षण टोली खटाउने गरेको छ।

८.२. परीक्षा प्रणाली

परिषद् अन्तर्गत सञ्चालन हुने कार्यक्रमहरू प्राविधिक र सीप उन्मुख हुने भएकोले सैद्धान्तिक ज्ञान भन्दा प्राविधिक ज्ञानमा बढी जोड दिइन्छ। त्यसैले प्राविधिक एस.एल.सी. तहको परीक्षामा ८० प्रतिशत भार प्रयोगात्मक र २० प्रतिशत भार सैद्धान्तिक ज्ञानलाई दिइन्छ। यसै गरी डिप्लोमा तहमा ५० प्रतिशत प्रयोगात्मक ज्ञान र ५० प्रतिशत सैद्धान्तिक ज्ञानलाई प्राथमिकता दिइन्छ। परिषद् अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमहरूमा प्रशिक्षार्थीहरूको प्रवेश परीक्षा, वार्षिक परीक्षा र अन्तिम परीक्षाको व्यवस्थापन गरी उत्तिर्ण परीक्षार्थीहरूलाई प्रमाणपत्र दिनको लागि परिषद् अन्तर्गत परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयको व्यवस्था गरिएको छ। परीक्षालाई मर्यादित, व्यवस्थित र गुणस्तरीयता कायम गराउन परिषद्वका उपाध्यक्षको अध्यक्षतामा परीक्षा समितिले कार्य गरिरहेको हुन्छ। परीक्षा प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न परीक्षा केन्द्र रहेको जिल्लामा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा स्थलगत परीक्षा समन्वय उप-समितिको समेत व्यवस्था गरिएको छ। शैक्षिक तालीका अनुरूप ठिक समयमा परीक्षा लिने, परीक्षा सकिएको ३ महिना भित्र नतिजा प्रकाशन गर्ने र उत्तिर्ण परीक्षार्थीहरूलाई प्रमाणपत्रको लागि आवेदन दिएको सामान्यतया ३ दिन भित्र सम्बन्धित परीक्षार्थीलाई प्रमाणपत्र वितरण गर्ने व्यवस्था गरिएको छ।

८. सीप परीक्षण

परम्परागत पारिवारिक सीप सिक्ने र सिकाउने अत्यधिक प्रचलन भएको हाम्रो जस्तो मुलुकमा अनौपचारिक माध्यम वा अनुभवबाट हासिल गरेको दक्षता र सीपको कुनै कदर हुन नसकी देश निर्माण कार्यमा जनशक्तिको समाहित हुन नसकेको सन्दर्भमा सीपको कदर गर्न राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिले सीप परीक्षण गरी सीपको स्तर कायम गरिदिने व्यवस्था गरेको छ।

अनौपचारिक माध्यम वा अनुभवबाट हासिल गरेको दक्षता वा सीप भएको व्यक्तिहरूलाई कदर गर्दै खेर गइरहेको जनशक्ति देश निर्माण कार्यमा समाहित गर्ने मुलभूत उद्देश्य राखी विकास समिति ऐन २०१३ को आधारमा जारी गरिएको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा समिति गठन आदेश २०३९ अनुसार बनेको उक्त समितिले २०४० साल जेष्ठ ८ गते सीप परीक्षण

परिषद् उपसमिति गठन गरी सीपको स्तर निर्धारण, वर्गीकरण, परीक्षण तथा प्रमाणिकरणको लागि कार्य शुरु गरिएको छ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ तथा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली, २०५१ लागू भएपछि सीप परीक्षण कार्यलाई प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को महाशाखाको रूपमा स्थापना गरी कार्य संचालन गर्दै आएकोमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली २०५१ को पहिलो संशोधन नियमावली २०६० प्रारम्भ भए पछि यसलाई

राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिको रूपमा स्थापना गरी सीप स्तर निर्धारण, पेशागत सीपका मापदण्ड (अनुसूची द) निर्माण, परीक्षण तथा प्रमाणिकरण गर्ने कार्य गर्दै आइरहेको छ । २०७० आसाढ मसान्तसम्ममा समितिबाट तह प्रारम्भिकदेखि तह ४ सम्मका २६५ वटा सीपका प्रमाणिका (Skill Standards/Profile) तयार भएका छन् । यी सीप प्रमाणिककाहरूका आधारमा राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिबाट लिएको सीप परीक्षाबाट आर्थिक वर्ष २०७०/०७१ को चैत अन्तसम्ममा सीप परीक्षण परीक्षामा सम्मिलित २३४२५४ मध्ये १७७९२६ जना उत्तिर्ण भएका छन्, जसको विवरण यस प्रकार छ

आ. ब. २०७०/७१ चैत्र मसान्त सम्मको तहगत सीप परीक्षण परीक्षामा सहभागीको विवरण

क्र.सं.	तह	२०५८/०५९	०५९/०६०	०६०/०६१	०६१/०६२	०६२/०६३	०६३/०६४	०६४/०६५	०६५/०६६	०६६/०६७	०६७/०६८	०६८/०६९	०६९/७०	०७०/०७१ चैत्र मसान्त सम्म	जम्मा
१	प्रारम्भिक	०	०	०	०	०	४०	१४४२	२१००	२२७९	२२७७	८४९	०	८९७७	
२	एक	५८१५	५४९	३८०	११०९	६२२	१०३९	२७८३	९४०४	१३७४४	४००८२	५५३११	३१४१०	३६८०८	१९९०५६
३	दुई	४८६६	४५०	४३६	७३०	९७९	७६१	८४९	१२३४	९४३	१२०२	३२२४	३२९६	२०६३	२०९५३
४	तीन	१५३७	९९	९८	१९९	२१४	१६०	२०२	२१२	२३०	३२७	८०३	६८४	४५६	५२२१
५	चार	०	०	०	२	०	४	२	०	१९	१५	५	०	०	४७
जम्मा		१२२१८	१०९८	९१४	२०४०	१८१५	१९६४	३८७६	१२२९२	१७०३६	४३९०५	६१६१०	३६१५९	३९३२७	२३४२५४

आ. ब. २०७०/७१ चैत्र मसान्त सम्मको तहगत सीप परीक्षण परीक्षामा उत्तिर्णको विवरण

क्र.सं.	तह	२०५८/०५९	०५९/०६०	०६०/०६१	०६१/०६२	०६२/०६३	०६३/०६४	०६४/०६५	०६५/०६६	०६६/०६७	०६७/०६८	०६८/०६९	०६९/७०	०७०/०७१ चैत्र मसान्त सम्म	जम्मा
१	प्रारम्भिक	०	०	०	०	०	४०	१३५१	२०२२	२२३५	१५४७	६५८	०	७८५३	
२	एक	३२१४	३५८	२५२	८३०	४२९	८५०	२३३७	८००४	११७०३	३४४८३	४२०९६	२४८१५	२८३६९	१५७७४०
३	दुई	२०७८	२२४	१८६	३९०	५६२	४३८	४९१	८००	५९६	७४०	१५१८	१३८५	१०२९	१०४३७
४	तीन	५२४	३६	२५	९०	८७	९६	११३	१२०	७४	११०	२०२	२६२	१२०	१८५९
५	चार	०	०	०	२	०	४	२	०	१७	७	५	०	०	३७
जम्मा		५८१६	६९८	४६३	१३१२	१०७८	१३८८	२९८३	१०२५५	१४४१२	३७५५५	४५३६८	२७१२०	२९५१८	१७७९२६

सीपको प्रमाणपत्र लिएको व्यक्तिले उम्मेदवार हुन पाउने श्रेणी वा तह

- क) तह एक: नेपाल सरकारको राजपत्रअनङ्कित तृतीय श्रेणी प्रा.) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा तेस्रो तह (प्रा)
- ख) तह दुई: नेपाल सरकारको राजपत्र अनङ्कित द्वितीय श्रेणी (प्रा) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा चौथो तह ((प्रा)

- ग) तह तीन: नेपाल सरकारको राजपत्र अनङ्कित प्रथम श्रेणी (प्रा) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा पाँचौ तह (प्रा)
- घ) तह चार: नेपाल सरकारको राजपत्र अङ्कित तृतीय श्रेणी (प्रा) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा छैठौ तह (प्रा)

सीप परीक्षणबाट हुने फाईदाहरू:

१. परम्परागत सीपयुक्त जनशक्तिहरू प्रमाणिकरण हुने ।
२. तालीमको लागि लगानी विना दक्ष सीपयुक्त जनशक्ति तयार हुने ।
३. प्राविधिकको स्तर पहिचान भई काममा एकरूपता आउने ।
४. स्वदेशी र वैदेशिक रोजगारको अवसर तथा वेतन बृद्धि हुने ।
५. गुणस्तरयुक्त सामग्रीहरू उत्पादन र सेवा गर्नमा सहयोग मिल्ने ।

सीप परीक्षणमा सामेल हुन आवश्यक पर्ने योग्यता:

- (क) ईलिमेन्ट्रि तहको लागि : १४० घण्टाको तालीम प्राप्त गरेको ।
- (ख) तह १ को लागि: साधारण लेखपढ गर्न सक्ने तथा सम्बन्धित व्यवसायको ज्ञान र सीप भई सम्बन्धित पेशामा कम्तीमा १ वर्षको कार्य अनुभव भएको वा सम्बन्धित व्यवसायमा तालीम लिई ६ महिनाको कार्य अनुभव भएको वा सम्बन्धित व्यवसायमा कम्तीमा १ महिनाको (१६० घण्टा) तालीम प्राप्त गरेको ।
- (ग) तह २ को लागि : साधारण लेखपढ गर्न सक्ने तथा सम्बन्धित व्यवसायको ज्ञान र सीप भई सम्बन्धित पेशामा कम्तीमा ३ वर्षको कार्य अनुभव भएको वा सम्बन्धित विषयमा १ वर्षको (कम्तीमा ६०० घण्टाको प्रत्यक्ष र ८०० घण्टाको कार्यगत) तालीम लिएको वा सम्बन्धित विषयमा तह १ को सीप परीक्षण उत्तीर्ण भई एक वर्षको कार्य अनुभव प्राप्त गरेको ।
- (३) तह ३ को लागि : साधारण लेखपढ गर्न सक्ने तथा सम्बन्धित व्यवसायमा ज्ञान र सीप भई सम्बन्धित

पेशामा कम्तीमा ५ वर्षको कार्य अनुभव भएको वा सम्बन्धित विषयमा १ वर्षको तालीम लिई सम्बन्धित पेशामा २ वर्षको कार्य अनुभव प्राप्त गरेको वा सम्बन्धित व्यवसायमा तह २ को सीप परीक्षण परीक्षा उत्तीर्ण भई एक वर्षको कार्य अनुभव प्राप्त भएको ।

- (ङ) तह ४ को लागि : सम्बन्धित व्यवसायमा तह ३ को सीप परीक्षण उत्तीर्ण भई ३ वर्षको कार्य अनुभव प्राप्त गरेको वा सम्बन्धित व्यवसायमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा ख्याति प्राप्त गरेको ।

१० अन्तर्राष्ट्रिय साझेदारी

नेपालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको विकास एवं विस्तारमा वैदेशिक दातृराष्ट्र एवं संघ संस्थाहरूको प्रारम्भ देखिनै ठूलो योगदान रही आएको छ । नेपालमा दातृराष्ट्रहरूले शिक्षालय एवं तालीम केन्द्रहरूको स्थापना एवं विकासमा ठूलो आर्थिक एवं प्राविधिक सहयोग गर्दै आइरहेका छन् । प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना (२०४५) पश्चात् यस क्षेत्रको एक मात्र छाता संगठनको हैसियतले परिषद्ले दातृराष्ट्रहरूसँग समन्वय र सहकार्य गर्दै आइरहेको छ । प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालीम साधारण शिक्षाको तुलनामा खर्चिलो हुने तथा सरकारी लगानी मात्र यस क्षेत्रमा पर्याप्त नहुने भएकोले परिषद्ले विभिन्न दातृराष्ट्र एवं संघसंस्थाहरूसँग सम्बन्ध विस्तार एवं समन्वय गरी वैदेशिक सहयोग समेत जुटाइ आएको छ । हालसम्म सञ्चालित प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम कार्यक्रमहरूको विकास र विस्तारमा सहयोग गर्ने मुख्य दातृ निकाय एवं तिनको सहयोग यस प्रकार छ:

सि.नं	दातृराष्ट्र/संस्थाको नाम	प्राप्त सहयोग
१.	कोलम्बो प्लान स्टाफ कलेज (CPSC)	CTEVT ले संस्थापक सदस्यको हैसियतले स्थापना कालदेखि नै मानव ससाधन विकासमा CPSC बाट नियमित सहयोग पाइरहेको छ । CPSC द्वारा प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीमसँग सम्बन्धीत विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षमता अभिवृद्धि तालीम, गोष्ठी र सेमिनारहरूमा नेपाललाई सहभागी गराउँदै आएका छ ।

सि.नं	दातृराष्ट्र/ संस्थाको नाम	प्राप्त सहयोग
२.	एसियाली विकास बैंक (ADB)	<p>प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको क्षेत्रमा एक महत्वपूर्ण दातृ निकायको रूपमा रहेको यस बैंकले तपसिलका शिक्षालय एवं परियोजनाको स्थापना एवं विकासमा सहयोग गरेको छः</p> <ol style="list-style-type: none"> १. लाहान प्राविधिक शिक्षालय २. राप्ती प्राविधिक शिक्षालय ३. भेरी प्राविधिक शिक्षालय ४. सेती प्राविधिक शिक्षालय ५. धवलागिरी प्राविधिक शिक्षालय ६. पोखरा पर्यटन तालीम केन्द्र ७. एडीबीको ऋण सहयोगमा रोजगारीका लागि सीप परियोजना सम्पन्न भएको छ भने र सीप विकास परियोजना यसै बैंकको अनुदान सहयोगबाट सञ्चालित छ । साथै परिषद्का कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासमा समेत एडीबीले यसले ठूलो योगदान दिँदै आइरहेको छ ।
३.	स्वीस सहयोग नियोग (SDC)	<p>यस संस्थाले दोलखाको जिरी तथा काठमाण्डौको बालाजुमा प्राविधिक शिक्षालय स्थापनामा सहयोग पुऱ्याउनका अतिरिक्त प्राविधिक शिक्षालयका प्रशिक्षकहरूलाई तालीम प्रदान गर्ने उद्देश्यले प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान (TITI) को स्थापना गर्न सहयोग गरेको छ । हाल राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिलाई पेशागत सीप मापक तयार गरी सीप परीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन समेत आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्दै आइरहेको छ ।</p>
४.	युनाईटेड मिशन टु नेपाल (UMN)	<p>यस संस्थाले नेपालको दूर्गम क्षेत्र जुम्ला जिल्लामा पहिलो प्राविधिक शिक्षालयको रूपमा कर्णाली प्राविधिक शिक्षालयको स्थापनामा सहयोग गरी प्राविधिक जनशक्तिको उत्पादनको माध्यमबाट अति दूर्गम एवं पिछडिएका क्षेत्रका बासिन्दा एवं समुदायको आर्थिक जीवनस्तर उकास्न ठूलो सहयोग गरेको छ । यसको अलावा यस संस्थाले पाल्पा नर्सिङ्ग क्याम्पस (१९९८) स्थापनामा समेत सहयोग गरेको छ ।</p>
५.	बेलायत सरकार	<p>बेलायत सरकारले उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय, धनकुटाको स्थापना एवं कृषिमा प्राविधिक एस.एल. सी. तहको कार्यक्रम सञ्चालनमा आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरेको थियो । यसका अतिरिक्त शिक्षालयमा अध्ययनरत प्रशिक्षार्थीलाई छात्रवृत्ति प्रदान गर्नुको साथै परिषद्का कर्मचारीको वृत्ति विकासमा समेत सहयोग गरेको छ ।</p>
६.	डेनमार्क सरकार	<p>डेनमार्क सरकारले समुदायमा आधारित ग्रामीण विकास तथा व्यावसायिक शिक्षा सम्बन्धी छोटो अवधिका तालीम प्रदान गर्ने उद्देश्यले तनहुँ तथा लमजुङ्ग जिल्लामा ग्रामीण विकास तथा व्यावसायिक तालीम केन्द्रहरू (सन् १९९५) स्थापना गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गरेको छ ।</p>

सि.नं	दातृराष्ट्र/ संस्थाको नाम	प्राप्त सहयोग
७.	भारत सरकार	भारत सरकारले कृष्णप्रसाद सेवा गुठी र परिषद्को साभेदारीमा विराटनगरको सिसवनीमा व्यावसायिक तालीम केन्द्र, मनमोहन पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्यूट तथा हेटौडामा नेपाल भारत मैत्री पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्यूट स्थापनाका लागि आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गरेको छ ।
८.	चीन सरकार	चीन सरकारले काभ्रेको बनेपामा बनेपा पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्यूट स्थापना गर्नमा सहयोग गरेको छ । संस्थाको भौतिक पूर्वाधार निर्माण गर्नुको साथै संस्थागत विकासको लागि Hardware तथा Software समेत उपलब्ध गराउने समझदारी भएको छ ।
९.	KOICA	KOICA को आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा बुटवलमा कोरिया नेपाल टेक्नोलोजी ईन्स्टिच्यूटको भौतिक पूर्वाधार निर्माण र प्राविधिक जनशक्तिलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्ने तालीमहरू उपलब्ध गराइएको छ ।
१०	JICA	JICA ले परिषद्को संस्थागत विकासमा जापानी स्वयं सेवकहरूको प्राविधिक सेवा उपलब्ध गराएको छ ।
११.	अन्य	अन्य दातृ संस्था एवं व्यक्तिहरूले समेत प्राविधिक शिक्षालयहरूको दक्षता अभिवृद्धि एवं प्रशिक्षार्थीहरूको लागि छात्रवृत्ति प्रदान गरि परिषद् मार्फत सहयोग प्रदान गर्दै आएका छन् ।

११. विशेष कार्यक्रमहरू

११.१. सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम

परिषद्ले देशका हरेक क्षेत्र र समुदायका युवा युवतीहरूलाई तालीम कार्यक्रममा पहुँच पुऱ्याउन कार्यक्रमहरू संचालन गरिरहेको छ । प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमका कार्यक्रमहरूलाई प्रभावकारी र न्यून लागतमा विशेष कार्यक्रम संचालन गर्ने परिषद्को नीति र योजना रहेको छ । यसै नीति अन्तर्गत सामुदायिक विद्यालयहरूको स्थानीय श्रोत साधन, भवन, जग्गा, फर्निचर तथा अन्य सामग्रीहरूको उपयोग र परिचालन गरी प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीम सञ्चालन गर्ने गरिएको छ, जसलाई प्रारम्भमा एनेक्स कार्यक्रम भन्ने गरिन्थ्यो भने हाल सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम भनिन्छ । २०५९ सालदेखि १५ वटा सामुदायिक विद्यालयमा यो कार्यक्रम शुरू भएको हो । आ. व. २०६७/६८ सम्ममा ४५ वटा विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम संचालन भएकोमा आ.व. २०६८/६९ मा थप २८ वटा जिल्लामा यो कार्यक्रम विस्तार भएपछि हाल ७३ वटा जिल्लामा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम पुगेको छ । (अनुसूची १० हेर्नुहोस्)

११.२. पोलिटेक्निक तथा नर्सिङ्ग शिक्षालयहरूको स्थापना

पोलिटेक्निक र नर्सिङ्ग संस्थाहरूको स्थापना र विकासमा आ. व. २०६६/२०६७ देखि नेपाल सरकारले प्राथमिकताका साथ कार्यक्रमहरू ल्याएको छ । यस कार्यक्रमलाई सरकारले हरेक वर्ष प्राथमिकतामा राखी निरन्तरता दिदै आएको छ । नेपाल सरकारले ठूलो स्रोत र साधन लगानी गरी पोलिटेक्निक र नर्सिङ्ग संस्थाहरू स्थापनामा जोड दिदै आएको छ । हालसम्म २२ वटा पोलिटेक्निक मध्ये ४ वटा पोलिटेक्निक स्थापना भई संचालन भइसकेका छन् भने १७ वटा स्थापना हुने क्रममा छन् र थप १ वटा प्रस्तावित योजना प्रक्रियामा रहेको छ ।

निर्माणाधिन गौर नर्सिङ्ग ईन्स्टिच्यूट, रौतहट

परिषद्का आंगिक निर्माणाधिन तथा प्रस्तावित पोलिटेक्निक तथा नर्सिङ्ग शिक्षालयहरूको विवरण

सि.नं.	नाम	जिल्ला	स्थापना	प्रगति	सहयोग
१.	सन्त अल्पमाई राम नारायण राय यादव नर्सिङ्ग कलेज, मलङ्गवा	सर्लाही	२००९	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
२.	गौर नर्सिङ्ग ईन्स्टिच्युट, गौर	रौतहट	२००९	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
३.	टिकापुर पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट, टिकापुर	कैलाली	२००९	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
४.	वि. पि. कोइराला मेमोरियल पोलिटेक्निक	धनुषा	२०१०	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
५.	नेपाल भारत मैत्री पोलिटेक्निक, हेटौडा	मकवानपुर	२०१०	निर्माणाधिन	भारत सरकार
६.	रत्न कुमार बान्तवा पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	इलाम	२०११	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
७.	चितवन पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	चितवन	२०१०	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
८.	धादिङ पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	धादिङ	२०११	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
९.	मदन पोखरा पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	पाल्पा	२०११	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१०.	शंखरापुर पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट, सांखु	काठमाडौं	२०१०	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
११.	जय किसान पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	रौतहट	२०११	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१२.	भीमदत्त पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	बैतडी	२०११	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१३.	जि. पि. कोइराला मेमोरियल पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	कपिलबस्तु	२०१२	विस्तृत डिजाईन कार्य भईरहेको	नेपाल सरकार
१४.	एग्रो फोरेष्ट्री पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	अर्घाखाँची	२०१२	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१५.	धौलागिरी पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट, वलेवा	बाग्लुङ	२०१२	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१६.	रोल्पा पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	रोल्पा	२०१२	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१७.	गोरखा पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	गोरखा	२०१२	निर्माणाधिन	नेपाल सरकार
१८.	रामेछाप पोलिटेक्निक ईन्स्टिच्युट	रामेछाप	२०१३	विस्तृत डिजाईन कार्य भईरहेको	नेपाल सरकार

११.३. दलित र मुस्लिम बालिकाहरूका लागि विशेष कार्यक्रम परिषद्ले आ. व. २०६६/६७ देखि पिछडिएका वर्ग र समुदायका जनताको पहुँच विस्तार र वृद्धिको लागि विशेष कार्यक्रम संचालन गरेको छ। यसै कार्यक्रम अन्तर्गत तराईका बारा, पर्सा, रौतहट, सर्लाही, महोत्तरी, धनुषा, सिरहा र सप्तरी जिल्लाहरूमा दलित, मुस्लिम छात्राहरूको सामाजिक आर्थिक स्तर अभिवृद्धि गर्न स्वास्थ्यतर्फ स्टाफ नर्स र अनमी, कृषितर्फ भेट जेटिए र निर्माणतर्फ सिभिल सब ओभरसियर विषयमा कार्यक्रम संचालन गरिएको छ। यस कार्यक्रम अन्तर्गत ती छात्राहरूलाई छात्रवृत्ति लगायतका विशेष सुविधाहरू प्रदान गरिएको छ। प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमलाई गरीब, बिपन्न एवं दुर्गम क्षेत्र सम्म पुऱ्याउन परिषद्ले छात्रवृत्ति, शुल्क मिनाहा, पोशाक खर्च, यातायात खर्च, निर्वाह भत्ता समेत प्रदान गरेको छ र न्यूनतम शुल्कमा कार्यक्रम संचालन गरिएको छ। यो कार्यक्रमलाई सरकारले आ.व. २०६७/६८ देखि कपिलबस्तु र बाँकेमा समेत बिस्तार गरेकोमा आ.व. २०६८/०६९ देखि मोरङ र बर्दिया एवं आ.व. २०७०/७१ मा सुनसरी र रूपन्देही जिल्लाहरूमा समेत विस्तार गरी दलित र मुसलमान छात्रालाई समेत समेटिएको छ। यसको अतिरिक्त आ.व. २०६८/०६९ देखि नेपाल भरिका लोपोन्मुख जातिका (कुसुण्डा, वनकरिया, राउटे, सुरेल, हायु, राजी, किसान, लेप्चा, मेचे र कुशवाडिया) छात्रछात्राहरूका लागि समेत यो विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रम संचालन गरिएको छ।

आ.व. २०७०/७१ मा विशेष छात्रवृत्ति कार्यक्रमका लागि छनौट भएका संस्था, कार्यक्रम र विद्यार्थी संख्याको विवरण

क्र.सं.	कार्यक्रम	संस्था संख्या	विद्यार्थी संख्या
१.	प्रमाणपत्र तह नर्सिङ	९	३४८
२.	प्रमाणपत्र तह सामान्य चिकित्सा	२	७६
३.	डिप्लोमा इन सिभिल इन्जिनियरिङ	१	२४
४.	अनमि १८ महिने	४	१२६
५.	अनमि २९ महिने	४	१४३
६.	भेटनरी जेटिए	१	१५
जम्मा			७३२

१२. समस्या, चुनौती र समाधानका उपायहरू

- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम साधारण शिक्षाको तुलनामा केही बढी खर्चिलो हुने भएपनि कुल शिक्षा बजेटको ३% भन्दा पनि कम बजेट परिषद्ले छुट्याइने गरिएकोले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन सकिएको छैन। त्यसैले कुल शिक्षा बजेटको कमिमा पनि १० प्रतिशत बजेट यस क्षेत्रको विकासमा छुट्याउनु आवश्यक छ।
- देशको राजनैतिक अस्थिरता एवं परिषद् जस्तो स्वायत्त संस्थामा समेत राजनैतिक प्रभाव बढी हुन गई कार्य सञ्चालनमा समय समयमा अवरोध आउने गरेको छ। त्यसैले परिषद्ले राजनैतिक हस्तक्षेप र अति प्रभावबाट मुक्त गर्न आवश्यक छ।
- प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमलाई स्पष्ट रूपमा परिभाषित गरी उत्पादित जनशक्तिहरूको वृत्ति विकासको मार्ग सुनिश्चित हुन नसकेको कारण समय समयमा उच्च शिक्षा अध्ययन, समकक्षता र स्तर मान्यता सम्बन्धमा समस्या देखा परेको छ। त्यसैले कुनै पनि नेपाली नागरिकलाई परम्परागत, अनौपचारिक एवं औपचारिक रूपमा सिकेको सीपको योग्यतालाई शिक्षाको एक धारबाट अर्को धारमा जान सक्ने अवसरबाट वञ्चित नगर्ने र व्यक्तिले हासिल गरेको ज्ञान र सीपलाई राष्ट्रियस्तरमा मूल्याङ्कन गरी समकक्षता र स्तर मान्यता दिने राष्ट्रिय योग्यता प्रणाली (National Qualification System) को विकास गर्न राष्ट्रिय नीति आवश्यक देखिन्छ।
- प्राविधिक शिक्षाको पहुँच देशभर भएपनि अबै पनि गरीबीको रेखामुनि रहेका तथा विद्यालय शिक्षा पुरा गर्न नसकेका अपाङ्ग, दलित, महिला, उत्पिडित, दुर्गम क्षेत्रका जनता लगायत बहुसंख्यक युवा युवतीहरू अबै पनि सीप विकासको अवसरबाट वञ्चित छन्।
- परिषद् देशको प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम क्षेत्रको एक मात्र छाता संगठन भए पनि समान प्रकृतिका तालीम कार्यक्रम अन्य सरकारी तथा गैर सरकारी निकायबाट समेत संचालन हुने भएकोले गुणस्तरमा समानता आउन सकेको छैन। अतः गुणस्तरमा समानता ल्याउन सीप परीक्षणको अनिवार्य व्यवस्था गरि राष्ट्रिय सीप प्रमाणिकरण गर्न नीतिगत व्यवस्था गरी

प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीम (VET) क्षेत्रमा राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता ढाँचा (National Vocational Qualification Framework - NVQF) लागू हुनु पर्दछ ।

- ६) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको क्षेत्रमा निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराउन सरकारले उदार नीति अपनाएपछि संख्यात्मक रूपमा सैयौको संख्यामा खुलेका प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम प्रदान गर्ने संस्थाहरू संचालनमा आएपनि गुणात्मक अभिवृद्धि भने हुन नसकेकोले यसलाई सुधार गर्न ती संस्थाको स्तर निर्धारण गर्न ढिलो हुने बेला भएको छ ।
- ७) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय श्रम बजारको माग अनुरूप पाठ्यक्रम संशोधन गरी सोही अनुरूपको तालीम प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न आवश्यक भएको छ ।
- ८) रोजगारीका लागि सीप परियोजनाको सहयोगमा सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखामा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र व्यावसायिक सीप सम्वन्धी तालिम व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Training Management Information System - TMIS) र श्रम मन्त्रालय अर्न्तगत (Labour Management Informaton System - LMIS) राखी यी सम्वन्धी जानकारी सम्वन्धित सवैलाई दिने लक्ष्य राखिएको भएपनि उचित व्यवस्थापन र दक्ष मानव साधनको अभावमा यसलाई प्रभावकारी बनाउन सकिएको छैन ।
- ९) सम्पूर्ण वर्ग र तहका जनतामा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा तालीम कार्यक्रमलाई वर्तमान केन्द्रीकृत संरचनालाई परिवर्तन गरी विकेन्द्रीकरणको प्रणालीमा जानको लागि आवश्यक संरचनाको विकास, अधिकार प्रत्यायोजन, दक्षता अभिवृद्धि, सशक्त अनुगमन प्रणाली, स्थानीय नेतृत्व अन्तरमन्त्रालय समन्वयको विकास हुन आवश्यक देखिन्छ ।
- १०) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम तथा सीप विकास प्रणालीलाई प्रभावकारी ढंगबाट विकसित गर्न सक्षम, योग्य र दक्ष जनशक्ति आवश्यक पर्दछ । अतः यसको विकासको लागि आवश्यक जनशक्ति तयार गर्न नीतिगत व्यवस्था हुन र सोको कार्यान्वयन हुन अत्यावश्यक छ ।
- ११) परिषद्बाट प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षामा अनुसन्धान, पाठ्यक्रम निर्माण, परीक्षा प्रणाली, अनुगमन तथा निरीक्षण र स्तर निर्धारण मार्फत

समन्वय गर्ने प्रयास भए पनि व्यावसायिक तालीममा समन्वयको अभाव खट्टिएको छ । विभिन्न संस्थाहरूले आपसी समन्वय विना नै आ-आफ्नै किसिमले पाठ्यक्रम निर्माण तथा तालीम संचालन गर्नाले तालीममा एकरूपता हुन नसकि गुणस्तरमा विविधता आएकोले राष्ट्रिय सीप परीक्षणको आधारमा सीप प्रमाणिकरण गरी गुणस्तरमा एकरूपता ल्याउन आवश्यक छ ।

- १२) परिषद्को स्थापनाकाल २०४५ सालमा सरकारी स्तरमा ७ वटा प्राविधिक शिक्षालयहरू रहेकोमा करिब दुई दशक भन्दा बढी अवधिमा देशभरी जम्मा २५ वटा प्राविधिक शिक्षालय/तालीम केन्द्र/पोलिटेक्निकहरू मात्र संचालनमा आउन सकेका छन् । अझै १७ वटा निर्माणाधिन अवस्थामा छन् । यसबाट सरकारको नीति कार्यक्रम तथा राजनैतिक दस्तावेजमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाले जतिसुकै चर्चा पाएता पनि व्यवहारमा ती प्रतिवद्धता रूपान्तरण हुन नसकेको प्रमाणित हुन्छ ।
- १३) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीमको बजेटको बाँडफाँड हेर्दा यस क्षेत्रलाई खासै महत्व दिएको पाइदैन । व्यवसायिक तालीमको नाममा विभिन्न मन्त्रालय र सरकारी निकायमा बजेट छरिनाले श्रोत र साधनको समुचित उपयोग हुन सकेको देखिदैन । त्यसैगरी अन्तर्राष्ट्रिय दातृ निकायहरूलाई राष्ट्रिय समन्वय विना आफू खुसी तालीम कार्यक्रमहरूमा लगानी गर्न छुट दिइनुले लगानी अनुसारको प्रतिफल नेपाली जनताले पाउन सकेका छैनन् । अतः व्यावसायिक तालीमको दिगो विकासको लागि आन्तरिक तथा अन्तर्राष्ट्रिय आर्थिक स्रोतको व्यवस्था गरी राष्ट्रिय व्यावसायिक सीप विकास कोष (National Vocational Skill Developmet Fund - NVSDF) खडा गरी संचालनमा ल्याउन आवश्यक भएको छ ।
- १४) प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम नीति -२०६९ ले शिक्षा मन्त्रीको अध्यक्षतामा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम कोष गठन गरी यस क्षेत्रमा संलग्न निकायहरू बीच समन्वयका साथै दातृ निकायबाट यस प्रयोजनका लागि प्राप्त रकमको एकद्वार प्रणालीबाट व्यवस्थापन गर्ने नीति / रणनीति लिएको छ । यो नीतिलाई यथाशिघ्र कार्यान्वयनमा ल्याई नेपाल सरकारको स्वीकृत बेगर आफू खुसी दाताको सिधै लगानीमा व्यावसायिक तालीम संचालन गर्ने/गराउने प्रवृत्तिको अन्त्य हुन आवश्यक छ ।

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५

लालमोहर र प्रकाशन मिति

२०४५/७/२८

संशोधन गर्ने ऐन

१. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् (पहिलो संशोधन) ऐन, २०४९..... २०५०/२/२७
२. शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ ..... २०६३/९/१४
३. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन २०६६ ..... २०६६/१०/७

२०४५ सालको ऐन नं. २०

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना र

व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना: “आधारभूत, मध्यमस्तरीय तथा उच्चस्तरीय प्राविधिक जनशक्ति उत्पादन गर्न सुनियोजित रूपमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको व्यवस्था तथा सीपको स्तर निर्धारण एवं प्रमाणीकरण गर्नको लागि प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना र व्यवस्था गर्न बाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्पत्तिले यो ऐन बनाईबक्सकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

१.१ यस ऐनको नाम प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ रहेकोछ ।

१.२ यो ऐन नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकेको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।[†]

२. परिभाषा :

२.१ विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा-

×२.१.१ सभा भन्नाले दफा २क. बमोजिम गठित प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सभा सम्भन्नु पर्छ ।

×२.१.२ परिषद् भन्नाले दफा ३ बमोजिम स्थापित प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् सम्भन्नु पर्छ ।

२.१.३ तोकिएको वा तोकिए बमोजिम भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम वा विनियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।

[†]२क. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सभाको गठन : २क.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सभाको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

+ मिति २०४५ फागुन १२ गते देखि प्रारम्भ हुने गरी तोकिएको । -ने.रा.प. २०४५/११/९

× पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

† पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

▼ २क.१.१	शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्री वा राज्यमन्त्री	-अध्यक्ष
२क.१.२	∞	
२क.१.३	सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग (जनशक्ति हेर्ने)	-सदस्य
२क.१.४	सदस्य, लोकसेवा आयोग	-सदस्य
२क.१.५	सचिव, शिक्षा, संस्कृति तथा समाज कल्याण मन्त्रालय	-सदस्य
२क.१.६	सचिव, उद्योग मन्त्रालय	-सदस्य
२क.१.७	सचिव, श्रम मन्त्रालय	-सदस्य
२क.१.८	सचिव, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	-सदस्य
+ २क. १.८क.	उपाध्यक्ष, प्राविधिक शिक्षा व्यावसायिक तालीम परिषद्	-सदस्य
२क.१.९	∞	
२क.१.१०	शिक्षाध्यक्ष, त्रिभुवन विश्वविद्यालय	-सदस्य
२क.१.११	अध्यक्ष, नेपाल उद्योग वाणिज्य महासंघ	-सदस्य
२क.१.१२	विश्वविद्यालयहरूका प्राविधिक डीनहरू मध्येबाट अध्यक्षले मनोनीत गरेका पाँच जना	-सदस्य
२क.१.१३	प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीममा विशेष योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिहरू मध्येबाट अध्यक्षले मनोनीत गरेका तीन जना	-सदस्य
२क.१.१४	औद्योगिक प्रतिष्ठानहरूका व्यक्तिहरू मध्ये अध्यक्षबाट मनोनीत तीन जना	-सदस्य
२क.१.१५	प्रतिनिधि, नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठान	-सदस्य
२क.१.१६	परिषद्का कर्मचारीहरू मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेको व्यक्ति	-सदस्य सचिव
२क.२	सभाका मनोनीत सदस्यहरूको पदावधि चार बर्षको हुनेछ र पदावधि समाप्त भएपछि निजहरू पुनः मनोनीत हुन सक्नेछन् ।	
२क.३	सभाको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सभा आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।	

×३. परिषद्को स्थापना :

३. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन २०६६ ..... २०६६/१०/७

३.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमलाई सुव्यवस्थित र स्तरयुक्त गर्न एवं त्यस्ता तालीम दिने विभिन्न निकायहरूका बीच समन्वय कायम गर्न तथा सीपको स्तर निर्धारण एवं प्रमाणीकरण गर्नको लागि एक प्राविधिक

▼ शिक्षा तथा खेलकूद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा संशोधित ।

+ शिक्षा तथा खेलकूद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा थप ।

∞ शिक्षा तथा खेलकूद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा भिकिएको ।

× पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को स्थापना गरिएको छ ।

▼ ३.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्को गठन देहाय बमोजिम हुनेछ :-

३.२.१ शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्री वा राज्यमन्त्री	-अध्यक्ष
३.२.२ नेपाल सरकारबाट मनोनीत व्यक्ति	-उपाध्यक्ष
३.२.३ सदस्य, राष्ट्रिय योजना आयोग (जनशक्ति हेर्ने)	-सदस्य
३.२.४ सचिव, शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय	-सदस्य
३.२.५ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुऱ्याएका व्यक्तिहरूमध्येबाट अध्यक्षले मनोनित गरेका दुई जना	-सदस्य
३.२.६ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमसँग सम्बन्धित विभिन्न संघ संस्थाबाट अध्यक्षले मनोनीत गरेका दुई जना	-सदस्य
३.२.७ परिषद्का कर्मचारीहरू मध्येबाट नेपाल सरकारले तोकेको व्यक्ति	-सदस्य
- ३.३ नेपाल सरकारले आवश्यक देखेमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी परिषद्का सदस्यहरूमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
- ३.४ परिषद्ले आवश्यक देखेमा कुनै स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई परिषद्को बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- ३.५ परिषद्का अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- ३.६ परिषद्मा मनोनित सदस्यहरूको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र पदावधि समाप्त भएपछि निजहरू पुनः मनोनीत हुन सक्नेछन् ।
- + ३.६क परिषद्का उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य, अधिकार र सेवाका अन्य शर्तहरू तोकिए बमोजिम हुनेछन् ।
- ३.७ ∞ .....

४. परिषद् संगठित संस्था हुने :

- ४.१ दफा ३ बमोजिम स्थापित अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ ।
- ४.२ परिषद्को आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।
- ४.३ परिषद्ले व्यक्ति सरह चलअचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य किसिमले बन्दोवस्त गर्न सक्नेछ ।
- ४.४ परिषद्ले व्यक्ति सरह नालिस उजुर गर्न र परिषद् उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्न सक्नेछ ।

५. परिषद्को बैठक र निर्णय :

- ५.१ परिषद्को बैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ ।
- ५.२ परिषद्को कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

▼ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा संशोधित ।

+ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा थप ।

∞ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा भिकिएको ।

- ×५.३ परिषद्को बैठकका अध्यक्षता अध्यक्षले र निजको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले गर्नेछ ।
- ५.४ परिषद्को बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णयात्मक मत दिनेछ ।
- ५.५ परिषद्को निर्णय सदस्य-सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।
- ५.६ परिषद्को बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।
- +५क. **सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार** : सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-
- ५क.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्लाई मार्गदर्शन दिने ।
- ५क.२ परिषद्को नीति निर्धारण गर्ने र त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था गर्ने गराउने ।
- ५क.३ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको विकास र विस्तार समयानुकूल भए नभएको मूल्याङ्कन गर्ने गराउने ।
- ५क.४ परिषद्को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।
- ५क.५ दीर्घकालीन योजना तयार गर्न लगाउने र त्यसको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउन लगाउने ।
- ५क.६ आवश्यकतानुसार समिति, उपसमिति वा अध्ययन अनुसन्धान टोली गठन गर्ने गराउने ।
- ५क.७ परिषद् अन्तर्गतका कुनै निकाय वा अधिकारीलाई आवश्यक निर्देशन दिने ।
- ५क.८ यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएका अन्य कामहरू गर्ने गराउने ।
- ×६. **परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ :-**
- ६.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको विकास गर्नको लागि तोकिए बमोजिमका विभिन्न शिक्षण प्रशिक्षण र अनुसन्धानको व्यवस्था गर्ने र त्यसको सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने ।
- ६.२ निजी एवं गैर सरकारी क्षेत्रमा स्थापना वा सञ्चालन हुने प्राविधिक शिक्षा एवं व्यावसायिक तालीमको अध्यापन वा सञ्चालन स्वीकृति दिने र तिनीहरूले पाउने सुविधा र सहयोग सम्बन्धी व्यवस्था गर्ने ।
- ६.३ प्राविधिक शिक्षा एवं व्यावसायिक तालीमको सम्बन्धमा स्वदेशी विश्वविद्यालय वा शैक्षिक संस्थासँग सम्बन्ध कायम गर्ने र स्तरयुक्त शिक्षा वा तालीममा जोड दिने ।
- ६.४ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सम्बन्धी नीति निर्धारण गरी सभामा स्वीकृतिको लागि पेश गर्ने ।
- ६.५ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम कार्यक्रमहरूको क्षेत्र र स्तर निर्धारण गर्ने ।
- ६.६ आधारभूत तहको सीप तथा तालीम सञ्चालन गर्ने र मध्यम स्तरीय जनशक्ति उत्पादन गर्ने ।
- ६.७ बहु-प्राविधिक (पोलिटेक्निक) शिक्षालय स्थापना एवं सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- ६.८ नेपाल सरकारको स्वामित्वमा रहेका संगठित संस्था तथा गैर सरकारी संगठित संस्थाद्वारा सीप विकासको निमित्त दिइने व्यावसायिक तालीमको पाठ्यक्रम र पाठ्यपुस्तक निर्धारण समितिले निर्धारण गरे बमोजिम लागू गर्ने गराउने ।
- ६.९ विभिन्न तालीम सम्बन्धी कार्यक्रमहरू बीच समन्वय कायम गर्ने गराउने ।
- ६.१० प्राविधिक प्रशिक्षक सम्बन्धी तालीम सञ्चालन गर्ने गराउने ।

+ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा थप ।

× पहिलो संशोधनद्वारा थप ।

६.११ एप्रेन्टिससीप तालीम सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

६.१२ प्राविधिक शिक्षालयको क्षेत्रभित्र विभिन्न स्थानमा अल्पकालीन वा घुम्ती तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न प्रशिक्षण केन्द्रहरू, पाठ्य विषय (ट्रेनिङ्ग प्याकेज) तथा तालीम दिने शिक्षक सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।

६.१३ सीपको वर्गीकरण, परीक्षण तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धी व्यवस्था गर्ने गराउने ।

६.१४ सीप प्रमाणीका बनाउने र सीपको स्तर निर्धारण गर्ने ।

६.१५ सरकारी तथा गैर सरकारी निकायहरूले सञ्चालन गरी आएका सेवाकालीन तथा पूर्व सेवाकालीन, प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीम पाठ्यक्रममा सामञ्जस्य ल्याई त्यस्ता तालीमहरूको राष्ट्रिय स्तरमा मूल्याङ्कन गरी स्तर निर्धारण गर्ने र मान्यता प्रदान गर्ने ।

६.१६ आधारभूत, मध्यमस्तरीय तथा उच्चस्तरीय प्राविधिक⁺ जनशक्ति उत्पादन गर्न आवश्यक कार्य गर्ने गराउने ।

६.१७ सभाले पारित गरेको कार्यक्रमको कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

६.१८ राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रबाट सहयोग जुटाउने र प्राप्त सहयोगको सुव्यवस्थित रूपले परिचालन गर्ने गराउने ।

६.१९ नेपाल सरकारलाई प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमका लागि आवश्यक परामर्श दिने ।

६.२० नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृत लिई स्वदेशी, विदेशी वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थासँग सम्झौता वा करार गर्ने ।

६.२१ परिषद्को वार्षिक बजेट, प्रगति प्रतिवेदन, लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र अन्य प्रतिवेदन स्वीकृत वा अनुमोदन वा जानकारीको लागि सभामा पेश गर्ने ।

६.२२ यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयनको लागि आवश्यक अन्य कार्यहरू गर्ने गराउने ।

⁺६क. **प्रमाणपत्रको मान्यता** : परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त शैक्षिक संस्थामा प्रवेशिका परीक्षा उत्तीर्ण गरी कम्तीमा दुई वर्ष अध्ययन गरेका विद्यार्थीलाई परिषद्द्वारा प्रदान गरिएको प्रमाणपत्र विश्वविद्यालय वा अन्य शैक्षिक संस्थाको प्रवीणता प्रमाणपत्र सरह हुनेछ ।

७. **समिति, उप-समिति वा कार्य टोली गठन गर्न सक्ने** :

७.१ परिषद्ले आफ्नो काम कारवाही सुचारू रूपले सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यकतानुसार विभिन्न समिति, उप-समिति वा कार्यटोलीहरू गठन गर्न सक्नेछ ।

७.२ समिति, उप-समिति वा कार्यटोलीहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा बैठक सम्बन्धी कार्यविधि तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

८. **आर्थिक स्रोत जुटाउने अधिकार** : परिषद्ले आफ्नो काम सुचारू रूपले सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक पर्ने रकमको लागि नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृत लिई ऋण लिन, अनुदान प्राप्त गर्न वा अन्य कुनै किसिमबाट आर्थिक स्रोत जुटाउन सक्नेछ ।

[×]९. **कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था** :

९.१ परिषद्ले आवश्यकतानुसार कर्मचारीहरूको नियुक्ति गर्न सक्नेछ ।

९.२ परिषद्को कर्मचारीको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

⁺ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा थप ।

[×] पहिलो संशोधनद्वारा संशोधित ।

१०. परिषद्को कोष :

१०.१ परिषद्को एउटा छुट्टै कोष हुनेछ सो कोषमा देहायका रकमहरू रहनेछन् :-

१०.१.१ नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान,

१०.१.२ नेपाल सरकार मार्फत कुनै अन्तर्राष्ट्रिय वा विदेशी संस्थाबाट प्राप्त रकम,

१०.१.३ परिषद्को चल अचल सम्पत्तिबाट आर्जन हुने रकम,

१०.१.४ परिषद्लाई प्राप्त अन्य कुनै रकम ।

१०.२ परिषद्को सबै रकम परिषद्को नाममा नेपाल राष्ट्र बैंक वा कुनै वाणिज्य बैंकमा जम्मा गरिनेछ ।

१०.३ परिषद्को तर्फबाट गर्नु पर्ने सम्पूर्ण खर्चहरू उपदफा १०.१ बमोजिमको कोषबाट व्यहोरिनेछ ।

१०.४ परिषद्को खाता सञ्चालन तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

११. परिषद्को लेखा र लेखापरीक्षण :

११.१ परिषद्को लेखा नेपाल सरकारको प्रचलित ढाँचा र तरिका बमोजिम राखिनेछ ।

११.२ परिषद्को लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकको विभागबाट हुनेछ ।

११.३ नेपाल सरकारले चाहेमा परिषद्को हिसाब किताब सम्बन्धी कागजातहरू र अरू नगदी जिन्सी समेत जुनसुकै बखत जाँचन वा जाँचन लगाउन सक्नेछ ।

१२. अधिकार प्रत्यायोजन : परिषद्ले यस ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये सबै वा केही अधिकार आवश्यकतानुसार परिषद्को समिति, उप-समिति, कार्यटोली [∞]..... वा कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१३. नेपाल सरकारले निर्देशन दिन सक्ने : नेपाल सरकारले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम तथा सीपको स्तर निर्धारण एवं प्रमाणीकरण सम्बन्धमा परिषद्लाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।

१४. नेपाल सरकारसँग सम्पर्क : परिषद्ले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा शिक्षा तथा संस्कृति मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।

१५. नियम बनाउने अधिकार : यस ऐनको उद्देश्य पूर्तिका लागि नेपाल सरकारले आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

१६. विनियम बनाउने अधिकार : परिषद्ले आफ्नो कार्य सञ्चालनको लागि यो ऐन र यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधीनमा रही आवश्यक विनियमहरू बनाउन सक्नेछ । ⁺त्यसरी बनाइएका विनियमहरू नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भएपछि मात्र लागू हुनेछन् ।

१७. खारेजी र बचाउ :

१७.१ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा समिति (गठन) आदेश, २०३९ खारेज गरिएको छ र सो आदेश बमोजिम गठित समितिको सबै हक तथा दायित्व परिषद्मा सर्नेछ ।

१७.२ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा समिति (गठन) आदेश, २०३९ अन्तर्गत भए गरेको सम्पूर्ण काम कारवाही परिषद्बाट भए गरेको मानिनेछ ।

[∞] शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा भिकिएको ।

⁺ शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ द्वारा थप ।

दृष्टव्य :- शिक्षा तथा खेलकुद सम्बन्धी केही नेपाल ऐन संशोधन गर्न बनेको ऐन, २०६३ ले देहायका शब्दहरूलाई देहाय बमोजिम रूपान्तरण गरेको छ :- क) “शिक्षा तथा खेलकुद मन्त्रालय” भन्ने शब्दको सट्टा “शिक्षा मन्त्रालय” ख) “आधारभूत तथा मध्यमस्तरीय” भन्ने शब्दको सट्टा “आधारभूत, मध्यमस्तरीय तथा उच्चस्तरीय”

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
नियमावली, २०५१

संशोधन

१. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् (पहिलो संशोधन २०६०/३/१९
२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् (दोस्रो संशोधन २०७०/१०/२०

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ दफा १५ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएको छ ।

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यी नियमहरूको नाम "प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली, २०५१" रहेको छ ।
(२) यो नियमावली तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ
२. **परिभाषा**: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,
(क) ऐन भन्नाले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन, २०४५ सम्भन्तु पर्छ ।
(ख) अध्यक्ष भन्नाले सभा वा परिषद्को अध्यक्ष सम्भन्तु पर्छ ।
(ग) उपाध्यक्ष भन्नाले परिषद्को उपाध्यक्ष सम्भन्तु पर्छ ।
(ङ) सदस्य सचिव भन्नाले सभा वा परिषद्को सदस्य सचिव सम्भन्तु पर्छ ।
(ड) परीक्षण समिति भन्नाले नियम ८ बमोजिम गठित राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति सम्भन्तु पर्छ ।
(च) तालीम समिति भन्नाले नियम १३ बमोजिम गठित औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालीम समिति सम्भन्तु पर्छ ।
(५) संस्था भन्नाले प्राविधिक तथा व्यावसायिक सम्बन्धी तालीम संचालन गर्नको लागि नियम १८ वा १९ बमोजिम परिषद्बाट स्वीकृति प्राप्त संस्था सम्भन्तु पर्छ ।

परिच्छेद - २

अध्यक्ष, उपाध्यक्ष तथा सदस्य-सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार तथा सेवा शर्त

३. **अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार**: अध्यक्षले परिषदसंग सम्बन्धित जुनसुकै विषय वा कार्यको निरीक्षण तथा जांचबुझ गर्न तथा सो सम्बन्धमा परिषद्का कुनै पदाधिकारी वा कर्मचारीलाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- ३क. **सिफारिस समिति सम्बन्धी व्यवस्था** : (१) परिषद्को उपाध्यक्ष मनोनयन गर्न वा सदस्य सचिव तोक्ने

सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्न देहायको एक सिफारिस समिति रहनेछ :-

(क) राष्ट्रिय योजना आयोगको सदस्य (शिक्षा हेर्ने) -अध्यक्ष

(ख) सचिव शिक्षा मन्त्रालय -सदस्य

(ग) नेपाल सरकारको विशिष्ट श्रेणीको पदबाट अवकाश पाएका व्यक्तिहरूमध्येबाट शिक्षा मन्त्रालयले तोकेको एकजना -सदस्य

२) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले नियम ३ ख. बमोजिमको योग्यता पुगेका व्यक्तिहरू मध्येबाट निजको शैक्षिक योग्यता पुगेका व्यक्तिहरू मध्येबाट निजको शैक्षिक योग्यता अनुभव समेतको मूल्याङ्कन गरी तीन जनाको नाम उपाध्यक्षको रूपमा मनोनयन गर्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (१) बमोजिमको समितिले परिषद्को अधिकृत प्रथम श्रेणीको पदमा कम्तीमा पाँच वर्ष काम गरेका कर्मचारीहरूमध्येबाट अनुसूचीमा उल्लिखित आधारमा छनौट गरी सबैभन्दा बढी अङ्क प्राप्त गर्ने तीन जनाको नाम सदस्य सचिवको रूपमा तोक्ने सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

४) उपनियम (१) बमोजिमको समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

३ ख. उपाध्यक्ष हुनको लागि चाहिने योग्यता : (१) देहायको योग्यता र अनुभव भउको व्यक्ति परिषद्को उपाध्यक्ष हुन योग्य हुनेछ :

क) मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कम्तीमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरेको

ख) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यवसायिक तालिमको क्षेत्रमा कम्तीमा पन्ध्र वर्ष काम गरेको,

ग) चालीस वर्ष उमेर पूरा भई साठी वर्ष उमेर ननाघेको ।

(२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त संस्थाको सञ्चालक पदमा कार्यरत व्यक्ति उपाध्यक्षको पदमा मनोनयन हुन सक्ने छैन ।

४. उपाध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार: (१) उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) परिषद्को नीति निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा सभा र परिषद्लाई सहयोग गर्ने ।

(ख) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको संचालन तथा विकासको लागि शिक्षण, प्रशिक्षण तथा अनुसन्धानको व्यवस्था गर्ने, गराउने ।

(ग) परिषद्को अल्पकालीन तथा दीर्घकालीन योजना कार्यक्रमहरूको समन्वय गर्ने गराउने ।

(घ) सभा वा परिषद्बाट प्रत्यायोजित अन्य काम गर्ने गराउने ।

२) उपाध्यक्षको अनुपस्थिति वा पद रिक्त भएको अवस्थामा निजलाई तोकिएको काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग र पालना सदस्य-सचिवले गर्नेछ ।

५. उपाध्यक्षको सेवा, शर्त तथा सुविधा : (१) उपाध्यक्ष परिषद्को वैतनिक वा अवैतनिक पदाधिकारी हुन सक्नेछ ।

(२) उपाध्यक्षको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

(३) उपाध्यक्षको पारिश्रमिक र अन्य सुविधाहरू श्री ५ को सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।

६. सदस्य-सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार : सदस्य-सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) परिषद्को नीति निर्धारण गर्ने सम्बन्धमा सभा र परिषद्लाई सहयोग गर्ने ।

- (ख) सभा र परिषद्मा पेश गर्नु पर्ने प्रस्तावहरू तयार गर्ने, गराउने ।
- (ग) सभा र परिषद्बाट भएका निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- (घ) परिषद्को वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गर्न लगाई स्वीकृतिको लागि सभा समक्ष पेश गर्ने ।
- (ङ) परिषद्को वित्तीय कारोवारको लेखा ठीकसंग राख्न लगाउने ।
- (च) परिषद्को वार्षिक कार्यक्रमको आन्तरिक मुल्याङ्कन गराउने तथा त्यसको प्रगति सभा समक्ष पेश गर्ने ।
- (छ) परिषद्को आन्तरिक लेखा परीक्षण तथा अन्तिम लेखा परीक्षण गराउने र वेरुजु फछ्यौट तथा खर्च समर्थन सम्बन्धमा परिषद्ले तोकेबमोजिम काम गर्ने ।
- (ज) परिषद्को सम्पत्तिको संरक्षण तथा संचालन सम्बन्धमा आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने ।
- (झ) परिषद्का कर्मचारीहरूको सबै किसिमका विदाहरू स्वीकृत गर्ने ।
- (ञ) आचरण उल्लंघन गर्ने परिषद्का प्रशिक्षक तथा कर्मचारी उपर विभागीय कारवाही चलाउने ।
- (ट) सभा वा परिषद्बाट प्रत्यायोजित एवं निर्देशित अन्य काम गर्ने, गराउने ।

७. **सदस्य सचिवको सेवा, शर्त तथा सुविधा :** (१) सदस्य-सचिव परिषद्को पुरा समय काम गर्ने प्रमुख प्रशासकीय पदाधिकारी हुनेछ ।

(२) सदस्य-सचिवको पदावधि चार वर्ष हुनेछ ।

(२क) उपनियम (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि सदस्य सचिवमा कार्यक्षमताको अभाव भएमा, निजले पदिय जिम्मेवारी पूरा नगरेमा वा निजले परिषद्को हित विपरित कुनै कार्य गरेको प्रमाणित भएमा परिषद्को सिफारिसमा नेपाल सरकारले निजलाई जुनसुकै बखत सदस्य सचिवको पदबाट हटाउन सक्नेछ ।

तर यसरी पदबाट हटाउनु अघि निजलाई सफाई पेश गर्ने मनासिव मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।”

(३) सदस्य-सचिवले परिषद्को कर्मचारीले पाए सरहको विदा लगायतका अन्य सुविधा समेत पाउनेछ । सदस्य-सचिवले विदा वस्दा अध्यक्षको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

तर पर्व तथा भैपरी आउने विदा र सात दिन सम्मको र विदा वस्नु परेमा अध्यक्षलाई मौखिक जानकारी गराई बस्न सकिनेछ ।

(३क) सदस्य सचिवको पदमा तोकिएको कर्मचारी कुनै कारणले सदस्य सचिव पदमा नरहेमा निजको परिषद्मा रहेको पदाधिकार स्वतः समाप्त हुनेछ ।

(३ख) सदस्य सचिव कुनै कारणले सो पदमा नरहेमा निजले प्रचलित कानून बमोजिम अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक सो पद अनुसारको सुविधा पाउनेछ ।

(३ग) ऐन वा यस नियमावली बमोजिम सदस्य सचिव नतोकिए सम्म वा सदस्य सचिवको अनुपस्थितीमा परिषद्को सबैभन्दा बरिष्ठ कर्मचारीले निमित्त सदस्य सचिव भई कार्य गर्नेछ ।

(४) सदस्य-सचिवको पारिश्रमिक र अन्य सुविधाहरू नेपाल सरकारले तोके बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-३

राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिको गठन

८. राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिको गठन: १ सीपको वर्गीकरण, परीक्षण तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धमा आवश्यक काम गर्नका लागि देहायको एक राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति गठन गरिएको छ ।

- * (क) सदस्य-सचिव, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् -अध्यक्ष
- (ख) त्रिभुवन विश्व विद्यालय, ईन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थानको डिन वा निजले तोकेको सो संस्थानको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी सरहको व्यक्ति -सदस्य
- (ग) सह-सचिव, शिक्षा तथा खेलकूद मन्त्रालय -सदस्य
- (घ) सह-सचिव, परीक्षा तथा सिफारिश महाशाखा, लोक सेवा आयोग -सदस्य
- (ङ) महानिर्देशक, शहरी विकास तथा भवन निर्माण विभाग -सदस्य
- (च) महानिर्देशक, श्रम तथा रोजगार प्रवर्द्धन विभाग -सदस्य
- (छ) महानिर्देशक, घरेलु तथा साना उद्योग विभाग -सदस्य
- (ज) अध्यक्ष, घरेलु तथा साना उद्योग महासंघ -सदस्य
- (झ) अध्यक्ष, जनशक्ति विकास समिति, उद्योग वाणिज्य महासंघ -सदस्य
- (ञ) अध्यक्ष, निर्माण व्यावसायी महासंघ नेपाल -सदस्य
- (ट) निजी स्तरमा व्यावसायिक तालीम प्रदान गर्ने संस्थाहरू मध्येबाट परीक्षण समितिबाट मनोनित एक जना -सदस्य
- (ठ) श्रमिकहरूको व्यावसायिक संघ, संगठनहरू मध्येबाट परिषद्द्वारा मनोनित २ जना -सदस्य
- (ड) रोजगारदाता वा गैर सरकारी संस्थाहरू मध्येबाट परीक्षण समितिद्वारा मनोनित १ जना -सदस्य
- (ढ) उद्योगपति तथा उद्योग व्यवसायसंग प्रत्येक सरकार भएको व्यक्तिहरूमध्येबाट परीक्षण समितिबाट मनोनित १ जना -सदस्य
- (ण) निर्देशक, सीप परीक्षण महाशाखा, परिषद् -सदस्य-सचिव
- (२) उप-नियम (१) बमोजिम मनोनित सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।
- (३) परीक्षण समितिले आवश्यक देखेमा कुनै विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई परीक्षण समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।
- (४) परिषद्को सीप परीक्षण महाशाखाले परीक्षण समितिको सचिवालयको रूपमा काम गर्नेछ ।

९. परीक्षण समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि: (१) परीक्षण समितिको बैठक आवश्यकताअनुसार बस्नेछ ।

- (२) परीक्षण समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा परीक्षण समितिको बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।
- (३) परीक्षण समितिको बैठकको अध्यक्षता परीक्षण समितिको अध्यक्षले गर्नेछ, र निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।
- (४) परीक्षण समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ, र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।
- (५) परीक्षण समितिको निर्णय परीक्षण समितिको सदस्य-सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।
- (६) परीक्षण समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परीक्षण समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

१०. **परीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार:** परीक्षण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

- (क) सीपको दक्षता वर्गीकरण गर्न, प्रमाणिका बनाउनु र परीक्षण तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धी कार्य गर्न राष्ट्रिय स्तरमा आवश्यक योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी सो योजना तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- (ख) गार्हस्थ वा औद्योगिक क्षेत्रमा विभिन्न व्यवसाय, सेवा, पेशा वा सेवाको लागि चाहिने सीपको दक्षताको माग र खपतको सम्बन्धमा आवश्यक अनुसन्धान गर्ने, गराउने ।
- (ग) सीपको दक्षताको स्तर वर्गीकरण गर्ने र वर्गीकृत सीप स्तर अनुरूप आवश्यक कार्य विश्लेषण (जब स्पेशिफिकेशन) सहित राष्ट्रिय सीप प्रमाणीकाको मस्यौदा तर्जुमा गर्ने ।
- (घ) वर्गीकृत स्तर अनुसार सीपको दक्षता भए नभएको परीक्षण गर्न परीक्षा संचालन गर्ने र सफल परीक्षार्थीलाई प्रमाण-पत्र दिने ।

घ.(१) सीप परीक्षण सम्बन्धी शुल्क निर्धारण गर्ने ।

* (ङ) परिषद् समक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

१० (क) सीपको दक्षताको स्तर र उम्मेदवार हुन पाउने (१) सीपलाई उप नियम (२) बमोजिम चार तहमा वर्गीकरण गरी त्यस्तो तहको दक्षताको स्तर क्रमशः अर्ध दक्ष, मध्यम दक्ष, दक्ष र उच्च दक्षको रूपमा कायम गरिएको छ ।

(२) सम्बन्धित विषयमा देहायको सीपको तहको प्रमाण पत्र लिएको व्यक्ति निम्न श्रेणी वा तहको लागि लिइने परीक्षामा उम्मेदवार हुन पाउने छन् ।

सीपको तह

उम्मेदवार हुन पाउने श्रेणी वा तह

एक

श्री ५ को सरकारको राजपत्र अनंकित तृतीय श्रेणी (प्रा.) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा तेस्रो तह (प्रा.)

दुई

श्री ५ को सरकारको राजपत्र अनंकित द्वितीय श्रेणी (प्रा.) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा चौथो तह (प्रा.)

तीन

श्री ५ को सरकारको राजपत्र अनंकित प्रथम श्रेणी (प्रा.) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा पाचौ तह (प्रा.)

चार

श्री ५ को सरकारको राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी (प्रा.) वा सो सरह वा तह व्यवस्था भएकोमा छैटौ तह (प्रा.)

११. **सीप स्तर निर्धारण सम्बन्धी व्यवस्था:** सीपको दक्षताको स्तर निर्धारण गर्नको लागि संचालन गरिने परीक्षा र तत्सम्बन्धी अन्य आवश्यक काम कारवाही सम्बन्धी व्यवस्था एवं सफल परीक्षार्थीहरूलाई प्रदान गरिने प्रमाण-पत्रको ढाँचा परिषद्ले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

१२. **प्राविधिक वा विशेषज्ञ उप-समिति :** (१) राष्ट्रिय सीप प्रमाणिकाबमोजिम सीप परीक्षण तथा प्रमाणीकरण एवं तत्सम्बन्धी अन्य कार्य गर्न परिषद्ले आवश्यकता अनुसार प्राविधिक वा विशेषज्ञ उप-समिति गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उप-नियम (१) बमोजिमको प्राविधिक वा विशेषज्ञ उप-समितिको गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तथा अन्य कार्यविधि परिषद्ले तोकेबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ४

औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालीम

१३. औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालीम समितिको गठन : (१) सरकारी तथा गैर सरकारी औद्योगिक प्रतिष्ठानद्वारा संचालन हुने आधारभुत एवं सीप अभिवृद्धि तालीम कार्यक्रमहरूको लागि आवश्यक पाठ्यक्रम तयार गर्न, त्यस्ता तालीम कार्यक्रमहरूको स्तरीकरण गर्न र समन्वय कायम गर्न परिषद्ले देहायका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू भएको एक औद्योगिक प्रशिक्षार्थी तालीम समिति गठन गर्नेछः-

(क) उपाध्यक्ष	- अध्यक्ष
(ख) सदस्य-सचिव	- सदस्य
(ग) प्रतिनिधि, स्थानीय विकास मन्त्रालय	- सदस्य
(घ) प्रतिनिधि, श्रम विभाग	- सदस्य
(ङ) प्रतिनिधि, उद्योग विभाग	- सदस्य
(च) प्रतिनिधि, इन्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थान	- सदस्य
(छ) मजदूरहरूमध्ये अध्यक्षवाट मनोनीत एक जना	- सदस्य
(ज) कारखाना तथा औद्योगिक प्रतिष्ठानका प्रतिनिधिहरू मध्ये अध्यक्षवाट मनोनीत दुई जना	- सदस्य
(झ) औद्योगिक तथा श्रम सम्बन्धी विशेषज्ञ मध्ये अध्यक्षवाट मनोनीत एक जना	- सदस्य
(ञ) निर्देशक, प्राविधिक महाशाखा, परिषद्	- सदस्य-सचिव

(२) परिषद्को सिफरिशमा श्री ५ को सरकारको नेपाल राजपत्रमा सुचना प्रकाशित गरी तालीम समितिको सदस्यहरूमा आवश्यक थपघट वा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

(३) उप नियम (१) को खण्ड (छ), (ज) र (झ) वमोजिम मनोनित सदस्यहरूको पदावधि दुई वर्षको हुनेछ ।

(४) तालीम समितिले आवश्यक देखेमा कुनै स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई तालीम समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रुमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

१४. तालीम समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि : (१) तालीम समितिको बैठक आवश्यकतानुसार वस्नेछ ।

(२) तालीम समितिको कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत सदस्यहरू उपस्थित भएमा तालीम समितिको बैठकको लागि गणपुरक संख्या पूगेको मानिनेछ ।

(३) तालीम समितिको बैठकको अध्यक्षता तालीम समितिको अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थित सदस्यहरूले आफु मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(४) तालीम समितिको बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिन सक्नेछ ।

(५) तालीम समितिको निर्णय तालीम समितिको सदस्य-सचिवले प्रमाणित गरी राख्नेछ ।

(६) तालीम समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि तालीम समिति आफैले निर्धारण गरे वमोजिम हुनेछ ।

१५. तालीम समितिको अन्य, काम, कर्तव्य र अधिकार : यस परिच्छेदमा लेखिएदेखि वाहेक तालीम समितिको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार परिषद्ले तोकेवमोजिम हुनेछ ।

१६. तालीम सम्बन्धी अन्य व्यवस्था : तालीम संचालन हुनुभन्दा अघि तालीममा भाग लिने प्रशिक्षार्थीले

पुरा गर्नु पर्ने प्रक्रिया, प्रशिक्षार्थीलाई तालीम दिने व्यवस्थापकको दायित्व, प्रशिक्षार्थीलाई दिइने प्रमाण-पत्रको ढाँचा र तत्सम्बन्धी अन्य व्यवस्था परिषद्ले तोकेवमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ५

प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीम

१७. **संस्था संचालन गर्न स्वीकृति लिनु पर्ने :** परिषदसंग सम्बन्धन राखी निजी क्षेत्रमा संस्था संचालन गर्न चाहने व्यक्तिले स्वीकृतिको लागि नियम २० बमोजिमको प्रकृया पुरा गरी परिषद्ले तोकेको ढाँचामा परिषद्ले बमोजिमको दस्तूर संलग्न गरी परिषदको कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
१८. **अस्थायी स्वीकृति दिने :** नियम १७ बमोजिम परेको निवेदन र सो साथ संलग्न अन्य कागजात जाँचबुझ गर्दा निवेदकलाई संस्था संचालन गर्ने स्वीकृति दिन उपयुक्त देखिएमा परिषद्ले परीक्षणको निमित्त दूई वर्षको लागि अस्थायी स्वीकृति दिनेछ ।
१९. **स्थायी स्वीकृति दिने सक्ने :** नियम १८ बमोजिम अस्थायी स्वीकृति प्राप्त गरेका संस्थाले दूई वर्ष भित्र परिषद्ले तोके बमोजिमका सम्पूर्ण शर्तहरू पुरा गरेको देखिएमा परिषद्ले यस्ता संस्थालाई स्थायी स्वीकृति दिन सक्नेछ ।
२०. धरौटी सम्बन्धी व्यवस्था (१) नियम १७ बमोजिम संस्था सञ्चालन गर्न स्वीकृति लिन चाहने व्यक्तिले देहाय बमोजिमको रकम परिषद समक्ष धरौटी राख्नु पर्नेछ ।
  - (क) जुनियर टेक्निसियन वा पोलिटेक्निक सम्बन्धी तालीम सञ्चालन गर्नको लागि क्रमशः पाँच लाख र दश लाख रूपैयाँ
  - (ख) खण्ड (क) मा लेखिए देखि बाहेक अन्य प्राविधिक तथा व्यावसायिक सम्बन्धी तालीम सञ्चालन गर्नको लागि पच्चीस हजार रूपैयाँ ।
- (२) उपनियम (१) को खण्ड (क) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि एउटै संस्थाले एक भन्दा बढी तालीम सञ्चालन गर्न चाहेमा पैत थप तालीम बापत सो खण्डमा उल्लिखित रकमको आधा रकम धरौटी राख्नु पर्नेछ ।
- (३) यो नियम प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि तालीम सञ्चालन गर्न स्वीकृत पाइसकेका संस्थाले सो नियम प्रारम्भ भएको मितिले एक वर्ष भित्र उपनियम (१) बमोजिम नपुग हुने धरौटी रकम परिषदमा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
२१. **स्वीकृति रद्द गर्न निवेदन दिनु पर्ने :** (१) संस्था संचालन गर्न नचाहेमा वा त्यस्तो संस्था संचालन गर्न नसकेमा कारण देखाई आफुले पाएको स्वीकृति रद्द गर्नको लागि परिषदको कार्यालयमा निवेदन दिन सकिनेछ ।
  - (२) उप नियम (१) बमोजिमको निवेदन प्राप्त भएमा परिषद्ले आवश्यकतानुसार सो संस्थाको निरीक्षण समेत गराई निवेदकको माग बमोजिम निजले पाएको स्वीकृति रद्द गर्न सक्नेछ ।
  - (३) उप नियम (२) बमोजिम निवेदकले पाएको स्वीकृति रद्द हुने भएमा त्यस्तो संस्थाले आफु कहां भर्ना भएको प्रशिक्षार्थीको तालीम सोही वा अन्य संस्थावाट समेत पुरा गराउनु पर्नेछ ।
२२. **परिषद्ले स्वीकृति स्थगन वा रद्द गर्न सक्ने:** (१) नियम १८ वा १९ बमोजिम स्वीकृति प्राप्त गरेका कूनै संस्थाले ऐन वा यस नियमावली विपरीत कूनै काम गरे गराएमा वा परिषदको निर्देशनको पालना नगरेमा परिषद्ले त्यस्तो संस्थावाट संचालित कूनै तालीमलाई सो संस्थाले केही समयको लागि संचालन गर्न नपाउने गरी स्थगन गर्न वा अवधि तोकी त्यस्तो संस्थालाई नै स्थगन गर्न वा त्यस्तो संस्थाले पाएको स्वीकृति रद्द गर्न सक्नेछ ।

(१क) नियम २० को उपनियम (३) बमोजिमको अवधि भित्र नपुग रकम धरौटी नराख्ने संस्थाको स्वीकृति परिषदले रद्द गर्नेछ ।

(२) उप नियम (१) र १(क) बमोजिम कुनै संस्थाले तालीम संचालन गर्न नपाउने भएमा सो तालीमको लागि वा संस्थाको स्वीकृति नै रद्द भएमा सो संस्थाले कुनै पनि तालीम दिनको लागि नयां प्रशिक्षार्थी भर्ना गर्न पाउने छैन ।

*तर भर्ना भइसकेको प्रशिक्षार्थीहरुको तालीम पुरा नभएको भए त्यस्तो बांकी तालीम सोही संस्थावाट वा आफ्नो खर्चमा अन्य संस्थावाट पुरा गर्नु गराउनु पर्नेछ ।

(३) नियम २१ बमोजिम स्वीकृति रद्द भएमा वा उप नियम (१) र १(क) बमोजिम स्वीकृति स्थगन वा रद्द भएमा संस्थाले आफु कहा भर्ना भएका प्रशिक्षार्थीहरुको बांकी तालीम नगराएमा त्यस्तो संस्थाले परिषद्मा राखेको धरौटी रकम फिर्ता पाउने छैन र त्यस्तो संस्थाको स्वीकृति स्थगनसम्म भएको भए रद्द समेत हुनेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम संस्थाको स्वीकृति स्थगन वा रद्द गर्नु अघि परिषदले त्यस्तो संस्थालाई सफाई पेश गर्न उचित मौका दिनेछ ।

२३. **बांकी तालीम परिषदले पुरा गराई दिन सक्ने :** नियम २१ वा २२ बमोजिम स्वीकृति स्थगन वा रद्द भएका संस्थामा भर्ना भएका कुनै प्रशिक्षार्थीको त्यस्तो संस्थाको स्वीकृति स्थगन वा रद्द हुंदा कुनै तालीम पुरा भएको रहेनछ र सो तालीम त्यस्तो संस्थाले पुरा गरी नदिएमा त्यस्ता प्रशिक्षार्थीको बांकी रहेको तालीम सो संस्थाले परिषद्मा राखेको धरौटी रकमले पूगेसम्म परिषदले अन्य संस्थावाट समेत पुरा गराई दिने व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

२४. **भौतिक सुविधा, पाठ्यक्रम तथा प्रशिक्षक सम्बन्धी व्यवस्था :** संस्थाले कुनै तालीम संचालन गर्नको लागि देहायको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ :

(क) अध्ययन अध्यापन फिल्ड अभ्यास शारीरिक विकास पुस्तकालय आदिको लागि परिषदले तोकेको बमोजिमको भौतिक सुविधा ।

(ख) परिषदले तोकि दिएको पाठ्यक्रमको आधारमा तालीम वा कार्यक्रमको संचालन ।

(ग) परिषदले तोकेको योग्यता र संख्याको आधारमा प्रशिक्षक वा प्रशिक्षार्थीको व्यवस्था ।

२५. **अन्तिम परीक्षा परिषदले संचालन गर्ने:** (१) संस्थाद्वारा संचालित तालीमको अन्तिम परीक्षा परिषदले संचालन गर्न गराउन सक्नेछ ।

(२) उप नियम (१) बमोजिमको परीक्षा संचालन गर्दा लाग्ने सम्पूर्ण खर्च सम्बन्धित संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

२६. **संचालक समितिमा प्रतिनिधि राख्नु पर्ने :** संस्थाले संचालक समितिको गठन गर्दा परिषदले तोकेको एक जना प्रतिनिधि राख्नु पर्नेछ ।

२७. **लेखा परीक्षण र प्रगति विवरण प्रतिवेदन परिषद्मा पठाउनु पर्ने:** (१) संस्थाले वर्षभरिको आफ्नो आम्दानी र खर्च स्वीकृत लेखा परीक्षकबाट लेखा परीक्षण गराई सोको प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महीना भित्र परिषद्मा पठाउनु पर्नेछ ।

(२) संस्थाले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रमको त्रैमासिक प्रगति विवरण परिषद्मा पठाउनु पर्नेछ ।

२८. **निरीक्षण गर्न सक्ने:** (१) परिषदले संस्थाको कुनै काम कारवाहीको सम्बन्धमा आवश्यक निरीक्षण गर्न गराउन सक्नेछ ।

(२) उप नियम (१) बमोजिम परिषद्वाट निरीक्षण गर्न आउने व्यक्तिलाई आवश्यक सहयोग गर्नु संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

(३) उप नियम (२) बमोजिम निरीक्षणको सिलसिलामा परिषद्वाट खटिई आएको व्यक्तिले संस्थालाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ र त्यसरी दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संस्थाको कर्तव्य हुनेछ ।

२९. **परिषद् जवाफदेही नहुने:** संस्थाले आफ्नो काम कारवाहीको सिलसिलामा गरेको कूनै आर्थिक तथा प्रशासनिक कारोवारका सम्बन्धमा परिषद् जवाफदेही हुने छैन ।

परिच्छेद-६

विविध

३०. **प्राविधिक शिक्षालयको स्थापना र संचालन :** प्राविधिक शिक्षालयको स्थापना र यी शिक्षालयमा संचालन हुने प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको लागि चाहिने पाठ्यक्रम, पाठ्यपुस्तक, शैक्षिक सामग्री, भौतिक सूविधा तथा प्रशिक्षक सम्बन्धी व्यवस्था विनियममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

३१. **अधिकार प्रत्यायोजन :** (१) अध्यक्ष वा उपाध्यक्षले यस नियमावली बमोजिम आफुलाई प्राप्त भएको अधिकार मध्ये आवश्यकतानुसार केही अधिकार परिषद्ले कूनै पदाधिकारी वा अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) सदस्य सचिवले यस नियमावली बमोजिम आफुलाई प्राप्त अधिकारमध्ये आवश्यकतानुसार केही अधिकार परिषद्का कूनै कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

३२. **कर्मचारीको सेवा, शर्त तथा सूविधा :** परिषद्का कर्मचारीहरूको सेवा, शर्त तथा सूविधा सम्बन्धी व्यवस्था विनियममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

३३. **खारेजी र बचाउ :**(१) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली, २०४६ खारेज गरिएको छ ।

(२) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् नियमावली, २०४६ बमोजिम भए गरेका काम कारवाहीहरू यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिने छ ।

संख्या ४१ नेपाल राजपत्र भाग ३ मिति २०७० १०। २०

अनुसूची

नियम ३क को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

सदस्य सचिव तोक्ने सम्बन्धमा सिफारिस गर्दा लिइने आधारहरू

१. शैक्षिक योग्यता तालीम बापत २५ अङ्क

क) शैक्षिक योग्यता बापत १९ अङ्क

क्र.सं	तह	श्रेणी		
		प्रथम	द्वितीय	तृतीय
१	स्नातक	८	७	६
२	स्नातकोत्तर	६	५	४
३	अतिरिक्त शैक्षिक योग्यता	पिएच.डी-५		

ख) तालीम बापत ६ अङ्क

प्रथम श्रेणी : ६ अङ्क   द्वितीय श्रेणी : ५ अङ्क   तृतीय श्रेणी : ४ अङ्क

२. अनुभव वापत २० अङ्क

परिषदको अधिकृत प्रथम श्रेणीको पदमा काम गरेको वापत प्रत्येक वर्षको लागि २.५ अङ्कको दरले बढीमा २० अङ्क दिइनेछ ।

३. परिषद्को व्यावसायिक कार्ययोजना वापत २० अङ्क

क्र.सं.	विषयवस्तु	अङ्कभार
१.	विद्यमान अवस्था	२
२.	विद्यमान अवस्थामा रहनुको कारण र त्यसको विश्लेषण	२
३.	विद्यमान अवस्थामा देखिएका समस्या, कमी कमजोरी अवसर र चुनौतीहरूको गहन विश्लेषण (SWOT Analysis)	३
४.	रणनीतिक सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्रहरूको पहिचान	३
५.	सुधार कार्ययोजना	१०
	(क) गुणस्तरीय सेवा एवं सेवाको प्रभावकारीता	
	(ख) सम्पत्ती आर्जन एवं उपयोग	
	(ग) परिषदको नियमन कार्य	
	(घ) आङ्गिक संस्थाहरूको सुदृढीकरण	
	(ङ) प्राविधिक शिक्षा एवं व्यावसायिक तालीमको विकास र विस्तार	
	(च) परिषद् तथा सम्बद्ध संस्थाहरूको पारदर्शिता एवं जवाफदेहीता	
	(छ) सुधारका अन्य विषयहरू	

४. कार्ययोजना प्रस्तुतिकरण र अन्तरवार्ता वापत ३५ अङ्क

क्र.सं.	विषय वस्तु	अङ्कभार
१	प्रस्तुती	३
२	विषयवस्तुको ज्ञान (कार्ययोजना र प्रस्तुतिको सामन्जस्यता)	६
३	संस्थागत सुधारका कार्यहरूमा स्पष्टता र विश्लेषण क्षमता	१३
४	प्रस्तुतिको शैली, भाषा, आत्मविश्वास र व्याक्तित्व	७
५	अभिव्यक्तिको स्तर, तार्किक क्षमता र बस्तुनिष्ठता	६
	जम्मा	३५

द्रष्टव्य :

- (१) परिषद्को सेवासँग सम्बन्धीत विषयको शैक्षिक योग्यतालाई मात्र अङ्क दिइनेछ ।
- (२) शैक्षिक योग्यताको श्रेणी नखुलेको भए द्वितीय श्रेणीको अङ्क दिइनेछ ।
- (३) अतिरिक्त शैक्षिक योग्यता वापत माथिल्लो कुनै एक शैक्षिक योग्यताको मात्र अङ्क दिइनेछ ।
- (४) परिषद्को सेवासँग सम्बन्धीत विषयमा लिएको कम्तीमा तीस कार्य दिनको तालीम वापत मात्र अङ्क दिइनेछ ।
- (५) तालीमको श्रेणी नखुलेको भए द्वितीय श्रेणीको अङ्क दिइनेछ

आज्ञाले
नारायणगोपाल मलेगो
नेपाल सरकारको सचिव

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् अन्तर्गतका महाशाखाहरूका मुख्य कार्यहरू

सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा

- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम प्राप्त स्नातकहरूको अनुगमन र अध्ययन गर्ने ।
- नयाँ प्राविधिक शिक्षालयहरू स्थापना गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने ।
- आवश्यकता सर्वेक्षण अध्ययन गर्ने ।
- तथ्याङ्कमा आधारीत सूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।
- सरोकारवालाहरलाई प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सम्बन्धी परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम सम्बन्धी सूचनाहरू सम्प्रेषण गर्ने ।

प्राविधिक महाशाखा

- परिषद् अन्तर्गतका सम्पूर्ण प्राविधिक तालिम प्रदान गर्ने शिक्षालय/संस्थाहरूको गुणस्तर कायम राख्न अनुगमन गर्ने ।
- प्राविधिक सरसल्लाह तथा सुझावहरू उपलब्ध गराउने ।
- तालिम कार्यक्रमहरूको मूल्याङ्कन गर्न र परीक्षा सञ्चालन गर्नमा सहयोग गर्ने ।
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीमको गुणस्तर बढाउनको निमित्त राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालीम कार्यक्रमहरूसँग समन्वय गर्ने ।

पाठ्यक्रम विकास महाशाखा

- पाठ्यक्रम विकासको समन्वयमा संस्था वा निकायहरूलाई सरसलाह र सहयोग प्रदान गर्ने ।
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रणालीमा प्रयोग हुने सम्पूर्ण पाठ्यक्रम श्रमबजारको माग अनुसार निर्माण तथा पुनरावलोकन गर्ने
- पाठ्यक्रम तथा शैक्षिक सामग्री सम्बन्धी तथ्याङ्कलाई सुरक्षित राख्ने ।
- परिषद् तथा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम प्रदान गर्ने संस्थाहरूद्वारा आवश्यकता प्रहिवान गरिएको

आधारमा पाठ्यक्रमको नयाँ ढाँचा तयार गर्ने ।

- पाठ्यक्रम अनुसारको पाठ्यपुस्तक तयार गर्ने ।
- प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम प्रदान गर्ने अन्य संस्थाहरूको पाठ्यक्रमहरूको मापदण्ड तयार पार्न सरसलाहको निमित्त सहकारीता र समन्वयन बढाउने ।
- देश बाहिर पढेका तथा तालीम प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूलाई समानार्थकता उपलब्ध गराउने ।

प्रशासन महाशाखा

- दैनिक प्रशासन तथा आर्थिक व्यवस्थापन सम्बन्धी दैनिक काम गर्ने ।
- परिषद् तथा परिषद् अन्तर्गतका शिक्षालयहरूको कर्मचारीहरूको व्यवस्था तथा सुपरिवेक्षण गर्ने ।
- सम्पत्ति व्यवस्थापन तथा अन्य व्यवस्थापकिय कामहरू गर्ने ।

परीक्षा नियन्त्रण कार्यालय

- प्रश्नपत्र निर्माण तथा मोडरेसन गर्ने ।
- प्रवेश परीक्षा, अन्तिम परीक्षा र प्रयोगात्मक परीक्षा सञ्चालन गर्ने ।
- परीक्षामा सफल विद्यार्थीहरूलाई प्रमाणपत्र वितरण गर्ने ।
- प्रश्नपत्र बैंकको स्थापना गरी सुरक्षित राख्ने ।
- परिषद् अन्तर्गत तथा परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त गरी सञ्चालन गरिएका निजीस्तरका प्राविधिक संस्थाहरूबाट तालीम प्राप्त गरि प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका व्यक्तिहरूको अभिलेख सुरक्षित राख्ने ।

बहुप्राविधिक महाशाखा

- परिषद् अन्तर्गत तथा परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त गरि सञ्चालन भएका प्राविधिक संस्थाहरूको गुणस्तर कायम गर्न अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने ।
- डिप्लोमा तहको नयाँ कार्यक्रमहरूको विकास गर्ने र हाल सञ्चालन भइरहेका संस्थाहरूलाई निर्धारित गरिएको मापदण्डमा पुऱ्याउन सहयोग गर्ने ।

- परिषद् अर्न्तगत नमुना बहुप्राविधिक कार्यक्रम निर्माण गर्न समन्वयनको निमित्त नेतृत्व गर्ने ।

नीति निर्माण तथा योजना महाशाखा

- परिषद्को कार्यक्रमको योजना बनाउन तथा समग्र नीतिको तर्जुमा गर्ने ।
- लामो अवधिको रणनीतिक योजना निर्माण गर्ने र परिचालन गर्ने योजना तयार गर्ने ।
- परिषद् अर्न्तगतका कृयाकलाप तथा कार्यक्रमहरूको मूल्याङ्कन र अनुगमन गर्ने ।
- नेपाल सरकारलाई प्राविधिक तथा व्यावसायिक तालीम सम्बन्धी आवश्यक सरसल्लाह उपलब्ध गराउने ।

स्तर निर्धारण महाशाखा

- तालिम कार्यक्रमहरूलाई अस्थायी सम्बन्धन तथा समानार्थता उपलब्ध गराउने ।
- परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त निजी प्राविधिक संस्थाहरूको गुणस्तर जाँच गर्ने ।

सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा महाशाखा

- प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सामुदायिक विद्यालयहरूको छनौट गर्ने ।
- सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रमको सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने ।
- सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न मानवीय श्रोत, बजेट तथा उपकरणहरू व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।

तालीम महाशाखा

- व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गर्नको लागि विभिन्न संस्थाहरूसँग संयोजन गर्ने ।
- विभिन्न संस्थाहरूसँग सहकार्यगरी व्यावसायिक शिक्षा र तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- छोटो अवधिका सीपमूलक तालीमहरूको सुपरिवेक्षण र अनुगमन गर्ने ।

क्षेत्रीय कार्यालयहरू

- क्षेत्रगत रूपमा पूर्वमा सुनसरीको इटहरी, मध्यमा चितवनको भरतपुर र पश्चिममा बाँकेको कोहलपुरमा तीनवटा क्षेत्रीय कार्यालयहरू स्थापना गरिएका छन् । विकेन्द्रिकरणको धारणाअनुसार क्षेत्रगत रूपमा आफ्नो मातहतका आंगिक

एवं सम्बन्धन प्राप्त शिक्षालय, पोलिटेक्निक तालीम केन्द्रहरूको अनुगमन, सुपरिवेक्षण र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य क्षेत्रीय कार्यालयहरूबाट गरिएको छ ।

राष्ट्रिय सीप परीक्षण समिति: यस समितिले निम्न कार्यहरू गर्दछ ।

- विभिन्न व्यावसाय/पेशा र तहको सीप प्रमाणीका (Skill Standards) तयार गर्ने ।
- अनौपचारीक रूपले सीप हासिल गरेर सीप परीक्षण गर्न इच्छुक व्यक्तिहरूको सीप परीक्षण गर्ने ।
- सफल भएका परीक्षार्थीहरूलाई प्रमाणपत्र प्रदान गर्ने ।
- राष्ट्रिय सीप परीक्षणको व्यवस्था मिलाउने ।
- नेपालको परिवेश सुहाउँदो व्यावसायिक वर्गिकरण कोष (Dictionary of Occupation Classification) तयार गर्ने ।
- औद्योगिक कामदार तथा सीययुक्त अन्य व्यक्तिहरूको वृत्ति विकासको निमित्त अवसर प्रदान गर्ने ।

सीप विकास परियोजना

- शिक्षा मन्त्रालय अर्न्तगत प्रा.शि तथा व्या ता परिषद्ले एशियाली विकास बैंकको आर्थिक सहयोगमा सीप विकास परियोजना सञ्चालनमा ल्याएको छ ।
- यो परियोजनाले लैङ्गिक तथा सामाजिक समायोजन गरि देशभर बजारमुखी छोटो अवधिका सीपमूलक तालीम तथा रोजारमुखी सेवाहरू सञ्चालन गर्ने उद्देश्य लिएको छ ।
- परियोजना अवधिभर जम्मा ४६००० (३६००० निजी तालीम प्रदायक संस्थाहरूबाट र १०००० सामुदायिक शिक्षालयहरूबाट) लाई बजारमुखी तालीमहरू सञ्चालन गर्ने र रोजगारउन्मुख गराउने ।
- यसका अतिरिक्त प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालीमको गुणस्तर सान्दर्भिकता र दक्षता अभिवृद्धि गर्न संयोजन गर्ने ।
- सीप विकास परियोजनाले यस वर्ष परियोजनाको कार्यक्रमअनुसार पाँच वटै विकास क्षेत्रमा बजारमुखी छोटो अवधिका इन्जिनियरिङ, म्यानुफ्याक्चरीङ र सेवा क्षेत्रका विभिन्न तालीमहरू सञ्चालन गर्दै छ ।

परिषद्को बजेट तथा खर्च - आ. ब. २०६४।०६५ देखि ०६५।०७० सम्म (रु. ०००)

बजेट/आ.ब.	२०६४/०६५	२०६५/०६६	२०६६/०६७	२०६७/०६८	२०६८/०६९	२०६९/०७०
नेपाल सरकार तर्फ	१९६५२७	२३०४५७	३४४४८९	७४४०१८	९७६९१६	९५४११६
वैदेशिक अनुदान तर्फ	८५२५	९१००		१००००	३३०३	
आन्तरिक श्रोत तर्फ	४५०९८	७१८१	१७०२८	३३०००	४५७५	९३०६४
कूल बजेट	२५०१५०	३१०७३८	३६१५१७	७५७०१८	९८४७९४	१०४७१८०
खर्च						
नेपाल सरकार तर्फ	१९५३५२	२२९४४५	३३०८९२	४९६६१६	७०९३९५	७४२९९२
वैदेशिक अनुदान तर्फ	८५२५	९०२०		९९८०	३३०३	
आन्तरिक श्रोत तर्फ	३५८८२	७१०७४	१६३३९	३३०००	४५६५	९३०६४
कूल खर्च	२३९७५९	३०९५३९	३४७२३१	५३९५९६	७१७९६३	८३६०५६
वार्षिक खर्च प्रतिशत	९५.८५%	९९.६१%	९६.०५%	७१.२८%	७२.८४%	७९.८४%

परिषद्बाट सञ्चालन हुने व्यावसायिक तालीम (छोटो अवधि तर्फका) पाठ्यक्रमहरू

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration
1. Agriculture		
Animal Science (1)		6
S1.1.1	Dairy product/Sweets Maker, 2008	550 hrs
S1.1.2	Community Livestock Assistant (Revised, 2008)	390 hrs
S1.1.3	Wool Processor, 2008	460 hrs
S1.1.4	Slaughter House Technician, 2010	390 hrs
S1.1.5	Village Animal Health Worker, 2013	390 hrs
S1.1.6	Poultry Farm Worker, 2013	390 hrs
Plant Science (2)		23
S1.2.1	Tea Plantation and Management, 2002	197 hrs.
S1.2.2	Mushroom Production, 2002	48 hrs.
S1.2.3	Sericulture Technical Worker, 2007	140 hrs
S1.2.4	Assistant Florist, 2007	393 hrs
S1.2.5	Garden Designer, 2008	550 hrs
S1.2.6	Flower Decorator, 2008	260 hrs
S1.2.7	Fruit Processor, 2007	390 hrs
S1.2.8	Allo Processor, 2008	160 hrs
S1.2.9	Cardamom Processor, 2008	460 hrs
S1.2.10	Herb Processor, 2008	460 hrs
S1.2.11	Off Season Vegetable Producer (Revised, 2008)	390 hrs
S1.2.12	Banana Fiber Craft Person, 2008	460 hrs
S1.2.13	Tea Plantation Worker (Revised, 2008)	390 hrs
S1.2.14	Coffee Plantation Worker, 2008	460 hrs
S1.2.15	Beekeeper , 2008 and 2070	460 hrs
S1.2.16	Community Agriculture Assistant (Revised, 2008)	390 hrs
S1.2.17	Vegetable Processor, 2009	550 hrs
S1.2.28	Herbal Farm Worker, 2010 and 2070	390 hrs
S1.2.19	Mushroom Producer, 2013 (Revised)	390 hrs
S1.2.20	Domestic Cunnig of Vegetable _1999	104 hrs
S1.2.20	Preserving Vegetable By Drying _ 1999	232 hrs
S1.2.22	Banana Handmade Paper Maker, Mansir _2070	390 hrs
S1.2.23	Khoto Colloctor _2013	390 hrs.
2. Engineering		
Civil (1)		25
S2.1.1	Mason, 2006/ Revised 2013 (Nepali)	390 hrs
S2.1.2	Shuttering Carpenter (Revised, 2007)	160 hrs
S2.1.3	Scaffolder (Revised, 2006)	160 hrs
S2.1.4	Plumber (Revised, 2007)	390hrs
S2.1.5	Bar Bender, 2007 first revision	160 hrs
S2.1.6	Tile Fitter, 2007	160 hrs
S2.1.7	Assistant Carpenter, 2004 (ILO)	231 hrs
S2.1.8	Assistant Plumber, 2004 (ILO)	284 hrs

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration
S2.1.9	Senior Mason Helper _ 2004	164 hrs
S2.1.10	Junior House Painter (2004)	152 hrs
S2.1.11	Shuttering Carpenter (Revised, 2008)	390 hrs
S2.1.12	Scaffolder (Revised, 2008) and 2070	390 hrs
S2.1.13	Bar Bender/Steel Fixer (Revised, 2008)	390 hrs
S2.1.13	'Tile and Marble Fitter (Revised, 2008) and 2070	390 hrs
S2.1.14	Furniture Maker (Revised, 2008)	460 hrs
S2.1.15	General Carpenter, 2008 and 2070	460 hrs
S2.1.16	Marble Polisher, 2009	390 hrs
S2.1.17	Junior House Painter (Revised, 2010)	390 hrs
S2.1.18	Construction Worker (Revised, 2010), Rev-2070	390 hrs
S2.1.19	Stone Layer Mason, 2012	390 hrs
S2.1.20	Gypsum Installer, 2012	390 hrs.
S2.1.21	Plasterer , 2013	390 hrs.
S2.1.22	Assistant Plumber, 2013	390 hrs
S2.1.23	'Trail Bridge Technician_2006	175 hrs.
S2.1.24	Wall Plastering_ 1999	116 hrs
S2.1.25	Gabion Weaver_2070	
Computer (2)		3
S2.2.1	Computer Operator (Basic Computer application) revised, 2008	180 hrs
S2.2.2	Computer Hardware Technician, 2012	390 hrs
S2.2.3	Computer Repair & Maintenance Technician, 2012	390 hrs
Electronics/Electrical (3)		15
S2.3.1	Domestic Installation Repairer, 2007	390 hrs
S2.3.2	Telecom Technician, 2004	1380 hrs
S2.3.3	House Wiring Helper, 2004	272 hrs
S2.3.4	House Wiring Electrician, 2006	260 hrs
S2.3.5	Telecom Outside Plant Technician, 2007	1150 hrs
S2.3.6	Building Electrician (Revised, 2008)	390 hrs
S2.3.7	Electrical Appliances Repairer, 2008	460 hrs
S2.3.8	Radio TV Repairer (Revised, 2008)	460 hrs
S2.3.9	Industrial Electrician, 2009 and 2070	390 hrs
S2.3.10	Electromechanical Technician, 2009	780 hrs
S2.3.11	Solar PV Technician, 2010	460 hrs
S2.3.12	Telecom Lineman, 2010 and 2070	390 hrs
S2.3.13	Mobile Phone Repairer, 2012	390 hrs
S2.3.14	FM Radio Technical Assistant, 2012	390 hrs
S2.3.15	Electric Motor Rewinder, 2013	390 hrs
Mechanical (4)		25
S2.4.1	Curriculum Guide for Motorbike Mechanic -1996	756 hrs
S2.4.2	Refrigeration and Air conditioner, 2002	180 hrs
S2.4.3	Repairing and maintenance of pump set (Diesel Engine and Water pump)_2002	280 hrs.

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration
S2.4.4	Assistant Welder (MMAW & O-AW 2006)	480 hrs
S2.4.5	Assistant Welder _2070 (390+ojt 160 hrs)	550 hrs
S2.4.6	Cycle and Riksa Mechanic, 2004	230 hrs
S2.4.7	Metal Work Helper, 2004	367 hrs
S2.4.8	Water Pump Repair Assistant, 2004	247 hrs
S2.4.9	Welder (SMAW, OAW, GTAW & GMAW), 2008 revised	710 hrs
S2.4.10	Auto Painter, 2008	460 hrs
S2.4.11	Light Vehicle Driver, 2008	390 hrs
S2.4.12	Lathe Setter Operator, 2008	460 hrs
S2.4.13	Auto Mechanic (Revised, 2009)	390 hrs
S2.4.14	Boiler Operator, 2010	460 hrs
S2.4.15	Motor Cycle Mechanic (Revised, 2010) and 2070	390 hrs
S2.4.16	Ref. and A C Mechanic, 2012	390 hrs
S2.4.17	Ordinary Seaman, 2013	390 hrs
S2.4.18	Stainless steel fabricator (2068)	397 hrs
S2.4.19	Stainless steel fabricator _2070	407 hrs.
S2.4.20	Power Tiller Repair (PA)_2070	390 hrs
S2.4.21	ACP Insulator (2068)	397 hrs
S2.4.22	ACP Insulator_2070	407 hrs.
S2.4.23	Aluminium Fabricator _2070	408 hrs.
S2.4.24	Furniture Maker _2070	460 hrs.
S2.4.25	Steel Furnitur Maker _2070	390 hrs
3. Health		5
S3.1	Dental Lab Technician, 2005	275 hrs
S3.2	Physical Rehabilitation Facilitator, 2007	460 hrs
S3.3	Caregiver, 2007	390 hrs
S3.4	Dental Chair side Assistant, 2010	390 hrs
S3.5	Dental Lab Mechanic, 2010	390 hrs
S4.5	Traditional Ayurveda Worker(TAW) Revised, 2013	550 hrs.
4. Tourism/Hospitality		
Cooking/Baking (1)		12
S4.1.1	Commercial Cooking/Baking	792 hrs
S4.1.2	Assistant Cook, 2004	211 hrs
S4.1.3	Chinese Cook, 2007	390 hrs
S4.1.4	Indian Cook, 2007	390 hrs
S4.1.5	Continental Cook, 2008	390 hrs
S4.1.6	General Cook, 2012	390 hrs
S4.1.7	Baker, 2013	390 hrs
S4.1.8	Fast food cook , 2013 (AP)	390hrs
Front Office/Housekeeping (2)		
S4.2.1	Waiter/Waitress, 2008 and 2070	390 hrs
S4.2.2	Room Attendant, 2012	390 hrs
S4.2.3	House keeping cleaner (AP)_2070	390 hrs
S4.2.4	Hotel Assistant_ 2070	390 hrs

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration
5. Secretarial/Management		3
S5.1	Saving and credit mobilizing	40 hrs
S5.2	Library Assistant _2012	390 hrs.
S5.3	Receptions Cum Cashier_2070	390 hrs.
6. Education/Pedagogy		2
S6.1	Montessorian, revised 2011	390 hrs
S6.2	Psychosocial counselor-2010	780 hrs
7. Handicrafts		13
S7.1	Junior Ceramics Assistant, 2004	303 hrs
S7.2	Junior Paper Artisan, 2004	258 hrs
S7.3	Junior Bamboo Artisan, 2004	244 hrs
S7.4	Junior Wood Artisan 2004	296 hrs
S7.5	कार्भिड विधिबाट टाँक तथा कलात्मक सामानहरू बनाउने कालीगढ सम्बन्धी पाठ्यक्रम(हाड, सिड तथा काठका हस्तकला सम्बन्धी) <i>Carver-2064</i>	1500 hrs
S7.6	टर्निड विधिबाट टाँक तथा कलात्मक सामानहरू बनाउने कालीगढ सम्बन्धी पाठ्यक्रम -हाड, सिड तथा काठका हस्तकला सम्बन्धी) <i>Turner-2064</i>	1280 hrs
S7.7	Nepali Hand Paper Maker, 2008	390 hrs
S7.8	Wooden Handicraft Maker, 2010	390 hrs
S7.9	Woolen Hand Knitter, 2013	390 hrs
S7.10	Woolen Machine Knitter, 2013	390 hrs
S7.11	Tharu -Handicraft Maker_ 2070	390 hrs
S7.12	Bans Furniture Maker- 2070	390 hrs
S7.13	Bans Shilpakar_ 2070	456 hrs.
8. Miscellaneous		17
S8.1	Photography	200 hrs
S8.2	Beautician, 2010	390 hrs
S8.3	Assistant Beautician- 2070	390 hrs.
S8.4	Shoe Maker, 2008 and 2070	390 hrs
S8.5	Security Guard, 2010	460 hrs
S8.6	Security Guard, 2070	390 hrs.
S8.7	Mithila Folk Artist, 2008	520 hrs
S8.8	Fashion Designer (Revised, 2008)	460 hrs
S8.9	Tailor Master, 2008	460 hrs
S8.10	Fabric Painter, 2008	460 hrs
S8.11	Thanka Art Maker, 2008	460 hrs
S8.12	Thanka Art Maker, 2070	314 hrs
S8.13	Assistant Barber, Revised-2013	390 hrs
S8.14	Hand Embroider, 2013 Revision (Nepali)	390 hrs
S8.15	Dhaka Weaver- 2070	454 hrs.
S8.16	Thread Spinner- 2070 (धागो कताई)	390 hrs
S8.17	Galaicha Bunkar- 2070	390 hrs

परिषद्बाट सञ्चालन हुने प्राविधिक एस.एल.सी. तहका पाठ्यक्रमहरू

List of TSLC Level Curricula

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
1. Agriculture				
	Animal (1)			
T1.1	Junior Technician Course (JTA course) in Livestock Production/ Animal Health (Pre SLC intake), 1996	2 years +5 month OJT	Test Pass	T.SLC
T1.2	JTA Livestock Revised 2010	1year +3 month OJT	SLC Pass	T.SLC
T1.3	Technical School Leaving Certificate In Livestock Production /Animal Health(Post SLC Program, First Revision 2010	1year +3 month OJT	SLC Pass	T.SLC
T1.4	Agriculture and Livestock Production /Animal Health (Pre SLC Program), Second Revision, 2010	2 years +5 month OJT	Test Pass	T.SLC
T1.5	TSLC in Veterinary Science, 2013	1year +3 month OJT	SLC Pass	T.SLC
T1.6	Animal Science (Grade 9 & 10), 2013 Technical Stream	2 Years	8 Class Pass	T.SLC
	Plant (2)			
T1.2.1	Agriculture and Livestock Production /Animal Health (Pre SLC Program), Second Revision, 2010	2 years +5 month OJT	Test Pass	T.SLC (Plant Science)
T1.2.2	TSLC in Agriculture Plant Science (Post SLC Intake), 2014	1 Year +3 months OJT	SLC pass	TSLC

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
T1.2.3	Agro Mechanist, 1997	1 Year + 3 month	SLC pass	T.SLC
T1.2.4	Textile and Sericulture JTA (TSLC), 2007	3 years +1 year OJT	Test pass	T.SLC
T1.2.5	Plant Science (Grade 9 & 10), 2013	2 Years	8 Class Pass	T.SLC
	Food (3)			
2. Engineering				
	Civil (1)			
T2.1.1	TSLC in Sanitation Engineering, 1995(Revised, 2008)	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC
T2.1.2	TSLC in Civil Engineering, (Pre -SLC intake), 2014	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC
T2.1.3	TSLC in Civil Engineering, (Post SLC intake), 2014	1year+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
T2.1.4	TSLC in Survey Engineering,, 2001 Revised 2008 (Post SLC intake)	1year+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
T2.1.5	Civil Engineering (Grade 9 & 10), 2013	2 Years	8 Class Pass	T.SLC
	Computer (2)			
T2.1	Junior Computer Technician (JCT), 2002 (Revised, 2005)	1 year+3 months	SLC pass	T.SLC
T2.2	Computer Engineering (Grade 9 &10) 2013	2 Years	8 Class Pass	T.SLC
T2.3.1	Electronics/Electrical (3)			
T2.3.2	Program guide for electrical sub-overseer (2059)	2 years	10 pass	T. SLC
T2.3.3	TSLC in Electrical Engineering(Pre SLC intake), 2014	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
T2.3.4	TSLC in Electronics Engineering (Pre SLC intake), 2014	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC
T2.3.5	TSLC in Electrical Engineering, Revised, 2010 (Post SLC intake)	1 year+ 3 months OJT	SLC	T. SLC
T2.3.6	TSLC in Electrical Engineering, Grade 9-10 (Technical Stream) 2013	2 Years	8 Class Pass	T.SLC
	Mechanical (4)			
T2.4.1	TSLC in Mechanical Engineering (Pre SLC intake), 2014	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC
T2.4.2	TSLC in Ref & AC Engineering, 2008 (Pre SLC intake)	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC
T2.4.3	TSLC in Mechanical Engineering, 2005 (Post SLC intake)	1 years+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
T2.4.5	TSLC in Automobile Engineering, Revised, 2009 (Pre SLC intake)	2 years+ 5 months OJT	10 pass	T. SLC
3. Health				
	Medicine (1)			
T3.1.1	Auxiliary Ayurvedic Health Worker (Revised) 1998	1 + 3 OJT	SLC Pass	T.SLC
T3.1.2	Dental Chair side Assistant_ 1997	1 + 3 OJT	SLC Pass	T.SLC
T3.1.2	Dental Hygienist _200	1 + 5 OJT	SLC Pass	T.SLC
T3.1.4	Curriculum Guide for Dental Chair side Assistant/ Dental Hygienist -2000	1 + 3 OJT	SLC Pass	T.SLC
T3.1.4	Curriculum Guide for Community Amchi Assistant (CAA) [Kangjan -pa]	4 yrs	8 class pass	T. SLC

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
T3.1.6	TSLC in Auxiliary Nursing Midwifery (ANM) (Post SLC intake), 2014	15 months + 3 OJT	SLC Pass	T.SLC
T3.1.7	TSLC in Auxiliary Nursing Midwifery (ANM) (Pre SLC Intake), 2014	2 yrs. + 5 OJT	10 Pass	T.SLC
T3.1.8	TSLC in Community Medicine Assistant (CMA) (Post SLC intake), 2014	1 Yr + 3 months OJT	SLC Pass	TSLC
T3.1.9	TSLC in Community Medicine Assistant (CMA) (Pre SLC Intake), 2014	2 Yr s+5 months OJT	Test Pass	TSLC
T3.1.10	TSLC in Medical Laboratory Technology, 2008	1year+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
T3.1.11	TSLC in Radiography, 2011	1year+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
T3.1.12	TSLC in Ayurveda , 2013	1year+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
4. Tourism				
	Cookery (1)			
T4.1.1	TSLC in Culinary Arts, 2010	1year+ 3 months OJT	SLC pass	T. SLC
5. Humanities				
T5.1.1	TSLC in Computer Application & Secretarial Management (Post SLC Intake), 2014	1 yr. + 3 months OJT	SLC Pass	T.SLC
T5.1.2	Curriculum guide for Social Mobilization_2003	1 yr. + 3 months OJT	SLC Pass	T.SLC
6. Management				
T6.1.1	Curriculum for TSLC in Entrepreneurship Development_2007	1 yr. + 3 months OJT	SLC Pass	T.SLC

LIST OF APPRENTICESHIP /SKILL UPGRADING CURRICULA

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
A1.1.1	Junior Welding Technician-1999 (Prepared for BTI)	2 yrs	Class Ten Pass	YES
A1.1.2	Junior Mechanical Technician-1999 (Prepared for BTI)	2 yrs	Class Ten Pass	YES
A1.2.3	Skill upgrading Modular Course on Mechanical (Prepared for BTTC)	1 yr		NO
A1.2.4	Skill upgrading Modular Course on Plumbing (Prepared for BTTC)	1 yr		NO
A1.2.5	Junior Electrical Technician-1999 (Prepared for BTI)	2 yrs	Class Ten Pass	YES
A1.2.6	Skill upgrading Modular Course on Electrical (Prepared for BTTC)	1 yr		NO

परिषद्वाट सञ्चालन हुने डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका पाठ्यक्रमहरू
List of Diploma/Certificate Level Curricula

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
1. Agriculture Plant/Animal				
D1.1.1	Diploma in Agriculture (I. Sc. Ag.) Plant Science, 2014	3 years	SLC pass	Diploma
D1.1.2	Diploma in Agriculture (I.Sc. Ag.) Animal Science, 2014	3 years	SLC pass	Diploma
D1.1.3	Diploma in Food/Dairy Technology, 2001	3 years	SLC pass	Diploma
D1.1.4	Junior Technician Course in Livestock	1 yr	JTA + 3 yrs. Experience	Technician Certificate
D1.1.5	Junior Technician Course in Agriculture	1 yr	JTA + 3 yrs. Experience	Technician Certificate
2. Engineering				
D2.1.1	Diploma in Civil Engineering-2013	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.2	Diploma in Survey Engineering-2002	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.3	Diploma in Survey Engineering	1 years	I. Sc.	Diploma
D2.1.4	Diploma in Mechanical Engineering, 2007	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.5	Diploma in Electronics Engineering, 2008	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.4	Diploma in Electrical Engineering, 2008	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.7	Diploma in Information Technology, 2008	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.8	Diploma in Geometrics Engineering, revised in-2010	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.9	Diploma in Computer Engineering, Second revision, 2010	3 years	SLC pass	Diploma

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
D2.1.10	Diploma in Biomedical Engineering_ 2013	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.11	Diploma in Automobile Engineering- 2013	3 years	SLC pass	Diploma
D2.1.12	Diploma in Architecture Engineering- 2014	3 years	SLC pass	Diploma
3. Health/Nursing				
D3.1.1	CL General Medicine- 2004	3 years	SLC pass	Diploma
D3.1.2	Diploma in Pharmacy-2014 (II & III Year)	3 years	SLC pass	Diploma
D3.1.3	CL in Medical Lab Technology	3 years	SLC pass	Diploma
D3.1.4	CL in Radiography-2004	3 years	SLC pass	Diploma
D3.1.5	Diploma in Ophthalmic Science-2058/2059	3 years	SLC pass	Diploma
D3.1.6	Certificate in Amchi Science (Durra-Pa/Bum-Zhi Tradition)-2004	3 years	SLC pass	Diploma
D3.1.7	Certificate in Medical Science(Ayurveda & General Medicine) 2007	3 years	SLC pass	Certificate level
D3.1.8	Certificate in Dental Science (Dental hygiene-revised), 2009/2006	3 years	SLC pass	Certificate level
D3.1.9	Certificate in Acupuncture, Acupressure and Moxibustion, 2008	3 years	SLC pass	Certificate level
D3.1.10	Certificate in Physiotherapy, 2010	3 years	SLC pass	Certificate level
D3.1.11	Certificate in Homeopathy, 2009	3 years	SLC pass	Certificate level
D3.1.12	Certificate in Medical Science(General Medicine) 2010	3 years	SLC pass	Certificate level
4. Forestry				
D4.1.1	Diploma in Forestry, 2007, 2011	3 years	SLC pass	Diploma level

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
5. Tourism				
D5.1.1	Diploma in Hotel Management, 2010	3 years	SLC pass	Diploma level
6. Humanities				
D6.1.1	Diploma in Social Work, 2010	3 years	SLC pass	Diploma level
D6.1.2	Diploma in Journalism & Mass Communication	3 years	SLC pass	Diploma level

TOTAL- 33

MISCELLANEOUS CURRICULA

Ind. No.	Programs/Subjects	Duration	Entry Qualification	Certificate
M1.1.1	Certificate in Health (First year, Second year and Third year) Volume I+II -KU			
M1.1.2	Certificate Level in Nursing, Vol I+II-KU			
M1.1.3	Ophthalmic Assistant-KU			
M1.1.4	Auxillary Aurvedic Worker- आयुर्वेद मेडिकल इन्स्टिच्यूट			
M1.1.5	Course Content for IT Training (Semiskilled and Skilled)- Ministry of Science and Technology			
M1.1.6	Curriculum for Carpentry Skill/Life Skill			
M1.1.7	Curriculum for Diploma Course in Town Planning- 1999 (First year)-DCE/DDE			
M1.1.8	Diploma course in Community Development-MSR			
M1.1.9	Post Basic Course Curriculum for Staff Nurse Diploma in Midwifery- Family Health Division/NHTC-DoHS			
M1.1.10	Dental Hygiene-Faculty of Health Care, Dept. of Dental Hygiene, The Netherlands			

राष्ट्रीय पेशागत सीपका मापदण्डहरू (National Occupational Skill Standards)

List of Occupational Skill Standard/Profile

SECTOR: - AGRICULTURE

1. Agriculture Junior Technical Assistant, OSS	L-2	6. Light Vehicle Transmission Mechanic, OSS	L-2
2. Apiculture Technician	L-2	7. Light Vehicle Electrical Mechanic, OSS	L-2
3. Assistant Slaughter Technician, OP	L-1	8. Light Vehicle Brake Mechanic, OSS	L-2
4. Banana Farming Technical Assistant, OP	L-1	9. Light Vehicle Steering & Suspension Mech., OSS	L-2
5. Bee Keeper, OP	L-1	10. Light Vehicle Mechanic, OSS	L-2/3
6. Cardamom Processor, OP	L-1	11. Middle & Heavy Vehicle Service Mechanic, OSS	L-1
7. Coffee Plantation Worker, OP	L-1	12. Motor Cycle Mechanic, OSS	L-2
8. Coffee Technician (Processing), OSS	L-1/2	13. Motor Cycle Service Mechanic, OSS	L-1
9. Community Agriculture Assistant, OP	L-1	14. Pump Set Operator, OSS	L-2
10. Community Livestock Assistant, OP	L-1	15. Pump Set Repair Technician, OP	L-1
11. Dairy and Sweets Technician, OP	L-1	16. Tractor Mechanic, OSS	L-2
12. Experienced Leader Farmer, OSS	L-1		
13. Flower Decorator, OP	L-1	SECTOR:- BUSINESS	
14. Gardener, OP	L-1	1. Enterprise Development Facilitator, OP	L-2
15. Herbal Farm Worker, OP	L-1	2. Senior Enterprise Development Facilitator, OPL-3	L-3
16. Herbal Technician, OP	L-1	SECTOR:- COMPUTER	
17. Junior Poultry Technician, OP	L-1	1. Computer Operator, OSS/OP	L-2/3
18. Junior Technical Assistant (Dairy), OSS	L-2	2. Computer Programmer, OSS	L-3
19. Junior Technical Assistant (Poultry), OSS	L-2	3. Computer Repair & Maintenance Technician, OSS	L-3
20. Junior Technical Assistant (Vegetable), OSS	L-2	4. Computer Network Technician, OSS	L-3
21. Junior Technician – Agriculture, OP	L-3	5. Junior Computer Hardware Technician, OSS	L-1
22. Livestock Junior Technical Assistant, OSS	L-2	SECTOR- CONSTRUCTION	
23. Livestock Junior Technician, OSS	L-3	1. Bar Bender, OSS	L-1
24. Mushroom Grower, OSS	L-1	2. Bituminous Surface Road Worker, OP	L-1
25. Nursery Assistance, OP	L-1	3. Brick Molder (Ita Pathera), OSS	L-El.
26. Off Season Vegetable Producer, OP	L-1	4. Building Painter, OSS	L-1
27. Orchard Management Assistant, OP	L-1	5. Bricklayer/mason, OSS	L-1/2
28. Post Harvest Technician (Fruits), OP	L-1	6. Carpentry and Interior Decorator, OP	L-2
29. Post Harvest Technician (Vegetable), OP	L-1	7. Chips/Marble Polisher, OP	L-1
30. Riverbed Farming Technical Assistant, OP	L-1	8. Civil Construction Technician, OP	L-2
31. Seed Producer (Vegetable), OP	L-1	9. Concrete Layer, OSS	L-1
32. Tea Plantation Worker, OP	L-1	10. Construction Carpenter, OSS	L-1/2/3
33. Veterinary Junior Technical Assistant, OSS	L-2	11. Construction Worker, OP	L-1
34. Village Animal Health Worker, OSS	L-1	12. Decorative Concrete Product Producer, OP	L-1

SECTOR:- AUTOMOBILE

1. Heavy Vehicle Electrical Mechanic, OSS	L-2	13. Drafting Technician, OSS	L-2
2. Heavy Vehicle Mechanic, OSS	L-2/3	14. Furniture Maker, OSS	L-1/2/3
3. Junior Auto Mechanic, OP	L-1	15. House Hold Plumber, OSS	L-2/3
4. Light Vehicle Engine Mechanic, OSS	L-2		
5. Light Vehicle Service Mechanic, OSS	L-1		

16. Gabion Weaving, OP	L-1	8. Radio Technician, OSS	L-2
17. Gypsum Installer, OP	L-1	9. Radio Repair Technician, OSS	L-3
18. Junior Hand Tube Well Technician, OP	L-1	10. Tape Recorder Repair Technician, OSS	L-2
19. Junior Plumber, OP	L-1	11. Telecom Technical Helper, OP	L-EI
20. Local Road Supervisor, OP	L-1	12. Telecom Lineman, OP	L-EI
21. Pipe Fitter, OP/OSS	L-1/2	SECTOR:- FORESTRY	
22. Plasterer, OSS	L-1/2	1. Community Forestry Facilitator, OSS	L-1/2
23. Rat Trap Mason, OP	L-1	2. Khoto Collector, OP	L-EI
24. Road Mason, OP	L-1	SECTOR:- HANDICRAFT	
25. Scaffolder (Bamboo/ Timber) , OSS	L-1	1. Bamboo Stick Maker, OP	L-EI
26. Scaffolder (Tubular) , OSS	L-1	2. Bamboo Furniture Maker, OP	L-EI
27. Shuttering Carpentry, OSS	L-1	3. Bamboo Handicraft Maker , OP	L-1
28. Stone Layer, OSS	L-1/2	4. Banana Fiber handicraft Producer, OP	L-1
29. Tile Marble Fixer, OP	L-1	5. Cane and Bamboo Product Producer, OP	L-1
30. Trial Bridge Craft Person, OSS	L-2	6. Junior Bamboo Artisan, OP	L-1
31. Wooden Furniture Polisher & Finisher, OSS	L-1	7. Metal Sculpture, OSS	L-3
SECTOR:- CONSTRUCTION EQUIPMENT			
1. Backhoe Loader Operator, OSS	L-2/3	8. Mithila Art, OP	L-1
2. Bulldozer Operator, OSS	L-2/3	9. Nepali Hand Made Paper Maker, OP	L-1
3. Excavator Operator, OSS	L-2/3	10. Paubha Artist, OSS	L-3
4. Heavy Equipment Electrician, OSS	L-2	11. Repousse (Metal Sheet Embosser), OSS	L-3
5. Heavy Equipment Mechanic, OSS	L-2/3	12. Stick Incense Roller, OP	L-EI
6. Motor Grader Operator, OSS	L-2/3	13. Thangku Artist, OP	L-1
7. Wheel Loader Operator, OSS	L-2/3	14. Tharu Handicraft Maker, OP	L-1
SECTOR:- ELECTRICAL			
1. Armature Rewinding, OSS	L-2	15. Wood Carver, OSS	L-1
2. Building Electrician , OSS	L-1/2/3/4	SECTOR:- HEALTH	
3. Cable Joints, OSS	L-1	1. Assistant Beautician, OSS	L-1
4. Electrical Appliances Repairer, OP/OSS	L-1/2	2. Assistant Dental Lab Technician, OP	L-1
5. Electrical Lineman, OSS	L-1	3. Barber , OSS	L-1
6. Electrical Lineman, El. Distribut ⁿ & Transm ⁿ , OSS	L-2	4. Beautician, OSS	L-2
7. Electrical Motor Repairer, OSS	L-2	5. Community Health Worker CHW, OSS	L-1
8. Electrical Motor Re-winder, OSS	L-1	6. Complementary Health Assistant, OSS	L-3
9. Industrial Electrician, OSS	L-1/2/3	7. Dental Chair-side Assistant, OP	L-1
10. Micro Hydro Assistant, OP	L-1	8. Eye Health worker, OSS	L-2
11. Switch Board Operator, OSS	L-1	9. Lab Assistant, OSS	L-2
12. Transformer Repair Technician, OSS	L-2	10. Model Health Worker, OSS/OP	L-1/2/3
SECTOR:- ELECTRONICS			
1. B/W Television Receiver Repair Technician, OP/OSS	L-1/2	11. Naturopathic Physician, OP	L-4
2. Cell/Mobile Phone repair Technician, OP	L-2	12. Ophthalmic Assistant, OSS	L-3
3. Color Television Receiver Technician OP/OSS	L-1/2	13. Orthoptist, OSS	L-4
4. FM Radio Technical Assistant, OP	L-1	14. Physiotherapy, OSS	L-1/2/3
5. Junior Telecom Technician, OP	L-1	SECTOR:- HOSPITALITY INDUSTRY	
6. Mobile Phone Repair Technician, OP	L-1	1. Assistant Waiter, OSS	L-1
7. Radio Receiver Repair Technician, OP	L-1	2. Baker, OP	L-1
		3. Barista (Coffee Maker), OP	L-EI
		4. Bar Tender, OP	L-1
		5. Bell Boy, OSS	L-1
		6. Care Giver, OP	L-1
		7. Chinese Cook, OSS	L-1
		8. Commis-II, OSS	L-2

9. Commis-III, OSS	L-1	2. Mountain Guide, OP	L-4
10. Continental Cook, OP	L-1	SECTOR:- OTHERS	
11. House Keeping/ Cleaner, OSS	L-1	1. Early Childhood Development Facilitator, OP	L-1
12. Indian Cook, OSS	L-1	2. Library Assistant, OSS	L-2
13. Small Hotel & Lodge Assistant, OP	L-1	3. Music and Dance, OSS	L-2
14. Sweets & Snacks Maker, OP	L-1	4. Security Guard, OP	L-1/2
15. Waiter, OSS	L-2	5. Senior Library Assistant, OSS	L-3
SECTOR:- LEATHER GOODS & PRODUCTS		SECTOR:- PRINTING	
1. Shoe Maker, OP	L-1	1. Book Binding Technician, OSS	L-3
2. Assistant Leather Goods Technician, OSS	L-2	2. Printing Technician, OSS	L-2/3
SECTOR:- MECHANICAL		3. Offset Press Operator , OP	L-1
1. Arc Welder (1G & 1F), OSS	L-1	SECTOR:- RENEWABLE ENERGY	
2. Aluminum Composite Panel (ACP) Installer, OP	L-1	1. Micro Hydro Operator, OSS	L-2
3. Aluminum Fabricator, OP	L-1/2	2. Biogas Technician, OP	L-1/4
4. Bicycle and Rickshaw Mechanic, OSS	L-1	3. Solar Electric Technician, OSS	L-1
5. Boiler Operator. OSS	L-1/2	4. Solar Electric Technician (Repair & Maintenance), OSS	L-2
6. Junior Welder (TIG-MIG) , OP	L-1	SECTOR:- TAILORING/GARMENT	
7. Lathe Setter Operator, OSS	L-1/2/3	1. Dress Maker, OP	L-1
8. Forging Technical Assistant , OSS	L-1	2. Garment Fabricator, OP	L-1/2
9. Mechanical Fitter, OSS	L-1/2	3. Fashion Designer, OP	L-1
10. Maintenance Fitter, OSS	L-3	4. Hand Embroiderer, OSS	L-1
11. Milling M/C Setter Operator, OSS	L-2/3	5. Tailoring, OSS	L-1/2
12. Production Forman, Cement Plant, OSS	L-3	6. Tailor (Dress Maker),OP	L-3
13. Refrigeration & Air-condition Junior Mechanic, OSS	L-1	7. Woolen Hand Knitter, OP	L-1
14. Refrigeration & Air-condition Mechanic, OSS	L-2	8. Woolen Knitting Machine Operator, OP	L-1
15. Refrigeration & Air-conditioning Technician, OSS	L-3	9. Woolen Tailoring, OP	L-1
16. Sheet Metal Worker, OSS	L-2	SECTOR:- TEXTILE	
17. Stainless Steel Fabricator, OP	L-1	1. Allo Processor, OP	L-1
18. Steel Furniture Maker, OP	L-1	2. Carpet Weaver, OP	L-1/2
19. Structural Fabricator, OP/OSS/OSS	L-1/2/3	3. Dhaka Weaver, OP	L-1/2
SECTOR:- MOUNTAINEERING		4. Pashmina Weaver, OP	L-1
1. Aspirant Guide, OP	L-3	5. Radhi Pakhi Weaver,OP	L-1
		6. Thread Spinner, OP	L-El
		7. Textile Weaver, OP	L-1
		8. Vimal Fiber Processor,OP	L-1
		9. Wool Processor, OP	L-1

परिषद्का क्षेत्रीय कार्यालय, आगिंक तथा साभेदारी शिक्षालयहरूको विवरण

जिल्ला	नाम र ठेगाना	तह						सम्पर्क व्यक्ति र इमेल
		डिप्लोमा/प्रमाण पत्र		टि एस. एल. सी (१५ महीने)		टि एस. एल. सी. (२९ महीने)		
		कार्यक्रम	कोटा	कार्यक्रम	कोटा	कार्यक्रम	कोटा	
धनकुटा	उत्तरपानी प्राविधिक शिक्षालय	लाइभस्टोक (१ वर्ष)	३०	प्लान्ट जेटिए भेट जेटिए		कृषि	५०	राम नारायण यादव फो.नं. ०२६-५४०२३०, ५४०२२३, ९८५२०५०२९७
मोरङ	शैलजा आचार्य स्मृति पोलिटेक्निक	नर्सिङ कृषि	४० ४०	भिजेटीए आयुर्वेद जेटिए एएनएम	४० ४० ४०			सन्तवहादुर अधिकारी फो.नं. ०२१-५३०७६० ९८५२०२२२०९
	मनमोहन मेमोरियल पोलिटेक्निक	इलेक्ट्रिकल इलेक्ट्रोनिक मेकानिकल सिभिल	४८ ४८ ४८ ४८					डा. सुवास श्री पोखरेल फो.नं. ०२१-४२०८७६ ९८५११३०३१७
	सुम्निमा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	सिभिल कृषि	४८ ४०					पर्शुराम राई ९८५२०५२२५६
	सिरहा	लहान प्राविधिक शिक्षालय	सिभिल कृषि	४८ ४०		कृषि निर्माण मेकानिकल	४८ ४८ २४	राजेन्द्र चौधरी फो.नं. ०३३-५६००१५
दोलखा	जिरी प्राविधिक शिक्षालय	कृषि तथा पशु विज्ञान	४० ४०			कृषि एएनएम निर्माण	४० ४० ३०	रामहरि खनाल फो.नं. ०४९-६९०२८६ ०४९ ४०००६४
काभ्रे	पनौती प्राविधिक शिक्षालय					अटो	२४	केशव पोखरेल फो.नं. ०११-४४०२५०
	बनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्युट	आई.टी. होटल मेने जमेन्ट इलेक्ट्रिकल	४८ ४० ४८					मिष्टरकान्त मैनाली फो.नं. ०११-६८१६७३ ९८४१४५६३७८
काठमाण्डौ	बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी	इलेक्ट्रिकल सिभिल	३० ३६			इलेक्ट्रिकल स्यानेटरी मेकानिकल	३५ ३५ ३५	महेश भट्टराई फो.नं. ०१-४३५०२२८
	मदन आश्रित मेमोरियल टे.ई.	सिभिल	४८	सिभिल भेट जे.टी.ए.	४० ४०			खेम राज पोखरेल ०१-४९९१७४८
मकवानपुर	नेपाल भारत मैत्री पोलिटेक्निक महाविद्यालय	मेकानिकल, इलेक्ट्रिकल, प्लम्बिङ का छोटो अवधिको तालिमहरूमात्र संचालन भईरहेको।						तिलबहादुर रानाभाट फो.नं. ०५७-५२०४३२
चितवन	स्कूल अफ हेल्थ साइन्स	हे.अ. ल्याव टे. फार्मसी अप्याल्मिक साइन्स	६२ ३० ४० ४०					अच्युत दाहाल फो.नं. ०५६-५२०२४३
लम्जुङ	ग्रामीण तालीम केन्द्र	निर्माण, स्वास्थ्य, कृषिका छोटो अवधिको तालिमहरूमात्र संचालन						बद्रि सापकोटा फो.नं. ०६६-५२९३०३
तनहुँ	ग्रामीण तालीम केन्द्र	निर्माण, स्वास्थ्य, कृषिका छोटो अवधिको तालिमहरूमात्र संचालन						दामोदर कंडेल फो.नं. ०६५-६२०३०६
कास्की	पोखरा पर्यटन तालीम केन्द्र	होटल मेने जमेन्ट	४०	होटल म्यानेजमेन्ट, कुकिङ/बेकिङ ट्राभल एण्ड टुरीजमका छोटो अवधिको तालिमहरूमात्र संचालन				हकलाल श्रेष्ठ फो.नं. ०६१-५२८०४०

जिल्ला	नाम र ठेगाना	तह						सम्पर्क व्यक्ति र इमेल
		डिप्लोमा/प्रमाण पत्र		टि एस. एल. सी (१५ महीने)		टि एस. एल. सी. (२९ महीने)		
		कार्यक्रम	कोटा	कार्यक्रम	कोटा	कार्यक्रम	कोटा	
मुस्ताङ	धवलागिरी प्राविधिक शिक्षालय			भिजेटिए	३०			वज्रमोहन पौडेल फो.नं. ०१९-४४६५३०
पाल्पा	तानसेन नसिङ्ग स्कूल	स्टाफ नर्स	४०					सकुन्तला थान्जु फो.नं. ०७५-५२०१६६
रूपन्देही	कोरिया नेपाल ईन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजि, बुटवल	इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रो निक्स अटो मे कानिकल	३० ३० ३०					अरविन्द कु. चौधरी फो.नं. ०७१-४५०००४
दाङ	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय	कृषि तथा पशु विज्ञान	४० ३०			कृषि निर्माण सिएएम	४४ ४४ ४६	यादव सुवेदी फो.नं. ०८२-५८००२९/ ५८००५९, ९८५७८३१०८१
बाँके	भेरी प्राविधिक शिक्षालय	इलेक्ट्रिकल	२४	अफिस म्या. इलेक्ट्रिनिस सिभिल	३० २६ २७	इलेक्ट्रिकल इलेक्ट्रिनिस मेकानिकल अटो एयररकण्डिसन निर्माण	३२ २४ १६ २४ १६ २४	भिमकान्त लामिछाने फो.नं. ०८१-५२१५३८
जुम्ला	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय	सिभिल कृषि	४८ ४०			कृषि निर्माण सिएएम एएनएम	३० ३० ३० ३०	टेकेन्द्र थापा फो.नं. ९९४८७०३२४/२५
डोटी	सेती प्राविधिक शिक्षालय	सिभिल कृषि	४८ ४०	जेटीए	३०	एएनएम जेटीए	४० ३०	सुशिल कुमार श्रेष्ठ फो.नं. ०९४-४४००२७

प्रतिष्ठान तथा क्षेत्रीय कार्यालयहरू

भक्तपुर	प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान	प्राविधिक प्रशिक्षक र व्यवस्थापनको दक्षता र क्षमता अभिवृद्धिको लागि उनीहरूको आवश्यकता अनुसार देश भित्र र विदेशमा समेत तालीम संचालन	डा. भवानी शंकर सुवेदी फो.नं. ०१-६६३०१८७ ०१-६६३०४०९
सुनसरी	पूर्व क्षेत्र क्षेत्रिय कार्यालय, ईटहरी	पूर्व क्षेत्रको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन तथा निरीक्षण तथा गुणस्तर अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	डा.शिव कुमार दहाल फो.नं.०२५-५८७०१९
चितवन	मध्य क्षेत्र क्षेत्रिय कार्यालय, भरतपुर	मध्य क्षेत्रको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन तथा निरीक्षण तथा गुणस्तर अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	टेक वहादुर मल्ल फो.नं.०५७-५३०६२२ ९८५६०२६४८८
बाँके	पश्चिम क्षेत्र क्षेत्रिय कार्यालय, कोहलपुर	पश्चिम क्षेत्रको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन तथा निरीक्षण तथा गुणस्तर अभिवृद्धिसम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।	ईश्वरी दत्त भट्ट फो. नं. ०८१-५४१८३०

सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा संचालित कार्यक्रमहरूको विवरण

जिल्ला	शिक्षालयको नाम र ठेगाना	टि. एस. एल. सी.			सम्पर्क व्यक्ति	फोन/ईमेल
		कार्यक्रम	कोटा	अवधि (महीने)		
ताप्लेजुङ	श्री सिनाम उ.मा.वि. सिनाम	कृषि	४०	१५	महेन्द्रप्रकाश गौतम	९७४२६७६५५९६
पाँचचर	श्री जय नारायण आर्दश उ.मा.वि. मेहेलबोटे	सिभिल	४०	१५	विनोद अधिकारी	९७४२६९३९५६
इलाम	श्री जितपुर उ.मा.वि. नवमी	पशुपालन	४०	१५	खडानन्द अधिकारी	९७४२६९६२६९ knadhikari2013@yahoo.com
भूपा	श्री सरस्वती मा.वि., लखनपुर	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	दुर्गा प्र. सेढाई	०२३-६२०३०३, ९८४२६२२९९६
संखुवासभा	श्री महेन्द्र उच्च मा.वि., मानेभन्ज्याङ्ग	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	गणेश प्र निरौला	०२९-५६०९२५, ९८४२०८५४५३ ganeshniroula53@gmail.com
तेह्रथुम	श्री कालिका उ.मा.वि. मेचकना	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	गोविन्द ब. सोडेम्बा	०२६-४६००७७, ९८४२३४४७८२
धनकुटा	जाल्पादेवि उच्च मा.वि., पाखीबास	सिभिल	४०	२९	गोपाल भट्टराई	०२६-६२०४८८, ९८५२०५०३६४
सुनसरी	श्री राष्ट्रिय उ.मा.वि.हासपोसा	सिभिल	४०	१५	लोकेन्द्र काफ्ले	९८५२०५४९४९
मोरङ्ग	आदर्श उ. मा.वि. विराटनगर	आई.टि	४०	१५	खगेन्द्र लामिछाने	०२९-५२२६४७, ९८४२६६८४४ kagendra48@yahoo.com
भोजपुर	श्री सिद्धेश्वर उ.मा.वि. दावां	कृषि	४०	१५	बन्दीनाथ अधिकारी	०२५-६९३३६४३, ९८४२०९०९३३
खोटा	श्री सिम्पानी उ.मा.वि.	कम्प्युटर	४०	१५	राजन प्र. ढकाल	९९३३६९०४९, ९७५३००३९३४
उदयपुर	श्री उच्च मा. वि., आमसाल,	कम्प्युटर	४०	१५	युवराज कटवाल	९७४३००७३७७
सप्तरी	पब्लिक विन्ध्येश्वरी उ.मा.वि राजविराज	ईलेक्ट्रीकल	४०	२९	अरुण कुमार भा	०३९-५२००६२, ९७४३००९६९३
सिराहा	बाल सुन्दरी मा. वि., भगवानपुर	पशुपालन	४०	१५	राम कुमार साह	९८०४७४९५३५ rosnepal@yahoo.com
सोलुखुम्बु	जन जागृति उच्च मा. वि, सल्लेरी	कृषि	४०	१५	प्रेम कुमार राई	०३८-५२०९७७, ९७४२०९०९७४
ओखलढुंगा	श्री रुम्जाटार उ.मा.वि. रुम्जाटार	कृषि	४०	१५	प्रमोद पन्त	०३७-५४०९१९
रामेछाप	मन्थली उच्च मा.वि, मन्थली	सिभिल	४०	२९	टंक दहाल	०४८-५४०२९०, ९८५४०४०००६ shgunja@yahoo.com
धनुषा	श्री बैद्यनाथ देवनारायण उ.मा.वि.	कम्प्युटर	४०	१५	बलदेव महतो	९८४४९९९२०६ praphool2012@gmail.com
दोलखा	श्री भीम उच्च उ.मा.वि., सुन्टोपर	कम्प्युटर	४०	१५	ईश्वरी प्र. दहाल	०४९-४२९३८५, ९७५४२०९४४८ bhimhss@gmail.com
सर्लाही	जनज्योति उच्च मा.वि, लालबन्दी	आई.टि	३०	१५	चन्द्रनारायण सिंह	०४६-५०९२००, ९८४४०५७२५५ sanjeev_pandey30@yahoo.com
सिन्धुली	श्री जनज्योति उ.मा.वि. फोसेटार	कृषि	४०	१५	भीम विक्रम थापा	०४७ ५२०२९६
महोत्तरी	श्री जनता उ.मा.वि. उग्रपट्टी	कम्प्युटर	४०	१५	श्रवण कुमार ठाकुर	०४४-६२०४०२, ९८०४८३५०६९ bodhnarayana@gmail.com
रसुवा	श्रीश्यामेवाडफेल उच्च मा.वि., स्याफुबेसी	ईलेक्ट्रीकल	४०	१५	देवराज सिखडा	९७४९०३२३९५ mhtmadhav@gmail.com
काभ्रे	श्री जागृति उच्च मा.वि., ब्योरेती	कृषि	४०	१५	उद्वराज गौतम	९७५९००७०२४
नुवाकोट	श्री जनज्ञान उच्च मा.वि.,थानापती	कृषि	४०	१५	तारा प्र. पाठक	०९६६२०२३६४, ९८५९१०४६०३
भक्तपुर	श्री बागेश्वरी उच्च मा.वि., च्यामासिं	सिभिल	४०	१५	कृष्ण प्र. धान्छा	०९-६६९००७०, ९८४९२९९९९९

जिल्ला	शिक्षालयको नाम र ठेगाना	टि. एस. एल. सी.			सम्पर्क व्यक्ति	फोन/ईमेल
		कार्यक्रम	कोटा	अवधि (महीने)		
ललितपुर	श्री त्रि पद्म विद्याश्रम उच्च मा.वि. पुल्चोक	कम्प्युटर	४०	१५	टिकाराम तिमिल्सिना	०१-५५२१४५७
काठमाण्डौ	तिलिङ्गटार उच्च मा.वि., धापासी	कम्प्युटर	४०	१५	सरोज कुमार पाण्डे	०१-४३७८८७५, ९८४१२५२७०३
बारा	श्री जनता उ.मा.वि., डुमरवाना	जे.टी.ए.कृषि	४०	१५	डिल्लीराम शर्मा	०५३ ४००३०
पर्सा	श्री जनता उ.मा.वि., बढीनिहार	जे.टी.ए.कृषि	४०	१५	अमरकुमार लाल कर्ण	०५१-६२०१०८, ९८४५२६३१८७ janatahsspb@yahoo.com
मकवानपुर	जनप्रिया उच्च मा. वि., चिसापानी	पशुपालन	४०	१५	चेतनाथ खतिवडा	०५५-५३०४९४, ९८५५०६७८९३
चितवन	श्री अमर उ.मा.वि., पटिहानी	पशुपालन	४०	१५	गुरु प्र. पौडेल	९८५५०६४५०१
रौतहट	जुद्ध मा.वि, गौर	आई.टि	३०	१५	नगेन्द्र प्र. मण्डल	०५५-५२०२०५, ९८४५०३२६१८
सिन्धुपाञ्चोक	श्रीसेतीदेवी शारदा उ.मा.वि. लामोसाघुं	भेटनरी	४०	१५	वासुदेव जि. सी.	०११-४९५०३०, ९८५१०४८०३५ gcbashu@yahoo.com
धादि	श्री कर्णेश्वर मा.वि., सुनौलाबजार	पशुपालन	४०	१५	पुण्य राज रेग्मी	९८४१५२४७२०
तनहुँ	पवित्रा उ. मा.वि, डुम्रे	सिभिल	४०	२९	रघुनाथ पंडित	०६५-५८०१४९, ९८४६०५९२१२
गोरखा	श्री भैरवाश्रम उ.मा.वि., आमडांडा, फुजेल	कम्प्युटर	४०	१५	टंक प्रसाद देवकोटै	०१६-९१५९८७
लम्जुङ्ग	श्री सर्वोदय उ.मा.वि., दुराडांडा	कम्प्युटर	४०	१५	ऋषिराम खनिया	९८४१८१७४९६
कास्की	श्री बराह उ.मा.वि.,भेडावारी	पशुपालन	४०	१५	नर ब. गुरुङ्ग	०६१-६९२०७०, ९८४६१७६२०८
पर्वत	श्री वीरेन्द्र उ.मा.वि., पकवा	कृषि	४०	१५	गणेश राज पौडेल	९७४६७०२७९९
बाग्लुङ्ग	श्री त्रिभुवन उ.मा.वि., पैयुपाटै	कृषि	४०	१५	सुवासचन्द्र पौडेल	९७४६७०७७९
पाल्पा	श्री भैरव नवदीप उ.मा.वि., छहरा	कृषि	४०	१५	होम ब. रायामाभी	०७५-६९००५०, ९८४७१५०३७
स्याङ्जा	श्री रणविर जनहित उ.मा.वि.	इलेक्ट्रिकल	४०	१५	बाबूराम शर्मा	०६३४४०२९६, ९८४६१२२७९०
नवलपरासी	महाकवि देवकोटा उच्च मा.वि, सूनवल	अटो मेकानिक्स	२४	२९	श्री नारायण यादव	०७८५७०१२३ Fax: ०७८५७०१२३ devkotahss@gmail.com
कपिलवस्तु	श्री राष्ट्रिय उ.मा.वि., चनौटा	कम्प्युटर	४०	१५	ऋषिराम पोखरेल	०७६-५४०४२२, ९८४७०८५८२९
रूपन्देही	शान्ति नमुना उच्च मा.वि, मनीग्राम	मेकानिकल सबओ.सि	२४	२९	घनश्याम ज्ञवाली	०७५-५६०१८८, ९८४७१०१४६ spsimsan37@gmail.com
अर्घाखाँची	श्री शिवमदन उ.मा.वि., अडगुरी	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	राजेन्द्र पौडेल	०७७-६९००८९, ९८५७०६१२००
गुल्मी	श्री ज्ञानोदय उ.मा.वि. तुराङ्ग, मजुवा	कम्प्युटर	४०	१५	लक्ष्मी प्र. भण्डारी	०७९-६९२०८९, ९८४७१२६४६७
म्याग्दी	श्री किसानी उ.मा.वि. विम	कृषि	४०	१५	जंग ब. गर्बुजा	९७५६७००३५५
दाङ्ग	पद्मोदय पब्लिक उच्च मा.वि, घोराही	ईलेक्ट्रीकल	४०	१५	गोविन्दप्रसाद न्यौपाने	०८२-५६९६७८, ९८४७८३०१३२ pphsdang@yahoo.com
वाँके	त्रिभुवन उ. मा.वि, कोहलपुर	आई.टि	३०	१५	भिन्ला शाही	०८१-५४००३०
बर्दिया	गुराश उ. मा.वि, सानोश्री	पशुपालन वालि विज्ञान	४० ४०	१५	केशव पौडेल	०८४-४४०१८६, ९८४८०८२७८४
सूर्खेत	श्री जनज्योती उ.मा.वि., कूनाथरी	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	नारायण प्र सिग्देल	०८३-६६९९५९, ९८५८०२३५२४
रुकुम	श्री हिमालय उ.मा.वि., खोलागाऊं	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	भीम प्र. ओली	०८९-६८०२७३, ९८४३४५४५९०
प्युठान	श्री जनता उ.मा.वि. बागदुला	कम्प्युटर	४०	१५	देवराज गौतम	०८६-४६००६७, ९८४१८८३५७६

जिल्ला	शिक्षालयको नाम र ठेगाना	टि. एस. एल. सी.			सम्पर्क व्यक्ति	फोन/ईमेल
		कार्यक्रम	कोटा	अवधि (महीने)		
सल्यान	श्री शिवजन उ.मा.वि. खलंगा	कृषि	४०	१५	बीर व. सेजुवाल	०८८-४००१०८, ९८४७८४४७५९
कालीकोट	श्री बडी मालिका उ.मा.वि. रास्कोट	कृषि	४०	१५	मनीराज बराल	०८७-४४०२५३, ९८४८३७७५९१
जाजरकोट	श्री शिव व्यवसायिक मा.वि., कालेगाउ	कृषि	४०	१५	जय व. बस्नेत	०८९-४३००९१, ९७४८००८९२
रोल्पा	श्री बालकल्याण उ.मा.वि. लिवाङ्ग	सिभिल	४०	१५	मधुशुधन पोखरेल	०८६-४४०१८९, ९७५८५००६२९
दैलेख	श्री बसन्त उ.मा.वि. किमुगाउ, दैलेख	कृषि	४०	१५	डिल्ली व. खत्री	०८९-६९०४०६, ९८४८३०५१८०२
जुम्ला	श्री भैरव उ.मा.वि. नराकोट	कृषि	४०	१५	दल व. खत्री	०८७-६६०१२३, ९७४८९०२२६८
डोल्पा	श्री आदर्श उच्च मा. वि., जुफाल	कृषि	४०	१५	पूर्ण व. डांगी	०८७-६९०४४३, ९८४८३०३३८४
हुम्ला	श्री महादेव उच्च मा. वि, दामा	कृषि	४०	१५	रामेश्वर पौडेल	९८४८०९४७४६, ९८४६९६४९५१
मूगू	श्री लोकप्रिय उ.मा.वि. गम्था	कृषि	४०	१५	गुन्ज व. थापा	९७४८९०३६८९, ९८४८३९७८५५
कैलाली	पन्चोदय उ. मा.वि., धनगढी	ईलेक्ट्रीकल	४०	२९	पदम सिं. कुवर	०९१-५२१७९७, ९८४८६७१५५
अछाम	श्री विद्यामन्दिर उ.मा.वि., विनायक	कृषि	४०	१५	सूरत व. विष्ट	९७५९००१५७
डोटी	श्री भगवाती उ.मा.वि., तलरा	सिभिल	४०	१५	टेक व. सिंह	९८४८५४९५७३
बाजुरा	श्री मालिका नमूना उ.मा.वि.	सिभिल	४०	१५	शुभराज उपाध्याय	०९७-५४१०५५, ९७४१०६४६४९ malikahss.bjr@gmail.com
बझाङ	श्री जलपा देवी उच्च मा.वि., रिठपाटा, देवल	कृषि	४०	१५	उत्तम बहादुर मल्ल	०९२-४२१०४३, ९८४८४३६९३३
डडेल्धुरा	श्री दुगा उच्च मा.वि., आलीताल	कृषि	४०	१५	मनोज शाह	०९६-६९०४४९, ९८४७३०२५०१
कन्चनपुर	श्री कृष्ण उच्च मा.वि, कृष्णनपुर	पशुपालन जे.टि.ऐ	४०	२९	गोपाल दत्त बडू	०९९-६२१००१, ९८४९५१०२९३
वैतडी	वीरेन्द्र उच्च मा. वि., शैलेक	आई.टि	३०	१५	भानुभक्त भट्टराई	०९५-५२०१३७, ९७४९५०२८३१
दार्चुला	श्री लटिनाथ उ.मा.वि.	कृषि जे.टी.ए.	४०	१५	केशव राज विष्ट	०९३-६९०३५०, ९८४८८४८४८४ latinath2011@yahoo.com

परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहका शिक्षण संस्थाहरूको विवरण

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
भापा (मेची)	सामान्य चिकित्सा/ नर्सिङ्ग/ कृषि बाली विज्ञान	मदन भण्डारी मेमोरियल एकेडेमी, विराटनगर, मोरङ, नेपाल	४०/ ४०/ ४०	गुरू बराल	०२३ ५४००२३ ०२३ ४५५३३३
	नर्सिङ्ग/ ल्याब/ रेडियोलोजी	कंचनजंघा इन्स्टिच्यूट अफहेल्थ साइन्स, अनारमनी-५, विर्तामोड, भापा	४०/३०/ ३०	शरण कुमार राई देवेन्द्र बोहोरा	०२३ ४५५३३३
	नर्सिङ्ग /ल्याब/ सामान्य चिकित्सा/ रेडियोलोजी	लाइफ लाइन अस्पताल प्रा.लि., दमक, भापा	४०/३०/४०/३०	शेर बहादुर भट्टराई डा. मुक्तिनाथ भट्टराई डा. सुर्य नारायण साह	०२३ ५८०६३६ ०२३ ५८९९७
	सामान्य चिकित्सा/ फार्मसी	मानसरोवर इन्स्टिच्यूट अफ हेल्थ साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी, दमक, भापा	४०/४०	गोपाल भण्डारी	९८४२६३९९६२
	नर्सिङ्ग	आम्दा अस्पताल, दमक, भापा नयाँ नाम: AMDA Institute of Health Science दमक (आम्दा स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान) दमक, भापा	४०	आम्दा नेपाल	०२३ ५८०९८६ ०२३ ५८०६६७
मोरङ (कोशी)	सामान्य चिकित्सा/ फार्मसी	कोशी हेल्थ इन्स्टिच्यूट विराटनगर, मोरङ	४०/ ४०	डा. बसन्त कुमार बाटाजु	०२९ ५२७६९६
	नर्सिङ्ग/ल्याब/ रेडियोलोजी/ फार्मसी	विराट हेल्थ कलेज प्रा.लि., खाजीको हवरा चौक, मोरङ -४, विराटनगर	४०/३०/३०/४०	डा. ज्ञानेन्द्र मान सिंह कार्की राजन खत्री	०२९ ४२०९७४
	सामान्य चिकित्सा	विराट अस्पताल प्रा.लि., विराटनगर- ४, मोरङ	४०	डा. ज्ञानेन्द्र मान सिंह कार्की	०२९ ४२०९७४
	नर्सिङ्ग/कृषि (बाली विज्ञान)	व्यावसायिक तालीम केन्द्र, सिसवनी, जहदा, मोरङ नयाँ नाम : शैलजा आचार्य स्मृति पोलिटैक्निक,	४०	शैलजा आचार्य सेवा गुठी, विराटनगर	०२९ ६६२९९६
	सिभिल / कम्प्युटर / इलेक्ट्रोनिक्स	गोल्डेन पार्क एकेडेमी, विराटनगर, मोरङ	४८/४८/४८	इन्द्र खत्री	०२९ ४४०६८६
	सामान्य चिकित्सा/नर्सिङ्ग	न्यूरो हस्पिटल प्रा.लि., विराटनगर, मोरङ	४०/४०	डा. विरेन्द्र कुमार विष्ट	०२९ ५२२७५७
	नर्सिङ्ग, डेण्टल, ल्याब, रेडियोग्राफी, फार्मसी	नोबेल मेडिकल कलेज, विराटनगर, मोरङ	४०/४०/३०/३०/४०		
इलेक्ट्रीकल / मेकानिकल / इलेक्ट्रोनिक्स / सिभिल	मनमोहन स्मृति पोलिटैक्निक इन्स्टिच्यूट, हातीमुडा, मोरङ	४८/४८/४८/४८	गोविन्द गजुरेल	०२९ ६९९०९६ ०२९ ६२२०५८	

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
सुनसरी (कोशी)	फुड एण्ड डेरी	नेसनल एकेडमी अफ एप्लाईड साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी, धरान, सुनसरी	४८	जगत वहादुर के.सी.	०२५ ५२५६५१
	सिभिल/ल्याव टेक्निसियन/कम्प्यूटर/ फार्मसी	सुनसरी टेक्निकल स्कूल, धरान, सुनसरी नयाँ नाम: सुनसरी टेक्निकल कलेज प्रा.लि. लक्ष्मी सडक-४, धरान सुनसरी	४८/३०/४८/४०	लेखीराज लिम्बु	०२५ ५२३२६३
	सिभिल/कम्प्यूटर	सुष्मा कोइराला मेमोरियल इन्जिनियरिङ कलेज, इटहरी, सुनसरी	४८/४८	सुष्मा कोइराला मे ट्रेष्ट	०२५ ५८२७१२
	नर्सिङ	पिपल्स मल्टिपल हेल्थ इन्स्टिच्यूट, इटहरी, सुनसरी	४०	के. एल. फूल	०२५ ५८०२५१ ०२५ ५८०००९
	नर्सिङ	बगलामुखी मल्टिपल टेक्निकल इन्स्टिच्यूट, इनरुवा, सुनसरी	४०	राज कुमार यादव जय प्रकाश ठाकुर	०९८२०६६६५०
धनकुटा	सामान्य चिकित्सा	धनकुटा इन्स्टिच्यूट अफ हेल्थ साइन्स, धनकुटा	४०	राम नारायण यादव रामा	
सप्तरी (सगरमाथा)	नर्सिङ/फार्मसी/ सामान्य चिकित्सा /ल्याव/आयुर्वेद	यूनिक कलेज अफ मेडिकल साइन्स एण्ड हस्पिटल प्रा.लि., राजविराज, सप्तरी	४०/४०/४०/३०/४०	जय प्रकाश ठाकुर	९८५२८२०००७
	कम्प्यूटर	नेपाल सफ्टवेक कलेज अफ कम्प्यूटर इन्जिनियरिङ, राजविराज सप्तरी	४८	राजेश कुमार कर्ण राम कृष्ण दास	०३१ ५२०८३९
	फार्मसी/ सामान्य चिकित्सा /ल्याव/ नर्सिङ	छिन्नमस्ता एजुकेशनल एकेडमी, राजविराज, सप्तरी	४०/४०/३०/४०	शैलेन्द्र मोहन भ्वा	०३१ ५२०८३० ०३१ ५२२८३०
सिराहा	सिभिल/कृषि (बाली विज्ञान)	लाहान टेक्निकल स्कूल लहान, सिरहा	४८/४० र सिभिलमा थप कोटा ४८	प्रा.शि. तथा व्या.ता.प.	०३३ ५६००१५
	नर्सिङ	मेडिकल इन्स्टिच्यूट, लहान, सिरहा	४०	डा.पशुपती चौधरी	०३३ ५६०९०२
	नर्सिङ	लहान सगरमाथा एजुकेशनल एकेडमी प्रा.लि., लहान, सिरहा	४०	जय किशोर यादव रामपूत यादव	०३३ ५६११८४
धनुषा (जनकपुर)	नर्सिङ	जनकपुर नर्सिङ क्याम्पस, धनुषा, जनकपुर, धनुषा	४०	जनकपुर अंचल अस्पताल डा.गोराड मिश्र	०४१ ५२५७२८ ०४१ ५२०५५९ ०४१ ५२४२१४
	नर्सिङ	राम जानकी हेल्थ फाउण्डेशन प्रा.लि., जानकी मेडिकल कलेज, जनकपुर, धनुषा	४०	डा. रामनन्दन सिन्हा	०४१ ५२०१४६
	कम्प्यूटर	जनकपुर इन्जिनियरिङ कलेज, जनकपुर, धनुषा	४८	डा. अर्जुन सिंह	०४१ ५२२५९१
	सामान्य चिकित्सा	विवेन्द्र इन्स्टिच्यूट अफ मेडिकल एण्ड डेण्टल टेक्नोलोजी, जनकपुर, धनुषा	४०	विवेन्द्र प्रसाद साह	०४१ ५२६३६६
	नर्सिङ/ ल्याव /सिभिल /इलेक्ट्रिकल	नेपाल टेक्निकल इन्स्टिच्यूट, जनकपुर, धनुषा	४०/३०/४८/४८	विजय भ्वा	०४१ ५२७३३६ ०४१ ५२७६४६
	ल्याव	महेन्द्र इन्स्टिच्यूट अफ मेडिकल साइन्स, जनकपुर, धनुषा	३०	विवेन्द्र प्रसाद साह	०४१ ५२३०१७

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
धनुषा (जनकपुर)	ल्याब/सामान्य चिकित्सा	मोडेल मेडिकल इन्स्टिच्यूट, जनकपुर-५, धनुषा	३० / ४०	योगेन्द्र पजियार	०४१ ५२३६६६
	इलेक्ट्रोनिक्स/कम्प्यूटर/इलेक्ट्रिकल	मध्यमाञ्चल रिजनल इन्जिनियरिङ्ग कलेज, जनकपुर, धनुषा	४८ / ४८ / ४८	रामबाबु प्रसाद संजय कुमार साह सुरेश मिश्र	०४१ ५२७१२२
	नर्सिङ्ग/सामान्य चिकित्सा	केयर मेडिकल सेण्टर प्रा.लि, जनकपुर, धनुषा	४०/४०	अरुण कुमार सिंघानिया श्रीमति रेखा गिरी	०४१ ५२०२३० ०४१ ५२३८६४
	सामान्य चिकित्सा	नेशनल ह्युमन रिसोर्स डेभलपमेण्ट एकेडेमी, जनकपुर, धनुषा	४०	डा. सुरेन्द्र यादव	
	नर्सिङ्ग	धनुषा अस्पताल तथा अनुसन्धान केन्द्र, जनकपुर, धनुषा	४०	डिपेन्द्र चौधरी	०४१ ५२००६० ९८४१४८७२२८
	नर्सिङ्ग/सामान्य चिकित्सा	मिथिला टेक्निकल एकेडेमी, जनकपुर, धनुषा	४०/४०	डा. अजय भ्वा	०४१ ५२६१८९ ९८४४०२२९२७
गौर	सामान्य चिकित्सा	इन्स्टिच्यूट अफ कम्प्युनिटी टेक्निकल, गौर	४०	राजकिशोर यादव	०५५ ५२०५४७
सर्लाही	कम्प्यूटर	जनज्योति उच्च मा. वि., लालबन्दी, सर्लाही	४८	जन ज्योति उच्च मा.वि.	
पर्सा (नारायणी)	नर्सिङ्ग/ल्याब/सामान्य चिकित्सा /रेडियोलोजी	द हिमाल इष्टिच्यूट अफ हेल्थ एण्ड टेक्निकल साइन्स, विरगंज, पर्सा	४०/३० / ४० / ३०	लालबाबु प्रसाद नरेश प्रसाद यादव	०५१ ५३२०४७ ०५१ ६२०७७१
	सामान्य चिकित्सा /ल्याब	मोडेल कलेज अफ टेक्निकल एजुकेशन, विरगंज, पर्सा	४०/ ३०	लक्ष्मी प्रसाद सापकोटा	०५१ ५२५९०८
	सिभिल /इलेक्ट्रोनिक्स/कम्प्यूटर/मेकानिकल/ इलेक्ट्रिकल	विरगंज इन्स्टिच्यूट अफ टेक्नोलोजी, विरगंज, पर्सा	४८/४८/४८/४८/४८	रामबाबु प्रसाद यादव	०५१ ५२८०२०
	नर्सिङ्ग	नेशनल मेडिकल कलेज, विरगंज, पर्सा	४०	डा. जैनुदिन अन्सारी	०५१ ५२१७८० ०५१ ५३२२६०
	नर्सिङ्ग	एमरजीन टेक्निकल इन्स्टिच्यूट अफ हेल्थ साइन्स, विरगंज उपमहागरपालिका शाखा-१७ गण्डक विरगञ्ज, पर्सा	४०	रामचन्द्र सिंह	०५१ ५२३९१४ ०५१ ५२५२१४
मकवानपुर	नर्सिङ्ग	नारायणी मेडिकल एण्ड टेक्नोलोजी, हेटौडा, मकवानपुर	४०	एक बहादुर श्रेष्ठ	९८४१३५४२७
चितवन	नर्सिङ्ग	वालकुमारी कलेज, नारायणगढ, चितवन	४०	जवारलाल प्रधान चिरञ्जीवी श्रेष्ठ	०५६ ५२१८४२ ०५६ ५२४२४२
	नर्सिङ्ग/ सामान्य चिकित्सा /ल्याब /डेण्टल /रेडियोलोजी	कलेज अफ मेडिकल साइन्स, भरतपुर, चितवन	४०/४०/३०/४०/ ३०	डा. भि. नटराज प्रसाद नागेन्द्र पम्पाटी	०५६ ५२५०१३ ०५६ ५२६०२८
	नर्सिङ्ग	भरतपुर अस्पताल, भरतपुर, चितवन	४०		०५६ ५२४३०० ०५६ ५२७९५९
	फार्मसी	सगरमाथा टेक्निकल कलेज, भरतपुर, चितवन	४०	ऋषि प्रसाद खनाल	९८४५७०३९७७

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
चितवन	नर्सिङ	इष्टिच्यूट अफ मेडिकल टेक्नोलोजी, भरतपुर, चितवन	४०	सरोज ढकाल	०५६ ५२६३५४
	रेडियोलोजी/ल्याव	चितवन स्कूल अफ मेडिकल साइन्स, भरतपुर, चितवन	३०/३०		
	सामान्य चिकित्सा/ ल्याव/ फार्मसी/अथलमिक साइन्स	स्कूल अफ हेल्थ साइन्स, भरतपुर, चितवन	६२/३०/ ४०/४०	प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद्	०५६ ५२०२४३
	कृषि बाली विज्ञान/ सिभिल /ल्याव/ सामान्य चिकित्सा /कम्प्यूटर / इलेक्ट्रोनिकस /इलेक्ट्रिकल	नेपाल पोलिटेक्निक इष्टिच्यूट, भरतपुर, चितवन	४०/ ४८/३०/ ४० ४८/ ४८ /४८	बाबुराम उपाध्याय	०५६ ५२४९६९ ०५६ ५२४९८६
	नर्सिङ /ल्याव	चितवन हेल्थ फाउण्डेशन एण्ड रिसर्च सेण्टर प्रा.लि. भरतपुर, चितवन	४०/ ३०	जगन्नाथ थपलिया	०५६ ५२६२२४
	नर्सिङ/ सामान्य चिकित्सा/ल्याव	एन.पि. आई.नारायणी सामुदायिक अस्पताल तथा रिसर्च सेण्टर भरतपुर, चितवन	४०/४० /३०	डा. विजयराज दुलाल न्यौपाने	०५६ ५२५५९७ ०५६ ५२८८९७
	ल्याव/ नर्सिङ	न्यू वेष्टर्न कलेज अफ टेक्निकल साइन्स, भरतपुर, चितवन (संस्था र कार्यक्रम समायोजन भै नयाँ नाम: श्री मेडिकल एण्ड टेक्निकल कलेज, भरतपुर, चितवन	३०/४०	सरोज ढकाल	९८४५९५९३७६
	नर्सिङ	बोष्टन एकेडेमी फर मेडिकल साइन्सेस, भरतपुर, चितवन	४०	आनन्द चन्द	०५६ ५२५५९९ ९८५९०९३८९३
	नर्सिङ	आशा अस्पताल प्रा.लि., भरतपुर, चितवन	४०	नारायण सिंह कुवर	०५६ ५२५३५५ ०५६ ५२५३५६
	नर्सिङ	मौलाकालिक हेल्थ साइन्स कलेज, भरतपुर- १९ बाईपास रोड, चितवन	४०	गणेश बास्तोला विष्णुहरी घिमिरे	०५६ ५२५७९८
नर्सिङ	ओएसिस मेडिकल कलेज टिचिङ हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर, भरतपुर, चितवन	४०	डा. मनोज चौधरी	९८४५०२६३२३	
नवलपरासी	सामान्य चिकित्सा/ल्याव/नर्सिङ	कालिका मेडिकल एण्ड टेक्निकल इन्स्टिच्यूट, गैडाकोट, नवलपरासी	३० /३०/४०	ध्रुव प्रसाद काफ्ले गिता कुमारी सापकोटा	०५६ ५०९७९९
रूपन्देही (लुम्बिनी)	नर्सिङ /फार्मसी/सामान्य चिकित्सा	मायादेवी टेक्निकल इष्टिच्यूट, बुटवल, रूपन्देही नयाँ नाम: मायादेवी टेक्निकल कलेज प्रा.लि. बुटवल-१४, रूपन्देही	४०/४०/४०	बालकृष्ण खाड चिरञ्जीवी जोशी	०७९ ४५००९२ ०७९ ६२२९९९
	सामान्य चिकित्सा /ल्याव	रम्भादेवी कलेज अफ मेडिकल साइन्स प्रा.लि., शंकरनगर - ९, बुटवल, रूपन्देही	४०/ ३०	खुम बस्नेत	०७९ ५६९९२० ०७९ ६२२९९९

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
रूपन्देही (लुम्बिनी)	सिभिल	रम्भादेवि टेक्निकल कलेज बुटवल	४८	खुम बस्नेत	०७१ ५६१९२० ०७१ ६२२१९९
	फार्मेसी	लुम्बिनी इन्स्टिच्यूट अफ टेक्निकल साइन्स, बुटवल, रूपन्देही नयाँ नाम: लिट्स (LITS) बुटवल	४०	बंशीधर मिश्र बसन्त राज खनाल	०७१ ५४०९३८ ०७१ ५४२९३८
	इलेक्ट्रिकल / कम्प्युटर /सिभिल	लुम्बिनी इन्जिनियरिङ कलेज, भलवारी, बुटवल	४८/ ४८/ ४८	रामचन्द्र ढकाल	०७१ ५६१९५९ ०७१ ५६१०३०
	इलेक्ट्रोनिकस/ कम्प्युटर /सिभिल	कलेज अफ कम्प्युटर टेक्नोलोजी, बुटवल, रूपन्देही	४८ /४८/४८	लक्ष्मण ज्ञवाली	०७१ ५४६४७९ ०७१ ५४०८७९
	ल्याव	प्रतिमान निमा मेमोरियल प्रतिष्ठान, भैरहवा, रूपन्देही	३०	श्रीमति बिजया के.सी. दिपक बोहोरा/धर्म	०७१ ५२२५०५ ९८४१२७६६४
	नर्सिङ	एडभान्स स्टडिज अफ हेल्थ साइन्स, भैरहवा	४०	सूर्य भट्टराई	०७१ ५४१७३२ ०७१ ५४६६५१
	नर्सिङ	देवदह मेडिकल कलेज एण्ड रिसर्च सेन्टर प्रा.लि., देवदह, रूपन्देही	४०	निलकण्ठ काफ्ले डा. जिन्दल	०७१ ६२१८०० ०७१ ५२१८०१
	नर्सिङ	सामुदायिक स्वास्थ्य प्रतिष्ठान-मेडिटेक नर्सिङ कलेज, मणिग्राम, रूपन्देही	४०	रघुनाथ गिरी	०७१ ५४९०७२ ०७१ ५४३७८६
	नर्सिङ	अक्सबुज टेक्निकल कलेज, मणिग्राम, रूपन्देही	४०	गोविन्द ज्ञवाली	९७४७०१७४६४
	नर्सिङ	लुम्बिनी नर्सिङ होम बुटवल, रूपन्देही	४०		०७१ ५४५६४१ ०७१ ५४१६४१
	नर्सिङ	देउराली जनता प्राविधिक शिक्षालय प्रा.लि. बुटवल, रूपन्देही	४०	प्रकाश राना	०७१ ५०४१०५
	नर्सिङ	सन्जिवनी नर्सिङ कलेज, बुटवल, रूपन्देही	४०	कमल भण्डारी	०७१ ४३८६५४
	अध्यात्मिक	नेपाल नेत्र ज्योति संघ, लुम्बिनी नेत्र विज्ञान अध्ययन संस्थान,भैरहवा, रूपन्देही	४०	नेपाल नेत्र ज्योति संघ	०७१ ५२३८२७
वाग्लुङ्ग (धौलागिरी)	सामान्य चिकित्सा /ल्याव/ नर्सिङ	धवलगिरी प्राविधिक शिक्षा प्रतिष्ठान, वाग्लुङ्ग	४० /३०/४०	निर्मल सापकोटा डा. बन्नी रिजाल	०६८ ५२२४८० ०७५ ५२०१६६
पाल्पा (लुम्बिनी)	नर्सिङ	तानसेन नर्सिङ स्कूल, तानसेन, पाल्पा	४०	U.M.N. मिसन अस्पताल	०७५ ५२०१६६ ९८४७२२०६६१
	कृषि वाली विज्ञान	रामतुलसी उच्च मा.वि., रामपुर, पाल्पा	४०	बालकृष्ण लम्साल	
	सिभिल	पाल्पा इन्जिनियरिङ कलेज, तानसेन, पाल्पा	४८	डा. राम प्रसाद शर्मा ज्ञवाली	०७५ ५२११६७
	नर्सिङ	लुम्बिनी मेडिकल कलेज एण्ड रिसर्च सेण्टर, पाल्पा, तानसेन	४०	गोपाल बहादुर पोखेल	०७५ ५२०४८० ०७५ ५२२२१७

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
कास्की (गण्डकी)	नर्सिङ	मणिपाल कलेज अफ मेडिकल साइन्स, पोखरा, कास्की	४०	डा. राम दास पाई	०६१ ५२६४१६
	नर्सिङ /सामान्य चिकित्सा	पोखरा टेक्निकल हेल्थ मल्टिप्रपोज इन्स्टिट्यूट, पोखरा, कास्की	४०/४०	टंक प्रसाद अधिकारी मैया रजितकार मदन रजितकार	०६१ ५२२२०७
	फार्मसी	वेष्टर्न हेल्थ साइन्स एकेडमी, पोखरा, कास्की	४०	रामनाथ सापकोटा हरि प्रसाद दहाल कमल सुवेदी	०६१ ५५१०९३
	डेण्टल	कान्तिपुर इन्स्टिट्यूट अफ डेण्टल हेल्थ साइन्सेस, न्यूरोड पोखरा, कास्की	४०	डा. बुद्धिमान श्रेष्ठ	९८५१०२३४६९ ०६१ ५३०७२५
	कम्प्यूटर /इलेक्ट्रोनिक्स /सिभिल	पोखरा इन्जिनियरिङ कलेज, पोखरा, कास्की	४८/ ४८/४८	लेख बहादुर गुरुङ	०६१ ५३१२०९
	ल्याब / रेडियोलोजी	रिजनल कलेज अफ हेल्थ साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी, पोखरा, कास्की	३०/३०	विष्णु बहादुर क्षेत्री अर्चना भण्डारी	०६१ ५३९१८४
	नर्सिङ	पदम नर्सिङ होम, स्कूल अफ नर्सिङ, पोखरा	४०	डा. नारायण गौतम	०६१ ५१०१५९ ०६१ ५२३०४८
	नर्सिङ	चरक हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेण्टर प्रा.लि.,पोखरा	४०	डा. दिग्वीजय शर्मा तिमल्सीना	०६१ ५३८५९५ ०६१ ५५०२५४ ०६१ ५३८२९७
	नर्सिङ	फेवासिटी इन्स्टिट्यूट अफ मेडिकल साइन्स, पोखरा, कास्की	४०	डा. बुद्धि बहादुर थापा	०६१ ५५०१८८ ०६१ ५३२६८५
	नर्सिङ	फिस्टेल नर्सिङ क्याम्पस, पोखरा, कास्की	४०	डा.खडक सिंह गुरुङ	०६१ ५२७५५३ ०६१ ५२८९९९
	होटल म्यानेजमेन्ट	पोखरा पर्यटन तालिम केन्द्र, फुलवारी, पोखरा	४०	टेक बहादुर मल्ल	०६१ ५२८०४० ०६१ ५२२०४०
	नुवाकोट	नर्सिङ	त्रिशुली मेडिकल इन्स्टिट्यूट, त्रिशुली, नुवाकोट	४०	धुर्व अधिकारी
दाङ (राप्ती)	कम्प्यूटर	राप्ती इन्जिनियरिङ कलेज, घोराही, दाङ	४८	शैलेन्द्र गिरी	०८२ ५६२६००
	कृषि वाली विज्ञान	मदन भण्डारी कृषि प्राविधिक शिक्षालय, (शैक्षिक सार्वजनिक गुठी) गुलेरिया, दाङ	४०		०८२ ५६१६४६
	कृषि भेटनरी/कृषि वाली विज्ञान	राप्ती प्राविधिक शिक्षालय, , लालमटिया, दाङ	३०/४०	प्रा.शि. तथा व्या.ता.परिषद्	०८२ ५२९०२९
	नर्सिङ	दिपच्योती नर्सिङ क्याम्पस, घोराही, दाङ	४०	किरण किशोर घिमिरे	०८२ ५६०५६३ ९७४१०७८६९८
	नर्सिङ	राप्ती लाइफ केयर हस्पिटल (नर्सिङ कलेज), दाङ	४०		
सुर्खेत	नर्सिङ/सामान्य चिकित्सा	सुर्खेत एजुकेशनल डेभलपमेन्ट एकेडेमी, जर्बुटा, सुर्खेत	४०/४०	डिलाराम गिरी	२०४१६५९ ९८४८०५०२०६

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. नं.
बाँके (भेरी)	इलेक्ट्रिकल	भेरी प्राविधिक शिक्षालय, नेपालगंज, बाँके	२४	प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद्	०८१ ५२१५३८
	नर्सिङ्ग	नेपालगंज नर्सिङ्ग क्याम्पस, कोहलपुर, बाँके	४०	डा.एम किदवाई दिनेश श्रेष्ठ	०८१ ५४०१४३
	सामान्य चिकित्सा/ रेडियोलोजी	कैलपाल हस्पिटल एण्ड कलेज प्रा.ली. नेपालगंज, बाँके	४०/३०	संजय सिंह	०८१ ५२१०१७ ०८१ ५२०८७२
	सामान्य चिकित्सा /ल्याव	कलेज अफ अलाइड हेल्थ साइन्स, (नेपालगंज मेडिकल कलेज) नेपालगंज, बाँके	४०/३०	डा.एम किदवाई	०८१ ५२७५४६
	सामान्य चिकित्सा /सिभिल/कम्प्युटर	नेपालगंज टेक्निकल कलेज, नेपालगंज, बाँके	४०/४८/४८	नेत्रराज चटौत किशोर कुमार पाण्डे	९८५८७५००८२ ०८१ ५२७३९७
	नर्सिङ्ग/ फार्मसी	मध्य पश्चिम प्राविधिक शिक्षालय, नेपालगंज, बाँके	४०/४०	गोविन्द प्रसाद कोइराला अशोक कोइराला	०८१ ५२०६५० ०८१ ५२००४९
	ल्याव/रेडियोलोजी	बागेश्वरी हेल्थ कलेज प्रा.लि., नेपालगञ्ज-१६, बाँके	३०/३०	गोविन्द प्रसाद कोइराला अशोक कोइराला	०८१ ५२०६५० ०८१ ५२००४९
	नर्सिङ्ग	भेरी नर्सिङ्ग कलेज, नेपालगंज, बाँके	४०		९८५८०२१६४८
	नर्सिङ्ग	वेष्टर्न हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेन्टर, नेपालगंज, बाँके	४०	डा.विनोद थापा	९८५१०७६०००
	सिभिल	नेशनल इन्जिनियरीङ्ग कलेज, नेपालगंज, बाँके	४८		०८१ ५२२०१७
	ल्याव	नेपालगञ्ज हेल्थ क्याम्पस, नेपालगंज, बाँके	३०	मैकुलाल बाल्मिकी	०८१ ५२०३९९ ९८४८०२३५०२
	सिभिल	कलेज अफ अलाइड साइन्स, नेपालगंज, बाँके	४८		
	नर्सिङ्ग	लर्ड बुद्ध कलेज, नेपालगंज, बाँके	४०	संजय सिंह	०८१ ५२०८३४
कर्णाली (जुम्ला)	सिभिल/कृषि	कर्णाली प्राविधिक शिक्षालय, जुम्ला	४८/३२	प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद्	०१९ ५५१५२५
कालिकोट	कृषि बाली विज्ञान	श्री जनज्योती मा.वि. पाखा-५, कालिकोट	४०	दुर्गादत्त भट्ट	९७४८९०९१०७
कैलाली (सेती)	सामान्य चिकित्सा /फार्मसी	भागेश्वरी एकेडमी अफ हेल्थ साइन्स, धनगढी, कैलाली	४०/४०	श्रीमति हिरा चटौत श्रीमति शान्ती देवी चटौत	५२२०३३ ५२२९१२
	सामान्य चिकित्सा /नर्सिङ्ग /ल्याव	शैलेश्वरी फारवेष्ट स्कूल अफ हेल्थ साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी प्रा.लि., धनगढी-५, हंसपुर, कैलाली	४०/४०/३०	नन्दलाल चटौत	०९७७१४२६६६५५ ९७४१०५५८१५
	नर्सिङ्ग/सिभिल	फारवेष्ट टेक्निकल कलेज, धनगढी, कैलाली	४०/४८	डा. नेत्रराज चटौत	०९१ ५२५२०४

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
कञ्चनपुर (महाकाली)	नर्सिङ्ग	सेती महाकाली नर्सिङ्ग क्याम्पस, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	४०	रविन्द्र जोशी	०९९ ५२४४९८ ०९९ ५२३७९९
	सामान्य चिकित्सा / फार्मसी / ल्याव	फारवेष्ट स्कूल अफ मेडिसिन, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	४०/४०/३०	डा. नेत्रराज चटौत	०९९ ५२५९९३
	सिभिल	वैजनाथ इन्जिनियरिङ्ग कलेज, महेन्द्रनगर, कञ्चनपुर	४८	नन्द लाल चटौत	०९९ ५२२५२६
डोटी (सेती)	सिभिल/कृषि बाली विज्ञान	सेती प्राविधिक शिक्षालय , दिपायल, डोटी	४८/४०/सिभिल थप कोटा ४८	प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद्	०९४ ४४००२७
काभ्रेपलाञ्चोक (बाग्मती)	नर्सिङ्ग	फुल्बोकी नर्सिङ्ग क्याम्पस, वनेपा	४०	कश्यप पौडेल ठाकुर प्रसाद न्यौपाने	०९९ ६६४५२५
	आइ.टि. / होटल म्यानेजमेन्ट	नेपाल वनेपा पोलिटेक्निक इन्स्टिच्यूट, वनेपा	४८/४०	प्रा.शि. तथा व्या.ता. परिषद्	
भक्तपुर	नर्सिङ्ग / फार्मसी	श्रद्धा इन्स्टिच्यूट अफ हेल्थ साइन्स प्रा.ली., ठिमी, भक्तपुर	४०/४०	श्रीमति सावित्री सिंह श्रीमति गायत्री राजभण्डारी	०९ ६६३९६९३
	नर्सिङ्ग / सिभिल/इलेक्ट्रोनिक्स	खप बहुप्राविधिक अध्ययन संस्थान, लिवली, भक्तपुर	४०/ ४८/४८	डा. प्रेम सुवाल	०९ ६६९३९४६ ०९ ६६९४७९४ ०९ ६६९६५५२
	नर्सिङ्ग	चक्रवर्ती हवि एजुकेशनल एकेडेमी, ठिमी, भक्तपुर	४०	देबेन्द्र बहादुर अधिकारी	०९ ६६३४६३७
	नर्सिङ्ग	नागरिक कम्युनिटी टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा.लि., कौशलटार, भक्तपुर	४०	पुष्पमान अमात्य	०९ ६६३८५९०
	ल्याव/सामान्य चिकित्सा/ रेडियोलोजी/ नर्सिङ्ग	इवामुरा कलेज अफ हेल्थ साइन्स प्रा.लि. (डा. इवामुरा मेमोरियल अस्पताल) सल्लाघारी, भक्तपुर	३० / ४० / ३० / ४०	निलकृष्ण तामाकार	०९ ६६९२७०५
	होमियोप्याथी	सेण्टर फर अल्टरनेटिभ टिचिङ्ग एण्ड हिलिङ्ग, नागपोखरी भक्तपुर	४०	रविन्द्र पुरी	०९ ६६९३९९७
	नर्सिङ्ग	हिमालयन एजुकेशनल सोसाइटी, ग्वाको, ललितपुर	४०	बिष्णु राई मोहन देवी श्रेष्ठ	०९ ५२०३५५९ ०९ २२३००९५
ललितपुर	फार्मसी	पिनाकल टेक्निकल कलेज, लगनखेल, ललितपुर	४०	ऋषि प्रसाद तिवारी	०९ ५५४४०२४
	ल्याव/रेडियोलोजी	नेशनल मल्टिपल कलेज, ल.पु. उप महानगरपालिका -९३, जावलाखेल, कुसुन्ती, ललितपुर	३०/३०	जगदिश वैद्य	०९ ५५९८०२५
	ल्याव	यल इन्स्टिच्यूट अफ हेल्थ साइन्स प्रा.लि., ललितपुर	३०	डा. शैलेश बहादुर प्रधान	९८५९०९४२०२
	ल्याव	एशियन कलेज अफ मेडिकल साइन्स एण्ड रिसर्च सेण्टर, ललितपुर	३०	डा. गोविन्द बहादुर श्रेष्ठ डा. राजकुमार दास कक्षपति	०९ ५५२३४९२
	ल्याव	एशियन फाउण्डेशन फर एजुकेशन एण्ड रिसर्च प्रा.लि., ललितपुर	३०	प्रमोद राज शर्मा क्षीतिज गतौला	

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
ललितपुर	नर्सिङ्ग	अल्का अस्पताल प्रा.लि., जावलाखेल, ललितपुर ।	४०	श्रीमति विद्या श्रेष्ठ	५५५५५५५ ५५४४४७७
	नर्सिङ्ग	वि.एण्ड वि. हस्पिटल प्रा.लि. र्वाको, ललितपुर नयाँ नाम: वि.एण्ड वि. मेडिकल इन्स्टिच्युट (BMIC) र्वाको, ललितपुर	४०	डा. अशोक वास्कोटा	२०७६२२ ५५२८५२६
	नर्सिङ्ग	होप इन्टरनेशनल एकेडेमी, सातदोबाटो, ललितपुर ।	४०	शरद सिंह भण्डारी	५२०९६८२ ५२०९४९६
	आयुर्वेद	नेपाल आयुर्वेद एकेडेमी, जावलाखेल, ललितपुर	४०	डा. रामचन्द्र अधिकारी	
	नर्सिङ्ग	नाइटिङ्गल नर्सिङ्ग कलेज, कुपण्डोल	४०	तेजीलाल चौधरी	०१ ५५३५६६३
	नर्सिङ्ग /ल्याब /सामान्य चिकित्सा/ रेडियोलोजी	ग्रिनतारा नर्सिङ्ग क्याम्पस, भैसेपाटी, ललितपुर नयाँ नाम: ग्रिनतारा कलेज अफ हेल्थ साइन्स एण्ड टिचिङ्ग हस्पिटल प्रा.लि., सैबु, भैसेपाटी, ललितपुर	४०/३०/४०/ ३०	आराधना थापा	५५१२६४४
	ल्याब	मनमोहन मेमोरियल इन्स्टिच्युट अफ हेल्थ साइन्स, नख्खु, ललितपुर	३०	राजेन्द्र पाण्डे	०१ ५५५१९६०
	नर्सिङ्ग	स्टार हस्पिटल, सानेपा, ललितपुर ।	४०		
काठमाण्डौ	नर्सिङ्ग	सुष्मा कोइराला मेमोरियल नर्सिङ्ग क्याम्पस, वत्तिसपुतली, काठमाण्डौ	४०	सुष्मा कोइराला मेमोरियल ट्यूट/सुजाता कोइराला	४४९८२८८ ४४८८३७५
	नर्सिङ्ग	ओम हेल्थ क्याम्पस का.म.न.पा.-६, गोपिकृष्ण नगर, चावहिल, काठमाण्डौ	४०	डा. भोला रिजाल	४८२२४५१ ४८१२४५३
	नर्सिङ्ग	काठमाण्डौ मोडेल हस्पिटल, स्कूल अफ नर्सिङ्ग, सानोभर्याङ्ग, काठमाण्डौ	४०	डा. भरत प्रधान डा. सरोज धिताल	०१ ४२८०४३६ ४२२२४५०
	नर्सिङ्ग/ फार्मसी/ सामान्य चिकित्सा /ल्याब/ रेडियोलोजी	नेपाल इन्स्टिच्युट अफ मेडिकल साइन्स एण्ड टेक्नोलोजी, पिंगलास्थान गौशाला, काठमाण्डौ	४०/४०/४०/३०/ ३०	डा. ज्ञानेन्द्र मान सिंह कार्की	०१ २०३०१४० ४११३७९५
	नर्सिङ्ग /ल्याब /सामान्य चिकित्सा.	विनायक कलेज अफ हेल्थ साइन्स, गौशाला, काठमाण्डौ	४०/३०/४०	खगेन्द्र अधिकारी	०१ ४४६४५०५
	फार्मसी, डेण्टल	कान्तिपुर कलेज टिचिङ्ग हस्पिटल एण्ड रिसर्च सेण्टर, काठमाण्डौ- ३, बसुन्धरा	४०/४०	बुद्धिमान श्रेष्ठ	
	नर्सिङ्ग	गुणराज पाठक मेमोरियल नर्सिङ्ग क्याम्पस, बालुवाटार, काठमाण्डौ	४०	बिजेन्द्र राज पाठक	४४१८७६८

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
काठमाण्डौ	नर्सिङ	काठमाण्डौ इष्टिच्यूट अफ टेक्निकल साइन्स, कमलादी, काठमाण्डौ	४०	कृष्ण प्रसाद भुसाल	०१ ४४१७६९४ ६९१०५७८
	नर्सिङ/ सामान्य चिकित्सा/ फार्मसी	नेपाल इष्टिच्यूट अफ हेल्थ साइन्स, बौद्ध, काठमाण्डौ	४०/४०/४०	अप्सरा पाण्डे पशुपति खतिवडा ऋतु प्रसाद गढतौला	०१४४७०२२४ ४४७१६७६
	सामान्य चिकित्सा/ फार्मसी	नेशनल एकेडमी अफ मेडिकल साइन्स, बल्खु, काठमाण्डौ	४०/४०	कृष्ण प्रसाद भुसाल डा. हरीनाथ आचार्य	०१ ४४६६४६५
	सामान्य चिकित्सा/ फार्मसी /नर्सिङ	होलिभिजन टेक्निकल क्याम्पस, प्रा.लि. बानेश्वर, काठमाण्डौ	४०/४०/४०	डा. ज्ञान बहादुर थापा डा. लोक विक्रम थापा	४७८३८७४ २००३३०३ ४४७२६६७
	फार्मसी /ल्याव	स्कूल अफ मेडिकल साइन्स, प्रा.लि.खुसिबु टाउन प्लानिङ (१७) काठमाण्डौ	४०/३०	डा. माधव प्रसाद बराल	०१४३६००९६ ४३६०३६७
	फार्मसी/ल्याव/	कान्तिपुर कलेज अफ मेडिकल साइन्स, सितापाईला, काठमाण्डौ	४०/३०/	केदार जी कडेल	४२७९७२३
	सिभिल	कान्तिपुर कलेज अफ टेक्निकल साइन्स, गोगबुं-८, टोखारोड काठमाण्डौ	४८	राधादेवी श्रेष्ठ	९८५११२५८०६
	फार्मसी/सामान्य चिकित्सा	अल नेपाल इन्स्टिच्यूट अफ मेडिकल साइन्स, चावहिल, काठमाण्डौ नयाँ नाम: अल नेपाल कलेज अफ टेक्निकल एजुकेशन प्रा.लि. सरस्वती नगर, काठमाण्डौ	४०/४०	यम प्रसाद अधिकारी	०१ ४८११९९९ ४९१०५३४
	फार्मसी	नोबेल कलेज अफ मेडिकल साइन्स, सिनामंगल, काठमाण्डौ	४०	सुरेन्द्र श्रेष्ठ	०१ ४४७१३७
	डेण्टल	काठमाण्डौ मोडेल अस्पताल, स्कूल अफ ओरल हेल्थ, बागबजार, काठमाण्डौ	४०	डा. भरत प्रधान	४२८०४३६
	डेण्टल	समाज स्कूल अफ डेन्टिष्ट्री, नयाँ बानेश्वर, काठमाण्डौ	४०	डा.श्याम घिमिरे सुदामा सर्राफ	४४६५७३८ ४४९२९३६
	डेण्टल	कान्तिपुर स्कूल अफ डेन्टिष्ट्री, महाराजगंज, काठमाण्डौ	४०	डा. बुद्धिमान श्रेष्ठ	९८५१०२३४६९ ४३८५९१०
	नर्सिङ /सामान्य चिकित्सा	नेपाल स्वास्थ्य सेवा सहकारी संस्था लि., मनमोहन मेमोरियल अस्पताल, लैनचौर, काठमाण्डौ	४०/४०	राजेन्द्र पाण्डे	५५५११६०
	सिभिल /कम्प्युटर / इलेक्ट्रोनिक्स	एकमी इन्जिनियरिङ कलेज, सितापाइला, काठमाण्डौ	४८/ ४८/४८	तारा प्रसाद पोखरेल	४२८२९६२ ४२८०४४५
	सिभिल /कम्प्युटर / इलेक्ट्रोनिक्स / आर्किटेक्चर / इलेक्ट्रिकल	काठमाण्डौ इन्स्टिच्यूट अफ टेक्नोलोजी, धापासी, काठमाण्डौ	४८/ ४८/४८/ ४८/४८	श्रीमति विमला भट्टराई सुनिल कुमार चालिसे	०१ ४३५४२५५

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
काठमाण्डौ	इलेक्ट्रिकल / सिभिल	बालाजु स्कूल अफ इन्जिनियरिङ एण्ड टेक्नोलोजी, बालाजु, काठमाण्डौ	३०/३६	प्रा.शि. तथा व्या.ता.परिषद्	४३५०२२८
	सर्वे	स्कूल अफ जियोमेटिक्स, गौशाला काठमाण्डौ	४८	डा. प्रकाश शरण महत हरी प्रसाद पोखरेल	४४७७१०६
	ल्याव / सामान्य चिकित्सा / रेडियोलोजी / नर्सिङ	शहिद स्मारक जनस्वास्थ्य सहकारी संस्था, कलंकी, काठमाण्डौ	३०/४०/३०/४०	सागर मानन्धर	०१ ५५२४८७८
	ल्याव / रेडियोलोजी	यति हेल्थ साइन्स एकेडेमी, लाजिम्पाट, काठमाण्डौ	३०/३०	लोक बहादुर टण्डन	४४२८३४९
	नर्सिङ	काठमाण्डौ हस्पिटल प्रा.लि., त्रिपुरेश्वर, काठमाण्डौ (काठमाण्डौ नर्सिङ कलेज, सिनामंगल, काठमाण्डौ)	४०	काशिराम अधिकारी	०१ ४०१६७५९ ९८५१०७०६४०
	सिभिल / आर्किटेक्चर	एशियन इन्जिनियरिङ कलेज, बानेश्वर, काठमाण्डौ	४८/४८	डा. गोविन्द राज पोखरेल	४७८३३५०
	नर्सिङ / ल्याव / सामान्य चिकित्सा	शंकरपुर एकेडेमी, जोरपाटी, काठमाण्डौ	४०/३०/४०	रमेश ढकाल कुशल थापा	०१ ४९१०५९८ ९८४१०१५२९७
	AAM	ग्रामीण स्वास्थ्य शिक्षा तथा सेवा केन्द्र, दक्षिणढोका, जोरपाटी, काठमाण्डौ	४०	डा. मञ्जु दाहाल	९८४१२८५७२०
	डेण्टल	हिमाल डेण्टल हस्पिटल एण्ड इन्स्टिच्यूट अफ डेण्टल साइन्स, जोरपाटी, काठमाण्डौ	४०	राजेन्द्र प्रसाद भट्ट	४४९२८००
	ल्याव / रेडियोलोजी	कान्तिपुर एकेडेमी अफ हेल्थ साइन्स सुविधानगर, तिनकुने, काठमाण्डौ (कान्तिपुर अस्पताल प्रा.लि०)	३०/३०	चन्द्र बहादुर तामाङ राजेन्द्र शाह हिमालय विक्रम मल्ल	०१ ४१११५४८
	ल्याव	शिगन हेल्थ फाउण्डेशन, महाराजगंज, काठमाण्डौ	३०	डा. शिव कुमार राई	०१ ४३७४६९०
	नर्सिङ / सामान्य चिकित्सा	ओम समाज शैक्षिक प्रतिष्ठान / ओम समाज नर्सिङ कलेज, बौद्ध, महाकाल, काठमाण्डौ	४०/४०	उमा घिमिरे (दाहाल)	४३१३५९२
	फार्मसी	लिटिल बुद्ध कलेज अफ हेल्थ साइन्स, मित्र पार्क, काठमाण्डौ	४०		
	ल्याव	समाज स्वास्थ्य विज्ञान अध्ययन संस्थान, चावहिल, काठमाण्डौ, संस्था र कार्यक्रम समायोजन भै ओजश्वी एकेडेमी प्रा.लि., काठमाण्डौ	३०	यम प्रसाद अधिकारी	९८५१०६२६९१
	ल्याव / रेडियोलोजी	काठमाण्डौ स्वास्थ्य प्रा.शि. बागबजार, काठमाण्डौ	३०/३०	डा. कृष्ण प्रसाद अधिकारी	०१ ४२४५५३७
फरेष्ट्रि	काठमाण्डौ फरेष्ट्रि कलेज, कोटेश्वर, काठमाण्डौ	४०	डा. रामजी प्रसाद न्यौपाने	४६००३४३ ४६०२३०५	

जिल्ला	कार्यक्रम	संस्थाको नाम	कोटा	अध्यक्ष / संचालक	फोन. न.
काठमाण्डौ	फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी	कलेज अफ अप्लाइड फुड एण्ड डेरी टेक्नोलोजी, काठमाण्डौ	४०	जगत बहादुर के.सी.	४४९३३४४ ४४८०२३४
	नर्सिङ/सामान्य चिकित्सा	वि.पी. मेमोरियल हेल्थ इन्स्टिच्यूट एण्ड रिसर्च सेन्टर, (वि.पी. मेमोरियल हस्पिटल) धापासी, काठमाण्डौ	४०/४०	डा. शेखर कोईराला	४३८७०९४ ४३८७०९६
	नर्सिङ	नर्भिक इन्टरनेशनल हस्पिटल प्रा.लि., थापाथली, काठमाण्डौ	४०	बसन्त चौधरी	४३७५६७७ ४३७५६४१
	नर्सिङ	हस्पिटल फर एडभान्स मेडिसिन एण्ड सर्जरी (ह्याम्स हस्पिटल प्रा.लि.) बुद्धनगर काठमाण्डौ	४०	जनार्दन श्रेष्ठ	९८५१०४३७३० ४७८६१११
	सिभिल	कुमारी इन्जिनियरीङ कलेज, चाबहिल, काठमाण्डौ ।	४८	विष्णु दाहाल	४४७०४०८ ४४६६८२१
	सामान्य चिकित्सा	लर्डबुद्ध कलेज गोगबु, काठमाण्डौ	४०	रूपा प्रधान	४३५४४६२
	आयुर्वेद	धनबन्तरी आयुर्वेद विज्ञान अध्ययन संस्थान, का.म.न.पा.-१४, बाफल, कलंकी, काठमाण्डौ	४०	डा.राजेश्वर अर्याल	९८४१५३८७६६
	सिभिल	भ्याली कलेज अफ इन्जिनियरीङ्ग, नया बानेश्वर, काठमाण्डौ	४८	कश्यप पौडेल	९७५१०२८८२६
	सिभिल/आर्किटेक्सचर/इलेक्ट्रीकल	सेन्ट्रल इन्जिनियरीङ्ग क्याम्पस, बालकुमारी, ललितपुर	४८/४८/४८	रोशन पौडेल	
	सिभिल/होटल मेनेजमेण्ट	मदन आश्रीत स्मृति प्रतिष्ठान, गोठाटार, काठमाण्डौ ।	४८/४०	खेमराज पोखेल	९८४१३८३६०१
	नर्सिङ	नेपाली सेना स्वास्थ्य विज्ञान संस्थान, कजेल अफ नर्सिङ्ग, महाकाल, काठमाण्डौ ।	४०	स.र.डा. नर्बदा थापा	४२३१०४२
सिभिल/कम्प्युटर/आर्किटेक्चर	अक्फोर्ड एडभान्स इन्जिनियरीङ्ग कलेज, बाफल कलंकी, काठमाण्डौ ।	४८/४८/४८	केदार कंडेल	९८५१०६७४४०	
दोलखा	नर्सिङ	चोरोल्या जनरल अस्पताल प्रा.लि., दोलखा, चरिकोट	४०	गिता क्षेत्री	०४९ ४२१५२३ ४२१५०५
	कृषि वाली/पशु विज्ञान	जिरी प्राविधिक शिक्षालय, जिरी, दोलखा	४०/४०	जिरी प्राविधिक शिक्षालय, जिरी, दोलखा	

परिषद्बाट सम्बन्धन प्राप्त प्राविधिक एस.एल.सी. तहका शिक्षण संस्थाहरूको विवरण

District	Institute/Address	Approved Program and Quota for 063/064	Phone No.
Arghakhachi	Arghakhachi Technical Training School, Sandhikharka.	CMA- 40 VJTA- 40	077-470194
Baglung	Western Community Skill Development Center, Baglung	MECHA. - 40	068-520221
Baglung	Baglung Technical Institute, , Baglung	CMA - 40 ANM - 40	068-20138 01-425614
Banke	Sushma Koirala Memorial Trust, Surkhetroad, Nepalgunj	CMA - 40 ANM - 40	081-520652 520399
Banke	Nepalgunj Technical Institute, Nepalgunj.	B. SURVEYING-40, CMA - 40 Lab - 40, Civil S.O.-40	081-523838
Banke	Koholpur Academy of Applied Science & Technology (P) Ltd., Kpholpur	vet.JTA-40	081-540852
Banke	Kailpal Academy for Health Science, Neplagunj, Banke	Social Mobilization-40 Junior Comp.Tech.-20 CMA - 40	081-520872
Bara	Narayani Institute of Public Health School, Kalaiya-5.	CMA-40	053-550191
Bardiya	Bardiya Medical Institute, Guleria.	LAB. - 40, AAHW-40	084-520259
Bhaktapur	Ambika Health Training Center, Katunje.	CMA - 40	6613086 6611754
Bhaktapur	Bhaktapur Technical Training Center, Balkot.	ANM - 40	6633107 6633109
Chitwan	Balkumari College, Narayangadh.	CMA - 40, ANM - 40	056-524842
Chitwan	Nepal Polytechnic Institute, Bhojad- 11.	ANM - 40, CMA - 40 LAB - 40, VJTA - 40	056-524161
Chitwan	National Institute of Science and Technology, Bharatpur, Chitwan	AAHW-40	056-524805
Chitwan	National College of Technical Science, Bharatpur-10.	B. SURVEYING - 40 VJTA - 40	056-526331
Chitwan	Kantipur College of Medical Science Bharatpur-10	VJTA-40, PJTA-	056-527296
Dadeldhura	Dadeldhura Paramedical Campus, Dadeldhura	CMA- 40, ANM-40	9858421800
Dang	Dang Technical Institute, Tulsipur Municipality-5.	CMA - 40	082-520834
Dang	Rapti Health Institute, Ghorahi.	ANM -40	082-560048
Dang	Dang CMA Training Center, Ghorahi	CMA- 40	082-560736
Dhadhing	Janshwasthya Pravidhik adhyan School, Dhadhing, Besi	CMA-40, Civil Sub-overseer-40	
Dhankuta	Dhankuta Institute of Health Science, Dhankuta -6.	CMA - 40 ANM - 40	026-520033
Dhanusha	Ayurvedic Medical Institute, Janakpurdam.	AAHW - 40	041-522187
Dhanusha	Institute of Health Research Development, Rammandachowk, Janakpurdam	CMA - 40 ANM-40	041-222679
Dhanusha	Sarada Institute of Technology, Bhanuchowk, Janakpur.	CMA - 40, LAB-40, ANM-40	041-521790
Dhanusha	Nepal Dental Hospital & Technical Research Institute Pvt.Ltd., Janakpur.	DENTAL HYGIENIST- 40	041-524542
Dhanusha	Shankar Technical Health Training center, Janakpur.	CMA - 40, Basic Surveying-40, Elect. - 40	9844117943
Dhanusha	Nepal Technical Institute, Pvt. Ltd. Zero-mile-7, Janakpur.	ELECT.-40 B. SURVEYING-40	041-533336

District	Institute/Address	Approved Program and Quota for 063/064	Phone No.
Dhanusha	Mitra Entrepreneurship Development Centre, Janakpur, Dhanusha	Entrepreneurship Development Facilitator-40	041-523742 041-526036
Dhaulagiri	Lo Kun Phen Medical School, Mustang	Aamchi-40	019-446546
Dolkha	Dolakha Multipurpose Training Center, Charikot-1.	CMA – 40, Electrical-40, ANM – 40	049-420364
Gorkha	Gorkha Technical Training Center, Patechaur.	CIVIL-40 CMA-40	064420016 9841267755
Gulmi	Tamghas Technical School, Tamgash	CMA – 40, ANM – 40	079-520269
Ilam	Ilam Technical Institute	CMA-40	
Jhapa	AMDA Health Manpower Development Program, Damak	ANM – 40, LAB - 40, CMA – 40	023-540344
Jhapa	Saptashree Multiple Technical Institute, Charpane, Jhapa	Ag JTA-40 Vet JTA-40	
Jhapa	Damak Technical School, Damak, Jhapa	J.COMP. TECH.-40	
Jhapa.	Mechi Technical Health Education Training Academy, Birthamod.	ANM – 40 CMA – 40	023-540344
Kailali	Institute of Community Health, Dhangadi, Kailali .	AAHW – 40, CMA – 40	091-522956
Kailali	Institute of Community Health, Tikapur. Kailali	Vet.JTA-40	099-522238
Kailali	Integrated Community Development Center, Dhangadi	ANM – 40 LAB – 40	091-522973
Kailali	Kailali Polytechnic Institute, Dhangadi.	B. SURVEYING – 40, Civil – 40	091-522768
Kailali	Kantipur College of Medical Science, Dhangadi	Ag.JTA-40, Vet.JTA-40	091-525157
Kailali	Community Service Sasthan, Dhangadi, Kailali	Vet.JTA-40	091-522100
Kanchanpur	Institute of Community Health, ANM Training Center, Mahendranagar	ANM – 40, CMA-40	099-522238
Kanchanpur	S.K.Institute of Technology, Mahendranagar-18.	Lab-40, Basic Surveying-40	099-521915
Kanchanpur	Far West School of Medicine, Mahendranagar.	S. MOBILIZER-40	099-525113
Kapilbastu	Sidhartha CMA Training Center, Bahadurgaunj.	CMA –40	076-530092
Kapilbastu	Kapilbastu Technical Institute, Bana ganaga, Pipra	CMA – 40, ANM-40	076-530054
Kaski	Innovative Development Education Academy, Newroad, Pokhara. P.Box:186.	ANM – 40	061-524898
Kaski	Pokhara Technical Training & Research Center, Ranipauwa, Pokhara.	CMA - 40, LAB-40	061-527930
Kaski	Pokhara Engineering College, Phirke, Pokhara	CIVIL-40, ELECT.-40	061-528530
Kaski	Pashimanchal Technical School, Nadipur, Pokhara.	CMA – 40, Social Mobilizer-40	061-525315
Kathmandu	Binayak Technical Institute, Gongobu, Kathmandu	CMA-40, LAB-40	01-2091184
Kathmandu	stitute of Community Health, Baneswor. Kathmandu	CMA – 40	01-4485769
Kathmandu	Human Resource development Institute, Bijulibazar. P.Box:3154.	CMA - 40, ANM-40, LAB -40	01-2040776
Kathmandu	Kathmandu Health Technical School (Kathmandu School of Medical Technology), Bagbazar	LAB – 40	01-4245537 01-4244142
Kathmandu	OM Health Campus, Chabahil	ANM – 40	01-4998702
Kathmandu	Nepal Polytechnic Institute, Koteshor-35. Kathmandu.	CIVIL - 40, ELECT. – 40, 15 months ELECT. – 40, 29 months	01-4492980
Kathmandu	School of Geomantic, Ward No. 10, Middle- Baneswor.	B. SURVEYING -40	01-4492576
Kathmandu	Birendra Army Hospital, Chhauni	CMA – 40, Lab. Assistant-40	01-4271940
Kathmandu	Kantipur School of Dentist, Chakrapatha.	COMMUNITY ORAL HYGIENIST – 40	01-4371603
Kathmandu	Kathmandu Training Center, Koteswor.	S.MOBILIZER – 40	01-4479443

District	Institute/Address	Approved Program and Quota for 063/064	Phone No.
Kathmandu	Training Center Nepal P.Ltd., Sitapaila	Elect.S.O.-40	4302107, 2003207
Kathmandu	Community Health & Environment Development Center, Gongabu.	Vet.JTA-40	2170450
Kathmandu	Madan Ashrit Smriti Technical School, Gothatar	Civil-40, Vet.JTA-40	
Kavre	Karve Health Training Institute, Banepa. P.Box:10726.	CMA – 40 ANM – 40	011-662220
Kavre	Technical and Vocational School, Janagal	VJTA-40	9841300893
Kavre	National Health Foundation, Banepa	CMA – 40, ANM – 40	9858421800
Lalitpur	Technical Training and Research Institute, Lalitpur	VJTA – 40	01-5534807
Lalitpur	Education and Community Health Organization, Lagankhel. P.Box:8945	CMA – 40	01-5542765
Lalitpur	M.S.R. Development Institute, Khumaltar, Satdobato.	S.MOBILIZER – 40	01-5553208
Lalitpur	National Multiple College, Satdobato.	LAB-40	01-5538025, 5544367
Lalitpur	Lalit Polytechnic Institute, Kumaripati.	CMA –40, ANM –40	01-5546323
Lalitpur	Nepal Creative Skill Guthi, Jawalakhil	Textile & Sericulture JTA –40	01-5546323
Lamjung	Isaneswor Technical School, Pvt.Ltd. Besi- Shaha	CIVIL – 40, Elect.S.O-40	066-520366
Mahottari	Jaleshwar Technical Institute, Bardibas, Mahottari, New Name:-Rara Prabidhik Sixchhalaya.	CMA-40, Lab-40	
Mahottari	Mahottari Institute of Technology, Bardibas, Mahottari.	CMA-40, Lab-40, CIVIL – 40, VJTA-40	9849868589
Makawanpur	Makawanpur Technical Institute, Hetauda.	CMA – 40, ANM – 40, LAB – 40	057-521852
Morang	National Institute of Technology, Baragachi, Biratnagar	CMA – 40, LAB- 40, Social Mob.-40	021-521331
Morang	Sagarmatha Technical Institute, Biratnagar	CMA – 40, ANM – 40, LAB – 40	021-521103
Morang	Madan Bhandari Memorial Academi Urlabari.	CMA – 40, ANM – 40, VJTA – 40, Civil - 40	021-581219
Morang	Koshi Health Institute, Biratnagar- 12	CMA – 40, ANM –40	021-527507
Morang	Golden Park College, Biratnagar, Morang	CMA – 40	
Morang	Birat Health & Research Center, Biratnagar, Morang	LAB-40	
Nawalparasi	Daune Devi Health Training Center, Dumkibas-1, Bardaghat.	CMA – 40	078-580238
Nawalparasi	Kalika Medical Technical School, Gaidakot	CMA – 40, LAB-40	078-550103
Nawalparasi	kali Gandaki Hospital, kawashoti	CMA – 40, ANM-40	078-540456
Nawalparasi	Kumari samudayik ANM training center	ANM-40	078-540221
Okhaldunga	Himalayan Paramedical Shixalay, Okhaldunga-8	CMA – 40, ANM – 40	037-520188 520240
Palpa	Palpa Technical Institute, Tansen-8.	CMA – 40, LAB- 40, ANM-40	075-520135, 520714
Palpa	Siddhartha Multi Technical Institute, Badigyantol, Tansen.	VJTA – 40	075-520092 520117
Palpa	Sidhartha Institute of Medical Technology , Tansen	CMA –40, ANM – 40	075-520923
Parsa	Divine Institute of Health Training Birgunj.	CMA – 40, ANM – 40	051-523628
Parsa	Institute of Rural health, Parsa	CMA - 40	052-54426/527438
Parsa	Birganj Institute of Technology, Birganj	Ele-40, Mech-40	
Pyuthan	Forty Nine Multi Technical Institute, Bijuwar	CMA-40	
Rautahat	Institute of Community Technical Education	CMA-40	055-520547
Rupandehi	Sidhartha Medical Institute,, Bhairahawa	CMA – 40, LAB – 40, ANM – 40	071-520782
Rupandehi	Lumbini Institute of Technical Science, Butwal	CMA – 40, ANM –40, LAB – 40	071-540938
Rupandehi	Lumbini Technical Institute, Butwal	CIVIL-40	071-544931
Rupandehi	Nirdhan Technical Institute, Butwal	Elect.S.O–40	
Rupandehi	Sidhartha Technical Institute, Butwal	Elec.S.O.-40	071-547055

District	Institute/Address	Approved Program and Quota for 063/064	Phone No.
Rupandehi	Butwal Technical Institute	Ele-40, Mech-40 (24 + 5 Months Apprenticeship)	
Rupandehi	Kanchanjangha Polytechnic Rupandehi	EDF-40	
Rupandehi	Ekikrit Gramin Swastha Bikash Karyakram Tatha Talim Kendra, Butwal, Rupandehi	CMA – 40	071-551475
Salyan	Arati Technical Institute, Khalanga –2, Salyan	VJTA-40, CMA – 40	
Saptari	Chhinnamasta Institute of Technology, Bisanpur, Rajbiraj	Civil – 40 Electri – 40	031-520630
Saptari	Jagadamba Technical Institute, Laxmipur, Rajbiraj	ELECT. – 40, CMA – 40, LAB-40	031-521173
Saptari	Udayapur Technical Training School, Rajbiraj-4.	CMA- 40 ANM – 40	031-520215
Saptari	Rajdevi Technical Institute, Rajbiraj.	CMA- 40, ANM – 40	031-520531
Saptari	Jagdamba Medical Institute, Rajbiraj.	AAHW –40, VJTA-40, CMA- 40	031-521187
Sarlahi	Sarlahi Technical Institute, Malangawa	VJTA-40	
Shankhuwashawa	Makalu Health Academy, Khandbary	CMA-40	029-560216
Sharlahi	Sarlahi Institute of Public Health & Research Center, Malangawa, Sharlahi	CMA-40	
Syangja	Purnamrti Bhawani Higher Secondary School, Walling, Syangja	Ag.JTA-40 (ANNEX)	063-440221
Shyangja	Shyangja Vocational Technical Institute, Walingbazar.	CMA – 40, VJTA-40	075-529560
Sindhuli	Technical Training Center, Sindhuli madi	CMA – 40, ANM- 40	047-520358
Siraha	Public Technical Institute, Siraha	CMA – 40, LAB – 40, Civil S.O.- 40, ANM-40	
Siraha	Dr. Yogendra Thankur Education Academy Pvt. Ltd. Lahan, Siraha.	CMA – 40, ANM-40	033-560042
Solukhumbu	Solukhumbu Technical School, Solukhumbu	ANM-40	241604
Sunsari	Triveni Technical Academy, Inaruwa, Sunsari .	Civil – 40, Electri – 40	
Sunsari	Health Training School, Itahari	CMA –40	025-583815
Sunsari	Dhankuta Technical Institute, , Itahari, Sunsari	CMA – 40, Lab- 40	
Sunsari	Sunsari Technical School, Laxmi-Sadak –4, Dharan.	CMA -40, LAB – 40 , ANM –40 OFFICE MGMT.-40, JCT-40	025-523262
Sunsari	Eastern Poly technique Institute, Chatara, Dharan.	CIVIL –40	025-520152
Sunsari	Trishakti Technical Institute, Ithari, Sunsari	Lab –40, Ele.-40, CIVIL –40	025-520152
Surkhet	Surkhet Technical Institute, Birendranagar.	CMA – 40, PJTA-40	083-521890 9858050027
Surkhet	Nepal Technical Training Institute, Surkhet New Name:-Dewati Technical Training Institute, Surkhet	Civil – 40, VJTA – 40	
Surkhet	National Technical School, Birendranagar, Surkhet	VJTA - 40, LAB – 40, CIVIL –40	083-20477
Surkhet	Nepal Engineering Institute, Birendranagar, Surkhet , New Name:- Nepal Engineering & Technical Science Academy, Lati Coili VDC-3 Surkhet.	CIVIL-40 J.COMP. TECH.-40	
Surkhet	Mount Everest Engineering Sikchhalaya, Birendranagar	J.COMP. TECH.-40	083-520242
Tanahun	Gandaki Technical Training Center, Damauli	CMA - 40, ANM-40	065-560008
Tanahun	Bandipur Technical Institute, Bandipur, Tanahun	CMA - 40	065-520168
Udayapur	Modern Institute of Health Science	ANM-40, CMA – 40, LAB – 40, AAHW - 40	035-420193

नोट : परिषद्बाट छोटो अवधिका तालीमहरूको सम्बन्धन प्राप्त संस्थाहरूको सूचीका र अन्य जानकारीका लागि CTEVT को Website: www.ctevt.org.np मा हेर्नु होला ।

परिषद्बाट लिइने कार्यक्रम/संस्था सम्बन्धन सम्बन्धी जानकारी

- क) परिषद्संग सम्बन्धन लिई निजी क्षेत्रमा तालीम कार्यक्रम संचालन गर्न चाहने संस्थाले प्रस्तावना पेश गर्दा ध्यान दिनु पर्ने बुँदाहरु :
१. आवेदन फाराम र प्रस्तावना तयार पारी विधिवत रूपमा परिषद्बाट प्रकाशित सूचनामा उल्लेख गरिएको निर्धारित समय भित्र परिषद् कार्यालयमा दर्ता गराउनु पर्नेछ ।
  २. आवेदन फारामको साथमा पेश गर्ने आयोजना प्रस्ताव तयार पार्दा, परिषद्बाट तोकेको वा स्वीकृति प्राप्त सम्बन्धित विषयको पाठ्यक्रम परिषद्बाट तयार पारिएको सम्बन्धित विषयको पूर्वाधार निर्देशिका, प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद्को ऐन, नियमावली, विनियम र सूचनाहरू सम्बन्धित व्यवसायी परिषद्को ऐन र नियमावली साथै विषयसँग सम्बन्धित अध्ययन, अनुसन्धान, गोष्ठी र कार्यशालाको प्रतिवेदन आदिलाई आधारमानी तयार पार्नु पर्नेछ ।
  ३. पाठ्यक्रम सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् पाठ्यक्रम महाशाखाबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ ।
  ४. आवेदन पेश गर्नु भन्दा पहिले सम्बन्धित विषयमा हाल तालीम कार्यक्रम संचालन गरिरहेको तालीम संस्थाहरूको स्थलगत अध्ययन गरी तालीम कार्यक्रम संचालनको विविध पक्षहरूको विस्तृत जानकारी लिन उपयुक्त हुन्छ ।
  ५. आवेदन फाराममा उल्लेखित सम्पूर्ण बुँदाहरू सम्बन्धमा विस्तृत रूपमा आयोजना प्रस्तावमा उल्लेख हुनुपर्नेछ ।
  ६. आयोजना प्रस्तावमा निम्न बुँदाहरू सम्बन्धमा स्पष्ट रूपमा उल्लेख गरेको हुनु पर्नेछ ।
    - अ) प्रस्तावित संस्थाको नाम, ठेगाना, संचालन गर्ने स्थान, (कार्यक्रम संचालन हुने जिल्ला/गा.वि.स./न.पा./वडा नं., गाऊँ/टोल/टेलिफोन नं.)
    - आ) संस्थाको तर्फबाट परिषद्संग सम्पर्क गर्ने व्यक्तिको नाम, ठेगाना, फोन नं. ।
    - इ) संस्थाले संचालन गर्न प्रस्तावित गरेको कार्यक्रमको प्रशिक्षण दिने विषयहरूको विवरण, वार्षिक पाठयोजना र पाठ्यक्रम ।
    - ई) कार्यक्रमको उद्देश्य ।
    - उ) प्रस्तावित कार्यक्रमको लागि प्रशिक्षार्थी भर्ना क्षमता, भर्नाका लागि न्यूनतम आधारहरू, कार्यक्रमको समय अवधि र पाठ्यक्रम सम्बन्धी उल्लेख भएको हुनुपर्ने ।
    - ऊ) प्रस्तावित कार्यक्रम संचालन गर्न संस्थालाई आवश्यक पर्ने भौतिक सुविधाहरू, शैक्षिक सामाग्रीहरू, पुस्तकालय, प्रयोगशाला, छात्रवास र आवश्यक सामाग्रीको विवरण उल्लेख हुनु पर्ने ।
    - ए) प्रस्तावित कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक प्रशिक्षकहरूको संख्या, तह, योग्यताको विवरण सहित नागरिकताको फोटोकपि र प्रतिवद्धता पत्र समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
    - ऐ) प्रस्तावित कार्यक्रम र संस्था संचालनको लागि चाहिने आधारभूत पूँजीका विवरण ।
    - ओ) व्यवस्थापन समितिमा रहने सदस्यहरूका संख्या, नाम, ठेगाना, योग्यता, अनुभव, नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षामा गरेको योगदान ।
  ७. संस्था संचालन गरिने क्षेत्रमा अवस्थित स्थानिय निकाय (जि.वि.स./न.पा./गा.वि.स./वडा) को प्रस्तावित तालीम कार्यक्रम संचालनको लागि आवश्यक सहयोग तथा सिफारिश सम्बन्धित कागजातहरू पेश गर्नु पर्नेछ ।
  ८. व्यवस्थापन समितिमा भएका पदाधिकारीहरूको व्यक्तिगत विवरण र नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी (सबै सदस्यहरूको) समावेश भएको हुनु पर्नेछ । व्यवस्थापन समितिमा कम्तीमा ५ सदस्यको हुनु अनिवार्य छ । डिप्लोमा तहको कार्यक्रमको हकमा

- ४० प्रतिशत सम्बन्धित विषयको विज्ञ हुनु पर्नेछ । अन्यमा विषय समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।
९. संस्थामा काम गर्न प्रस्तावित गरेका सम्पूर्ण प्रशिक्षक तथा कर्मचारीहरूको योग्यता, अनुभव र तालीम सम्बन्धमा विस्तृत रूपमा उल्लेख भै सम्बन्धित व्यक्तिको दस्तखत समेत भएको व्यक्तिगत विवरण, नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपी र प्रस्तावित संस्थामा काम गर्ने प्रतिवद्धता पत्र पेश गर्नु पर्ने ।
  १०. आवेदन प्रस्ताव बुझाउँदा नेपालको प्रचलित कानून बमोजिम पछि यो संस्था दर्ता गरी प्रमाणपत्र र विधानको प्रतिलिपी पेश गर्नेछु भन्ने कबुलियतनामा साथमा पेश गर्ने वा दर्ता भैसकेको भए प्रमाणपत्रको र विधान नियमावलीको प्रतिलिपी पेश गर्नु पर्नेछ ।
  ११. संस्थाले हाल भाडामा संचालन गर्न लागेको भवनको विस्तृत विवरण, कोठाको संख्या र साईज समेत कुन उद्देश्यको लागि प्रयोग गर्ने हो पेश गर्नु पर्नेछ । भाडामा लिने घरको घर धनीको संस्थालाई स्वीकृति प्रदान गरिएको खण्डमा मेरो घर भाडामा दिने छु भन्ने मन्जुरीनामा पेश गर्नु पर्नेछ ।
  १२. सम्बन्धित व्यवसायी परिषद्ले मापदण्डहरू तोकेको अवस्थामा ती शर्तहरू सबै पूरा गर्नु पर्नेछ ।
  १३. तालीम कार्यक्रम सम्बन्धी प्रयोगात्मक तालीम (Teaching Practice/Field Practice) गराउन प्रस्तावित गरिएको निकाय र संस्थाको विचको सहमति र सम्झौता पत्र पेश गर्नु पर्नेछ ।
  १४. तालीम कार्यक्रम संचालनको लागि विस्तृत आर्थिक प्रस्तावना तयार गरी पेश गर्नु पर्नेछ ।
  १५. लक्षित क्षेत्रको जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट एस.एल.सी. पास वा फेल भएमा विद्यार्थी सम्बन्धित सम्पूर्ण विवरण पेश गर्नु पर्नेछ । साथै प्रशिक्षार्थी आउन सक्ने अन्य सम्बन्धित क्षेत्रको अनुमानित संस्था समेत स्पष्ट उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।
  १६. पूर्वाधार निर्देशिका, पाठ्यक्रम र परिषद् कार्यालयको सूचनामा उल्लेख भएका अन्य विषयसँग सम्बन्धित विवरण र कागजातहरू समावेश भएको हुनु पर्नेछ ।
  १७. आवेदन फाराम प्रस्तावना र अन्य कागजातहरू वाईडिङ्ग गरी आवश्यक कभर लेटर सहित परिषद् कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।
  १८. माथि उल्लेखित गरिएका विषयहरू बाहेकको हकमा

- परिषद्ले तोके बमोजिम हुनेछ ।
१९. बजारको आवश्यकता र प्रचुरमात्रमा रोजगारीको अवसरलाई आधारमानी संस्थालाई संचालन अनुमति दिईनेछ ।
  २०. संस्थागत रूपमा स्थापित भै सेवा भावनाबाट संचालित भउका संस्थाहरूलाई स्वीकृतिको लागि प्राथमिकता दिईनेछ ।
  २१. प्रस्तावना फाराम दर्ता गराउँदा तोकिएका विवरणहरू उल्लेख गरी प्रमाण सहित पेश नगरेमा स्वतः अस्वीकृत हुनेछ । प्रस्तावना स्वीकृत भएका संस्थाहरूको मात्र स्थलगत निरीक्षण प्रक्रिया अगाडि बढाईनेछ ।
  २२. कुनै खास जिल्लामा माग गरिएको कार्यक्रम पहिला देखि नै संचालन भैराखेको र त्यस संस्थामा विद्यार्थी भर्ना संख्या निर्धारण कोठा अनुसार नपूग भएको अवस्थामा सम्पूर्ण पूर्वाधार भएपनि नयाँ संस्था दिन परिषद् बाध्य हुने छैन ।

(ख.) कार्यक्रम सम्बन्धन दिंदा अपनाइने प्रकृयाहरू :

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद् ऐन २०४५ (संशोधन सहित) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी र परिषद् नियमावली २०५१ को परिच्छेद ५ नियम १७-२३ मा उल्लेखित नियमहरूको आधारमा निजी क्षेत्रका संस्थाहरूलाई तालीम कार्यक्रम संचालनको लागि सम्बन्धन स्वीकृति दिंदा अपनाइने प्रकृयाहरू निम्न छन् ।

अ) आवेदन प्रकृया :

१. परिषदसँग सम्बन्धन स्वीकृति प्राप्त निजी स्तरमा लामो अवधिको तालीम संचालन गर्नको लागि परिषद् कार्यालयबाट प्रस्तावनाको लागि राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका मार्फत विज्ञापन गरिनेछ ।
२. आवेदन दिंदा परिषद्ले तोकेको ढाँचाको निवेदन फाराम भर्नुपर्नेछ । उक्त फाराम परिषद् कार्यालयबाट दस्तुर वापत छोटो अवधिको रू.१०००/- (एक हजार), प्राविधिक एस.एल.सी.को रू. ३०००/- (तीन हजार), डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तह रू. ५००० (पाँच हजार) को बैंक भौचर राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक, सानोठिमी शाखामा रहेको परिषद्को च.हि.नं.१७३०००००० ९०६ मा जम्मा गरी लेखा शाखाबाट बुझाएको बिल लिनुपर्नेछ ।
३. स्वीकृति लिन खोजेको कार्यक्रमसँग सम्बन्धित विस्तृत प्रस्तावना (Proposal) र आवश्यक

कागजातहरू बुझाउनु पर्नेछ । प्रस्तावना तयार पार्दा परिषद्ले तोकेको पाठ्यक्रम, पूर्वाधार निर्देशिका, परिषदको ऐन, नियम, नियमावली र अन्य सम्बन्धित जानकारीहरूलाई मुख्य आधार लिनु पर्नेछ ।

४. छोटो अवधिको तालीम कार्यक्रम सम्बन्धन स्वीकृतिको लागि वर्ष भरी नै आवेदन खुल्ला रहनेछ ।

आ) आवेदन/छनौट प्रकृया

१. प्राप्त भएका प्रस्तावनाहरूलाई यस परिषद् स्तर निर्धारण महाशाखाले अध्ययन गरी निवेदन रद्द गर्ने अथवा अर्को प्रकृत्यामा जाने सम्बन्धमा सिफारिश गर्दछ । निवेदन रद्द भएको जानकारी सहित सम्बन्धित संस्थासँग पत्राचार गरिनेछ ।

२. आवेदन स्वीकृत भएका प्रस्तावित संस्थाहरूको स्थलगत अध्ययनको लागि प्रकृत्या शुरू गरिनेछ ।

इ) स्थलगत निरीक्षण

१. आवेदन/प्रस्तावना छनौट प्रकृत्याबाट स्थलगत निरीक्षणको लागि सिफारिश भएका प्रस्तावित संस्थाहरूले स्थलगत निरीक्षण शुल्क वापतको रकम परिषद् कार्यालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

२. स्थलगत निरीक्षण शुल्क बुझाएपछि सम्बन्धित संस्था प्रस्तावित) को स्तर निर्धारण महाशाखाबाट स्थलगत निरीक्षण गरिनेछ ।

३. निरीक्षण कार्यदलले परिषद् कार्यालयमा स्थलगत निरीक्षण प्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।

४. निरीक्षण कार्यदलको प्रतिवेदन परिषदको निर्णयको आधारमा छनौट भएका प्रस्तावित संस्थाहरूलाई आवश्यक पूर्वाधार निर्देशिका बमोजिम पूर्वाधार तयार पार्नको लागि पत्र दिईनेछ ।

५. सम्बन्धित संस्थाले पूर्वाधार तयार गरेको जानकारी परिषद् कार्यालयलाई दिनु पर्नेछ । साथै पूर्वाधार निरीक्षणको लागि आवश्यक शुल्क समेत परिषद् कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ । पूर्वाधार निरीक्षण शुल्क परिषद् कार्यालयले तोके बमोजिम हुनेछ ।

६. आवश्यक पूर्वाधार निर्देशिका बमोजिम व्यवस्था भए नभएको यस परिषद् कार्यालयको निरीक्षण टोलीले अध्ययन गरी परिषद् कार्यालयमा आवश्यक सिफारिश सहित प्रतिवेदन पेश गर्नेछ । पूर्वाधार निरीक्षणको बेलामा संस्था नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायमा विधिवत रूपमा दर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।

७. परिषद् कार्यालयले सम्बन्धित संस्थालाई सम्बन्धन स्वीकृत दिने/नदिने सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय गर्नेछ । सम्बन्धन स्वीकृतिको लागि निर्णय भएमा संस्थाहरूलाई परिषद् कार्यालयले संस्था सम्बन्धन शुल्क, धरौटी आदि बुँदा (घ) मा उल्लेख भए अनुसार जम्मा गर्न लगाउनेछ ।

ई) संस्था सम्बन्धन शुल्क तथा धरौटी

१. प्राविधिक एस.एल.सी तहको लागि

अध्ययन शुल्क रु.५०,०००/- (पचास हजार), पूर्वाधार निरीक्षण शुल्क रु.५०,०००/- (पचास हजार), सम्बन्धन शुल्क रु.२,००,०००/- (दुई लाख) र प्रति थप कार्यक्रम शुल्क रु.१,००,०००/- (एक लाख), धरौटी रु. ५,००,०००/- (पाँच लाख), प्रति थप कार्यक्रम रु. २,५०,०००/- (दुई लाख पचास हजार), नविकरण शुल्क रु.१०,०००/- (दश हजार) र प्रति थप विषय शुल्क रु.५,०००/- (पाँच हजार)

२. डिप्लोमा तथा प्रमाणपत्र तहको लागि

अध्ययन शुल्क रु.१,००,०००/- (एक लाख), पूर्वाधार निरीक्षण शुल्क रु.१,००,०००/- (एक लाख), सम्बन्धन शुल्क रु.५,००,०००/- (पाँच लाख) र प्रति थप कार्यक्रम शुल्क रु.२,५०,०००/- (दुई लाख पचास हजार), धरौटी रु. १०,००,०००/- (दश लाख), प्रति थप कार्यक्रम रु. ५,००,०००/- (पाँच लाख), नविकरण शुल्क रु.३०,०००/- (तीस हजार) र प्रति थप विषय शुल्क रु.१०,०००/- (दश हजार)

३. छोटो अवधिको तालीमको लागि

पूर्वाधार निरीक्षण शुल्क रु.२५,०००/- (पच्चिस हजार), धरौटी रु.२५,०००/- (पच्चिस हजार) प्रति संस्था, सम्बन्धन शुल्क रु.५,०००/- (पाच हजार), प्रति थप कार्यक्रमको रु. २,०००/- (दुई हजार), नविकरण शुल्क रु.१,०००/- (एक हजार) प्रति संस्था ।

४. कार्यक्रम थपको हकमा प्रति कार्यक्रम

डिप्लोमाको लागि रु.५,००,०००/- (पाँच लाख) तथा प्रा.एस.एल.सी.को लागि रु.२,५०,०००/- (दुई लख पचास हजार) नगद जम्मा गर्नु पर्नेछ ।

(स्थलगत निरीक्षण र पूर्वाधार निरीक्षण र सम्बन्धन शुल्कको लागि रा.वा.बैंक सानोठिमी शाखा, च.हि.नं. १७३०००००० ९०६ र धरौटी रकम चं. हि. नं. १७३००००००३०६ मा जम्मा गर्नु पर्नेछ । आवेदन शुल्क, स्थलगत निरीक्षण शुल्क, पूर्वाधार निरीक्षण शुल्क र सम्बन्धन शुल्क फिर्ता हुने छैन । धरौटी रकम संस्था बन्द भएको अवस्थामा फिर्ता हुनेछ ।

उ) संस्था सम्बन्धन स्वीकृत दिने

१. उल्लेखित धरौटी रकम र सम्बन्धन शुल्क जम्मा गरेको बैंक भौचर परिषद् कार्यालयमा पेश गरेपछि, प्रस्तावित तालीम कार्यक्रम संचालनको लागि एक शैक्षिक सत्र (२ वर्ष सम्म) को लागि अस्थायी स्वीकृत दिईनेछ ।

२. परिषद् कार्यालयबाट तालीम कार्यक्रमको अनुगमन, सुपरिवेक्षण, मूल्यांकन पश्चात संस्थाको प्रत्येक शैक्षिक सत्रको लागि नविकरण गराउनु पर्नेछ । नविकरणको लागि परिषद् कार्यालयले तोके बमोजिम रकम जम्मा गरी बैंक भौचर परिषद् कार्यालयमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम नीति-२०६९

१. पृष्ठभूमि

नेपालको व्यावसायिक शिक्षाको इतिहास धेरै लामो छ। लिच्छवि कालदेखि नै अनौपचारिक रूपमा सिकेका सीपहरूलाई उपयोग गर्दै हस्तकला, मूर्तिकला तथा वास्तुकलाका वस्तुहरूको उत्पादन र व्यवसाय गरेको पाइन्छ। त्यस्तै गरी मल्ल कालमा आएर सीपमूलक कार्यहरूले अझ व्यापकता पाएको सो अवधिका मूर्ति र वास्तुकलाबाट थप पुष्टि हुन्छ। शाहकालीन तथा राणाकालीन समयमा पनि कालीगढी व्यवसायले व्यापकता पाएको र बेलायतबाट कालीगढहरू भिकाई नेपालीहरूलाई डकर्मी, सिकर्मी जस्ता तालिमहरू दिइएको थियो। औपचारिक रूपमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षाको सुरुवात वि.सं. १९९९ सालमा स्थापित प्राविधिक तालिम शिक्षालय (हालको पुल्चोक इन्जिनियरिङ्ग कलेज) बाट भएको हो। त्यस्तै गरी वि.सं. २०१९ सालमा बालाजुमा स्थापित मेकानिकल प्रशिक्षण केन्द्र र बुटवल टेक्निकल इन्स्टिच्युटबाट व्यावसायिक तालिम व्यवस्थित रूपमा दिन सुरु भयो। त्यस्तै गरी सन् १९६० को दशकमा बहुउद्देश्यीय विद्यालयहरू स्थापना गरी विद्यालयहरूमा व्यावसायिक शिक्षाको सुरुवात गरियो, जुन धेरै प्रभावकारी हुन सकेन। तत्पश्चात् नयाँ शिक्षा प्रणाली वि.सं. २०२८ मा सुरु भई प्रत्येक माध्यमिक विद्यालयमा कम्तीमा एक विषयमा व्यावसायिक शिक्षा पढाउनुपर्ने व्यवस्था गरियो। जुन धेरै समय लागू हुन सकेन।

सोही क्रममा वि.सं. २०३७ सालमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षालाई प्रभावकारी रूपमा विकास गर्ने उद्देश्यले आधुनिक प्राविधिक शिक्षालयको सुरुवात भयो। सरकारी स्तरबाट प्राविधिक शिक्षालय सञ्चालन भएको एक दशकपछि अर्थात् वि.सं. २०४५ सालमा यसलाई गरिब जनताको पहुँचमा प्रभावकारी रूपमा पुऱ्याउने उद्देश्यले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्को गठन भयो। परिषद्ले कार्य अघि बढाउँदै जाँदा वि.सं. २०५० देखि निजी स्तरमा पनि प्राविधिक शिक्षालय सञ्चालन स्वीकृति दिने कार्यको थालनी भयो।

२. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमको वर्तमान अवस्था

नेपालले प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमका क्षेत्रमा राम्रो विकास गरेको पाइन्छ। हाल सरकारी स्तरमा १२ र निजी स्तरमा २१६ वटा प्राविधिक एस. एल. सी. कार्यक्रम सञ्चालित छन्। त्यस्तै ४५ वटा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालित छ, जुन यस वर्ष ७५ वटै

जिल्लामा पुऱ्याउने कार्यक्रम रहेको छ। सोहीअनुरूप सरकारी स्तरमा १६ र निजी स्तरमा १६२ वटा डिप्लोमा (सर्टिफिकेट) तहको प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालित छ। त्यसै गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्मा आबद्ध भई ५५ वटा संस्थाहरूले व्यावसायिक तालिम चलाइरहेका छन्। व्यावसायिक सीप विकास तालिम निर्देशनालय अन्तर्गत १२ केन्द्र, घरेलु तथा साना उद्योग विभागले २७ जिल्लामा र घरेलु तथा साना उद्योग विकास समिति अन्तर्गत ४८ जिल्लाले व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गरिरहेका छन्। आफ्नै हिसाबले व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गर्ने संस्थाको सङ्ख्या करिब ४०० छन्। त्यसै गरी विभिन्न निकायबाट वार्षिक करिब २५,००० जनाले प्राविधिक शिक्षा र ४०,००० जनाले व्यावसायिक तालिम प्राप्त गरिरहेका छन्।

३. युवा र रोजगारीको अवस्था

नेपालमा प्रत्येक वर्ष श्रम बजारमा प्रवेश गर्ने युवाहरू र रोजगारीको उपलब्धताबीच तादात्म्य हुन सकेको देखिँदैन। कुल जनसङ्ख्याको ३३ प्रतिशत हिस्सा युवाहरूले ओगटेका छन् भने त्यसमा महिला र पुरुषको अनुपात करिब बराबर नै छ। नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण, २०१० का अनुसार पन्ध्र वर्षभन्दा माथिको जनसङ्ख्याको साक्षरता दर करिब ५७ प्रतिशत छ। सोही प्रतिवेदनका अनुसार विगत दशकमा निरपेक्ष गरिवीको रेखामुनि रहेका जनसङ्ख्यामा करिब १६ प्रतिशतले कमी आई करिब २५ प्रतिशतमा भरेको छ। यस उपलब्धिमा विप्रेषणको उल्लेख्य योगदान रहेको तथ्य विभिन्न अध्ययनहरूले औल्याएका छन् र नेपालका ५५.८ प्रतिशत घरघुरीले विप्रेषण प्राप्त गरिरहेको तथ्यले समेत यसको पुष्टि गर्दछ। वैदेशिक रोजगारीमा जाने युवामा २ प्रतिशत मात्र दक्ष एवं अर्ध दक्ष कामदारका रूपमा जाने गरेको अवस्थाले पनि सीप विकासको आवश्यकतालाई स्पष्ट सङ्केत गर्दछ।

४. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमका मुद्दाहरू

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमले सङ्ख्यात्मक प्रगति गरे पनि गुणात्मक सुधारका लागि अझ धेरै काम गर्न बाँकी छ। विद्यमान प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम प्रदायक संस्थाहरूमध्ये ठूलो सङ्ख्यामा निजी क्षेत्रबाट सञ्चालन भई न्यून सङ्ख्यामा मात्र सरकारद्वारा सञ्चालित छन्। साथै अधिकांश त्यस्ता संस्थाहरू सहर केन्द्रित रहेकाले धेरै कम सङ्ख्यामा मात्र गरिब तथा पिछ्छिडिएका वर्गका

प्रशिक्षार्थीहरूको पहुँच त्यस्ता संस्थामा पुग्न सकेको छ । त्यस्तै गरी तालिम कार्यक्रमहरू बजारको मागअनुरूप सञ्चालन हुन नसकेकाले एकातिर उत्पादित जनशक्तिले काम पाउन कठिनाई भएको छ भने अर्कोतर्फ व्यवसायीहरूबाट दक्ष जनशक्ति प्राप्त नभएको गुनासो आउनुका साथै वैदेशिक श्रम बजारमा समेत

नेपाली युवाहरू प्रतिस्पर्धी बन्न कठिनाई भइरहेको छ । त्यसै सन्दर्भमा प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम प्रणालीको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नेपाल सरकारले निम्नानुसारको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सीप विकाससम्बन्धी नीति, २०६४ जारी गरेको थियो ।

५. नेपालको प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सीप विकाससम्बन्धी नीति, २०६४

उपलब्धिहरू	मुख्य नीतिगत क्षेत्र	रणनीतिहरू
नागरिकहरूका लागि: इच्छुक नेपाली नागरिकहरूका लागि कम्तीमा ३ महिना अवधिको रोजगारीमूलक निःशुल्क तालिमको अवसर र जीवनपर्यन्त सिकाइका लागि सशुल्क तालिमका अवसरहरू प्रदान हुनेछन् ।	तालिम का अवसरहरूमा व्यापक विस्तार (Expansion)	<ul style="list-style-type: none"> लचिलोपन, नियमन, स्वायत्तता, विकेन्द्रीकरण अवलम्बन गरिने । संस्थागत र भरपर्दो तालिम प्रदायकहरूलाई प्रारम्भिक तहको सहयोग निःशुल्क गरिने । उत्पादनको गुणस्तरको सुनिश्चितता (राष्ट्रिय व्यावसायिक स्तरसँग सुहाउँदो) प्रदान गरिने । उपभोक्ताको हक, हित, सुरक्षित गर्ने तत्वका रूपमा वस्तुगत कार्यसम्पादन, पारदर्शिता र गुणस्तर चिन्हहरूको व्यवस्था गरिने ।
तालिम प्रदायकहरूका लागि: विद्यालयबाट बाहिरिएका युवाहरूका लागि सीप विकास गर्ने काममा सहयोग गर्न र राष्ट्रिय जनशक्तिको विकासमा सहयोग गर्न प्रोत्साहन मिल्नेछ ।	तालिम आवश्यक पर्ने सबै नागरिकका लागि पहुँचको सुनिश्चितता र समावेशीकरण (Inclusion and Access)	<ul style="list-style-type: none"> न्यूनतम सुविधाबाट वञ्चित समूहका नागरिकहरूका लागि प्रशिक्षण शुल्क र निर्वाह भत्ता सुनिश्चित गरिने । खुल्ला परीक्षणको व्यवस्थाका लागि पूर्व सिकाइको अनुभवलाई मान्यता दिइने । प्रवेश तहमा व्यवसायिक मापदण्डहरू निर्धारण गरिने । शैक्षिक मूलप्रवाहका लागि तयारीका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने र प्रशिक्षणका सहयोगी सामग्रीहरू निर्माण गरिने ।
व्यवसाय गर्ने समुदायका लागि: दक्ष र आत्मविश्वासी कामदारको आपूर्ति गर्ने काममा व्यापक विस्तार हुनेछ । यसबाट राष्ट्रिय उत्पादकत्वमा अभिवृद्धि हुनेछ ।	विभिन्न प्रकृतिका तालिम र व्यावसायिक वृत्तिविकासको प्राज्ञिक मार्गको (Pathways) भरपर्दो एकीकरण र संयोजन (Integration)	<ul style="list-style-type: none"> व्यावसायिक योग्यताको प्रारूप तयार गरी सो प्रारूपभित्र औपचारिक र अनौपचारिक तालिम का विषयवस्तुलाई सिकाइका श्रेणीका मार्गका रूपमा विकास गरिने । साधारण शिक्षाले निर्धारण गरेअनुसारको प्राज्ञिक योग्यताको समकक्षी बनाउन नपुग पाठ्यक्रमहरू तयार गरिने । विशिष्टीकृत पेसागत वृत्ति विकासका तहहरूको प्रवर्द्धन गर्ने । जनशक्तिलाई वृत्तिविकासमा टेवा पुग्ने गरी जीवनपर्यन्त सिकाइका लागि मार्गदर्शन (Career guidance) तयार गर्ने ।
सार: प्राविधिक शिक्षा, व्यावसायिक तालिम र सीप विकासका लागि सबल र सक्रिय बजारको विकास हुनेछ ।	सिकारूका दक्षता वृद्धि र पाठ्यवस्तुको सान्दर्भिकता (Relevance) मा जोड	<ul style="list-style-type: none"> औद्योगिक अनुभव सहितका र कार्य सञ्चालन अनुमतिपत्र भएका (Licensed trainers) प्रशिक्षकहरू तयार गर्ने । आवश्यकता पहिचान गरी पेसागत मापदण्डमा आधारित पाठ्यक्रमहरू तयार गर्ने । व्यावहारिक तालिम (कार्यगत र परियोजनाहरू) को व्यवस्था गर्ने स्वायत्त परीक्षा र प्रमाणपत्र प्रणालीको विकास गरिने ।
	दिगो (Sustained) लगानी (Funding) कोष र संयन्त्रहरू	<ul style="list-style-type: none"> सरकारी लगानीमा व्यापक अभिवृद्धि गरिने । निःशुल्क तीन महिने तालिम को व्यवस्था गरिने । दातृ निकायबाट हुने सहयोगको सामूहिक र एकीकृत उपयोग गरिने । जिल्ला स्तरमा प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम विकास कोष (Fund) को व्यवस्था गरिने । विगतमा छत्रवृत्ति पाएर तालिम प्राप्त गर्नेहरूबाट हुन सक्ने सहयोगका सम्भावनाको खोजी गरिने ।

माथि उल्लिखित २०६४ को नीतिमा थप स्पष्टता ल्याउन र प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्नका निमित्त उद्देश्य र रणनीतिहरूलाई अद्यावधिक गरी कार्यनीतिहरू समेत थप गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको उल्लिखित नीति, २०६४ मा परिमार्जन गर्न आवश्यक देखिएकाले मन्त्रपरिषद् को मिति २०६६।१०।१३ गतेको निर्णयअनुसार माननीय शिक्षा मन्त्रीज्यूको अध्यक्षतामा गठित प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सुझाव समितिले दिएको सुझावअनुरूप विद्यमान प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम नीति, २०६४ लाई परिमार्जन गरी यो प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम नीति, २०६९ जारी गरिएको छ ।

उद्देश्य १

देशको आर्थिक उन्नतिका लागि योग्य, सक्षम, प्रतिस्पर्धी र उत्पादनशील जनशक्ति तयार गर्न र सबैका लागि रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्न प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका अवसरहरूको व्यापक विस्तार गरी सबै इच्छुक नागरिकहरूका लागि समावेशी एवं समतामूलक पहुँच स्थापित गर्ने ।

नीति

१. १ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिमका अवसरहरूमा व्यापक विस्तार गर्ने ।

रणनीति

१.१.१ सबै भौगोलिक क्षेत्र एवं समुदायको आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

१.१.२ विकेन्द्रीकरण, साभेदारी, स्वायत्तता, लचिलोपना र सरल नियमन व्यवस्था, र आवश्यकताअनुसार मागको समेत सिर्जना गर्ने गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिममा व्यापक सहभागिताको वातावरण सिर्जना गर्ने ।

१.१.३ अनुकूल मापदण्ड लागू गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रदायकहरूलाई प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा कार्य गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।

कार्यनीति

१. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिमलाई अलग-अलग धारका रूपमा विकास गरी सरकारी, गैर सरकारी, सहकारी तथा निजी तालिम प्रदायकहरूमार्फत प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका अवसर हरूको विस्तार गर्ने ।

२. विभिन्न विषय एवं भौगोलिक क्षेत्रलाई समेट्ने गरी प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम सञ्चालन गर्ने ।

३. केन्द्रमा आधारित, एप्रेन्टिसिप र घुम्ती लगायतका

विभिन्न ढाँचाका व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

४. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् अन्तर्गत सञ्चालित आङ्गिक शिक्षालय र व्यावसायिक तालिम केन्द्रहरूलाई नमुना तालिम संस्थाका रूपमा विकास गर्ने ।

५. सामुदायिक विद्यालयहरूमा सञ्चालन गरिएको प्राविधिक शिक्षाको कार्यढाँचामा सुधार गरी यी विद्यालयहरूमार्फत व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरू समेत सञ्चालन गर्ने ।

६. श्रम बजारमा प्रवेश गर्ने व्यक्तिहरूलाई व्यावसायिक तालिम प्रदान गर्न सरकारी, गैर सरकारी, सामुदायिक र निजी क्षेत्रसँग साभेदारी र सहकार्य गर्ने ।

नीति

१.२ व्यावसायिक तालिममा पहुँचको सुनिश्चिता र समावेशीकरण गर्ने ।

रणनीति:

१.२.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरूमा आर्थिक, सामाजिक एवं भौगोलिक रूपमा पछाडि परेका नागरिकहरूको पहुँच बढाउन विभिन्न प्रोत्साहन प्याकेजहरू उपलब्ध गराउने ।

१.२.२ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिममा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायको समावेशीकरणका लागि विशेष सहूलियतको नीति अवलम्बन गर्ने ।

कार्यनीति

१. विभिन्न क्षेत्र तथा वर्गका नागरिकहरूका आवश्यकता पहिचान गरी सोको सम्बोधन गर्न उपयुक्त कार्यक्रम, सामग्री एवं सूचना प्रणालीको विकास र विस्तार गर्ने ।

२. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम कार्यक्रममा महिला, दलित, जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, अपाङ्ग, विपन्न एवम् सामाजिक तथा भौगोलिक रूपमा पछाडि परेका इच्छुक नागरिकहरूको पहुँच तथा सहभागिता सुनिश्चित गर्नका लागि छात्रवृत्ति, निःशुल्क कोटा, न्यूनतम शुल्क र सहूलियत ऋण जस्ता सुविधाहरू उपलब्ध गराउने ।

३. दुर्गम ग्रामीण क्षेत्रहरूको आवश्यकताअनुरूप प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम दिने कार्यमा संलग्न संस्था तथा व्यक्तिलाई विशेष प्रोत्साहन गर्ने ।

उद्देश्य २

परम्परागत सीप, क्षमता र योग्यताको पहिचान, संरक्षण, संवर्धन र विकास गर्नुका साथै औपचारिक तथा अनौपचारिक रूपमा सिकेका सीपलाई समेत समेटी राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय रोजगार बजारको मागअनुरूप उपयुक्त, सान्दर्भिक एवं गुणस्तरीय प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम प्रदान गर्ने ।

नीति

२.१ प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिम तथा व्यावसायिक वृत्ति विकासको प्राज्ञिक मार्गको समायोजन तथा स्तर निर्धारण गर्ने ।

रणनीति

२.१.१ राष्ट्रिय प्राविधिक तथा व्यावसायिक योग्यता प्रारूप तयार गर्ने ।

२.१.२ प्राविधिक तथा व्यावसायिक योग्यता प्रणाली लागू गर्न आवश्यक पर्ने कानुनी तथा संस्थागत संरचना, भौतिक पूर्वाधार एवं मानवीय संसाधन तयार गर्ने ।

कार्यनीति

१. तालिम पूर्व औपचारिक, अनौपचारिक, एप्रेन्टिसिप एवं परम्परागत ढाँचामा वा यिनीहरूको संयोजनबाट सिकेको सीपलाई सीप परीक्षण पद्धतिअन्तर्गत परीक्षण र प्रमाणीकरण गर्ने ।

२. प्रशिक्षार्थीहरूलाई राष्ट्रिय प्राविधिक तथा व्यावसायिक योग्यता प्रारूपअन्तर्गत उपलब्ध तहमा उक्लने स्पष्ट आधारहरू तयार गरी तालिम तथा अध्ययन मार्फत वृत्ति विकासका अवसरहरू उपलब्ध गराउने ।

३. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा र तालिमबाट सिकेका ज्ञान तथा सीपलाई साधारण शिक्षातर्फ समेत समकक्षताको पाठ्यभारअनुरूप मान्यता दिने व्यवस्था मिलाउने ।

४. इच्छुक नागरिकहरूलाई तालिम कार्यक्रममार्फत वृत्ति विकासमा टेवा पुग्ने किसिमले निरन्तर सिकाइमा संलग्न हुनका लागि उपयुक्त सूचना र सेवा सञ्चालन गर्ने ।

५. राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिलाई राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता परीक्षण प्राधिकरणका रूपमा क्रमशः विकास गर्ने ।

नीति

२.२. प्राविधिक शिक्षा एवं व्यावसायिक तालिमको पाठ्यक्रम कार्यान्वयनमा गुणस्तर र सान्दर्भिकतामा जोड दिँदै सरोकारवालाहरू समेत सम्मिलित संयन्त्रबाट त्यसको स्वतन्त्र मूल्याङ्कन गर्ने ।

रणनीति

२.२.१ शिक्षालय स्थापना र सञ्चालनको निमित्त स्पष्ट मापदण्ड र पारदर्शी कार्य प्रक्रिया लागू गर्ने ।

२.२.२ मुख्य प्रशिक्षक, प्रशिक्षक र तालिम सहजकर्ता भई काम गर्ने व्यक्तिहरूको योग्यता निर्धारण गरी प्रशिक्षण अनुमति पत्रको व्यवस्था लागू गर्ने ।

२.२.३ आवश्यकता पहिचान गरी पेसागत मापदण्डमा आधारित लामो तथा छोटो अवधिका शिक्षा एवं तालिम पाठ्यक्रमहरू तयार गरी बजारको माग र आपूर्तिबीच सन्तुलन कायम गर्ने ।

२.२.४. उत्पादनको गुणस्तरको सुनिश्चितताका लागि स्वायत्त परीक्षा एवम् मूल्याङ्कन प्रणालीको विकास गर्ने ।

कार्यनीति

१. स्वदेशी तथा वैदेशिक रोजगार बजारको मागलाई सम्बोधन गर्ने गरी राष्ट्रिय प्राविधिक तथा व्यावसायिक योग्यता प्रणालीको प्रारूपभित्र पाठ्यक्रममा नियमित सुधार तथा परिमार्जन गर्ने । श्रमबजारको आवश्यकताका साथै उच्चमशीलता विकासमा समेत लक्षित गरी पाठ्यक्रम विकास तथा परिमार्जन गर्ने ।

२. पाठ्यक्रमलाई आन्तरिक तथा वैदेशिक रोजगार बजारको मागअनुरूप बनाउनका लागि अनुसन्धान र विकासलाई यसको अभिन्न अङ्गका रूपमा अधि बढाउने ।

३. सरकारी तथा अर्ध-सरकारी तालिम प्रतिष्ठानहरूमा संलग्न प्रशिक्षकहरूका लागि प्रशिक्षक प्रशिक्षण तालिम तथा प्रशिक्षण अनुमति पत्र अनिवार्य गर्ने ।

४. सामुदायिक, निजी तथा गैर सरकारी क्षेत्रका व्यावसायिक तालिम प्रदायकहरूमा समेत प्रशिक्षक तालिम र प्रशिक्षण अनुमति पत्र प्राप्त गरेका व्यक्तिहरूलाई संलग्न गराउन प्रोत्साहन गर्दै यस व्यवस्थालाई क्रमशः अनिवार्य गर्ने ।

५. सरकारी, सामुदायिक, निजी र गैरसरकारी क्षेत्रमा कार्यरत प्रशिक्षकहरूलाई समेत वृत्ति विकास, तालिम र अध्ययन जस्ता क्षमता अभिवृद्धिका अवसरहरू उपलब्ध गराउने ।

६. कार्यगत अभ्यास आवश्यक पर्ने व्यावसायिक तालिमहरूमा यस किसिमको अभ्यासलाई अनिवार्य गर्दै लग्ने ।

७. मानव संसाधन एवम् आर्थिक तथा भौतिक सुविधासहितका मापदण्ड पूरा गरेका संस्थाहरूलाई मात्र प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम सञ्चालन गर्न अनुमति प्रदान गर्ने ।

८. प्राविधिक शिक्षालय तथा तालिम केन्द्रहरूको भौतिक पूर्वाधार, मानव संसाधन शैक्षिक प्रक्रिया स्तर, समावेशीता, विद्यार्थी उपलब्धि तथा समग्र गुणस्तर समेतको राष्ट्रिय मापदण्ड तयार गरी लागू गर्ने ।

९. स्तरीकरण तथा गुणस्तर एकाइको प्रभावकारी परिचालनमार्फत निर्धारित मापदण्डअनुरूप सञ्चालन भएका शिक्षालय एवं संस्थाहरूलाई स्तरीकरण (एक्रिडेसन) प्रणालीमा ल्याई सोको आधारमा वर्गीकरण गर्ने र उच्च दक्षता प्रदर्शन गर्ने संस्थाहरूलाई उत्कृष्टताको प्रमाण पत्र प्रदान गर्ने ।

१०. विदेशमा काम गरेर अनुभव प्राप्त गरेका सीपयुक्त जनशक्तिहरूलाई समेत प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक

तालिमको विकासका निमित्त स्रोत व्यक्तिका रुपमा उपयोग गर्ने ।

११. आन्तरिक एवम् वैदेशिक श्रमबजारको मागसँग सम्बन्धित तथा प्रचलनमा रहेका पेसाहरुसमेत विचार गरी विभिन्न किसिमका सीपमा आधारित योग्यताका मापदण्डहरु तयार गरी तालिम सञ्चालन गर्ने ।
१२. सबै किसिमका सीपहरुको परीक्षण गर्न सकिने गरी सीप परीक्षण प्रणालीलाई अद्यावधिक, स्तरीय र वैज्ञानिक बनाइने ।
१३. आवश्यक भौतिक एवं शैक्षिक पूर्वाधार विकास गरी सीप परीक्षण प्रणालीलाई देशका विभिन्न भागमा विस्तार गर्ने ।
१४. रोजगारीका निमित्त सीप परीक्षण प्रमाण पत्र अनिवार्य गर्ने तयारी गर्दै तत्कालका लागि त्यस्तो प्रमाण-पत्र प्राप्त व्यक्तिहरुलाई काम दिन रोजगारदाताहरुलाई प्रोत्साहित गर्ने ।
१५. वैदेशिक रोजगारीमा जान चाहेका व्यक्तिहरुलाई सीप परीक्षण प्रमाण पत्र प्राप्त गर्न प्रोत्साहन गर्दै पाँच वर्षभित्र यसलाई अनिवार्य गर्दै लगिने ।
१६. प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिमको क्षेत्रमा भएका कार्यहरुको समय समयमा स्वतन्त्र मूल्याङ्कन गर्ने र सो प्रयोजनका लागि सरोकारवालाहरु समेत सम्मिलित मूल्याङ्कन समिति गठन गर्ने ।

उद्देश्य ३

प्राविधिक तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम प्रदायक निकाय तथा संस्थाहरुलाई समन्वयात्मक रूपबाट अघि बढाई स्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गर्ने ।

नीति

- ३.१ प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमका लागि नेपाल सरकार र दातृ निकायको संयुक्त लगानीमा कोष स्थापना गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गर्ने ।

रणनीति

- ३.१.१ एकद्वार प्रणालीबाट दिगो लगानीको व्यवस्था गर्ने ।
- ३.१.२ सरोकारवाला संस्थाहरुको अधिकार र जिम्मेवारी स्पष्ट गरी कार्यमा समन्वय गर्ने ।
- ३.१.३ श्रमबजार सूचना प्रणाली तथा तालिम व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास गर्ने ।
- ३.१.४ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने ।

कार्यनीति

१. शिक्षा मन्त्रीको अध्यक्षतामा राष्ट्रिय योजना आयोग, सम्बन्धित मन्त्रालयहरु, प्राविधिक शिक्षा

तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्, स्थानीय निकायका महासङ्घहरु, उद्योग वाणिज्य महासङ्घ, सरकारी तथा गैरसरकारी सङ्घसंस्थाहरु, निजी क्षेत्रका तालिम प्रदायकहरु र यस क्षेत्रका पेसाविद्हरुसमेतको प्रतिनिधित्व हुने गरी एक प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कोष गठन गरिनेछ र सो कोषको सचिवालय शिक्षा मन्त्रालयमा रहनेछ ।

२. उक्त कोषमार्फत कोषसम्बन्धी नीति निर्माण र त्यसको परिचालन तथा यस क्षेत्रमा संलग्न विभिन्न निकायहरुबीच समन्वयका साथै दातृ निकायहरुबाट यस प्रयोजनका लागि प्राप्त रकमको एकद्वार प्रणालीबाट व्यवस्थापन समेतको कार्य गर्ने ।
३. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् र सभाको कार्यक्षेत्रलाई प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् ऐन, २०४५ (संशोधन सहित) ले व्यवस्था गरे अनुरूप व्यापक विस्तार गर्ने र प्रभावकारी बनाउने ।
४. विभिन्न तालिम प्रदायकहरुबाट दिइने तालिमहरुलाई सम्बन्धित निकायको प्रशासनिक स्वतन्त्रतामा असर नपर्ने गरी परिषद्ले निर्धारण गरेको राष्ट्रिय योग्यताको लचिलो प्रारूपअन्तर्गत रहने व्यवस्था मिलाउने ।
५. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रममा सहयोग गर्न इच्छुक राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरुले आफ्नो प्रस्तावमा कोषको सहमति लिएर मात्र काम गर्ने ।
६. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गर्ने निकायहरुले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्बाट जारी भएको मार्गदर्शन र मापदण्ड पालना गर्नुपर्ने तथा परिषद्बाट त्यसको पालना भए-नभएको निरीक्षण एवं अनुगमन गर्ने ।
७. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम सञ्चालन गर्ने निकायहरुले सञ्चालन गरेका तालिमहरुको गुणस्तर, प्रभावकारिता, समावेशिता तथा निर्धारित मार्गदर्शन र मापदण्डहरुको अनुसरण भए-नभएको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यढाँचा विकास गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
८. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरु र त्यस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निकायहरुको हरेक वर्ष कम्तीमा एक पटक अनुगमन गर्ने ।
९. तालिम प्रदायकहरुको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्दा उपलब्धि, असर तथा प्रभाव समेतको सूचना सङ्कलन गरी विश्लेषण गर्ने ।
१०. सबै तालिम प्रदायक निकायहरु, सरोकारवालाहरु तथा आमसञ्चार माध्यमसँग समेत सहकार्य गरी प्राविधिक

- तथा व्यावसायिक शिक्षा एवं तालिम नीतिको व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने ।
११. बजारको माग तथा तालिम निकायहरूबाट उत्पादन हुने जनशक्तिबीच तादात्म्य ल्याउनका लागि प्रभावकारी श्रमबजार सूचना प्रणाली तथा तालिम व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको विकास गरी सीपयुक्त जनशक्तिको मागको नियमित प्रक्षेपण गर्ने ।
१२. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको क्षेत्रलाई थप सुदृढ गर्न गठन गरिने विभिन्न संयन्त्रहरूमा सरोकारवालाहरूको प्रतिनिधित्व गराई उनीहरूबीच समन्वयको व्यवस्था मिलाउने ।
१३. तालिम प्राप्त व्यक्तिहरूलाई कार्यगत तालिम तथा रोजगारीको अवसर उपलब्ध गराउनका लागि कोषले निजी क्षेत्र एवम् सम्भाव्य रोजगारदाताहरूसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
१४. स्वरोजगार वा लघु उद्यम स्थापनाका लागि आवश्यक सहूलियत ऋण उपलब्ध गराउन कोषले वित्तीय संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
१५. इच्छुक तथा लक्षित वर्गका नागरिकहरूलाई सहूलियत दरमा कम्तीमा तीन महिने आधारभूत तहको व्यावसायिक तालिम प्रदान गर्न यस कोषलाई परिचालन गर्ने ।
१६. निजी क्षेत्रमा सञ्चालित तालिम प्रदायकहरूले प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरूको विकास तथा रोजगार प्रवर्धनमा गरेको योगदानका आधारमा प्रोत्साहन गर्ने ।
१७. वित्तीय संस्था र तालिम प्रदायक निकायहरूका बीचमा समझदारी विकास गरी प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिममा अध्ययनका लागि सहूलियत ऋण उपलब्ध गराउने ।

अनुसूची १
नीति कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवार निकायहरू

कार्यहरू	कार्यान्वयन गर्ने निकायहरू
१. राष्ट्रिय स्तरमा परिभाषा र मापदण्ड तयार गरी नियमावलीमा समावेश गर्ने र स्वीकृत परिभाषा र मापदण्डलाई सरोकारवालासम्म पुऱ्याउने ।	शिक्षा मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता. प.
२. हरेक जिल्लामा कम्तीमा एउटा व्यावसायिक तालिम संरचना, हरेक अञ्चलमा एक प्राविधिक शिक्षालय/ बहुमहाविद्यालय स्थापना गर्ने ।	अर्थ मन्त्रालय, शिक्षा मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रा.शि.तथा व्या.ता. प.
३. हरेक निर्वाचन क्षेत्रमा सामुदायिक विद्यालयमा प्राविधिक शिक्षा कार्यक्रम र व्यावसायिक तालिम केन्द्र स्थापना गर्ने ।	अर्थ मन्त्रालय, शिक्षा मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रा.शि.तथा व्या.ता. प.
४. जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू तथा व्यावसायिक तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	प्रा.शि.तथा व्या.ता. प., घरेलु तथा साना उद्योग विभाग, सीप विकास तालिम निर्देशनालय र निजी संस्थाहरू ।
५. दुर्गम क्षेत्रमा जान निजी क्षेत्रका तालिम प्रदायकहरूलाई विशेष सुविधाको व्यवस्था मिलाइने ।	अर्थ मन्त्रालय, शिक्षा मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रा.शि.तथा व्या.ता. प.
६. भइरहेका तालिम केन्द्रहरूको क्षमता मूल्याङ्कन गरी आवश्यकताअनुसार क्षमता बृद्धि गर्ने ।	प्रा.शि.तथा व्या.ता. परिषद्
७. निजी र गैरसरकारी क्षेत्रका प्राविधिक तथा व्यावसायिक संस्थालाई व्यावसायिक तालिम प्रदान गर्न व्यापक रूपमा परिचालन गर्ने ।	प्रा.शि.तथा व्या.ता. परिषद् ।
८. साभ्नेदारीमा औद्योगिक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	प्रा.शि.तथा व्या.ता. परिषद् र नेपाल उद्योग वाणिज्य महासङ्घ
९. तालिम खर्च तथा छात्रवृत्ति नीति र मापदण्ड बनाउने ।	शिक्षा मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद्
१०. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम कोष स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने ।	अर्थ, कानून न्याय,संविधान सभा तथा संसदीय मामिला, शिक्षा मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोग ।

कार्यहरू	कार्यान्वयन गर्ने निकायहरू
११. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् अन्तर्गत प्राविधिक शिक्षा र व्यावसायिक तालिमलाई छुट्टाछुट्टै हेर्ने गरी संरचना परिवर्तन गर्ने ।	शिक्षा मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता. परिषद् ।
१२. राष्ट्रिय व्यावसायिक योग्यता प्राधिकरणको स्थापना गरी हालको राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिले गर्ने सम्पूर्ण कार्य सहित सीप परीक्षण कार्यक्रमलाई गुणस्तरीय रूपमा सञ्चालनमा ल्याउने ।	अर्थ, श्रम तथा रोजगार, शिक्षा मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद्
१३. व्यावसायिक योग्यता प्रणालीको विकास गरी सोको लागि कानुनी आधार सुनिश्चित गर्ने र सीप परीक्षणलाई व्यापक बनाई स्वदेशी तथा वैदेशिक रोजगारीमा जानका लागि सीप परीक्षण प्रमाण-पत्र अनिवार्य आधार बनाउने ।	श्रम तथा रोजगार, कानून,न्याय,संविधान सभा तथा संसदीय मामिला, शिक्षा मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् ।
१४. पाठ्यक्रम, पेसागत सीप मापदण्ड र पाठ्यसामग्री तयार गर्ने ।	प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् ।
१५. समक्षता प्रणालीलाई प्रभावकारी र समय सापेक्ष बनाउने ।	शिक्षा मन्त्रालय, विश्वविद्यालयहरू र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् ।
१६. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्को परीक्षा प्रणालीलाई राष्ट्रिय परीक्षा प्रणालीसँग समन्वय गर्ने ।	शिक्षा मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् ।
१७. प्रशिक्षकहरूको दक्षताको परिक्षण गरी अनुमति पत्रको कानुनी व्यवस्था गर्ने, प्रशिक्षकहरूलाई तालिम दिने ।	शिक्षा मन्त्रालय, प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् र प्राविधिक प्रशिक्षण प्रतिष्ठान
१८. श्रम बजार सूचना प्रणालीको स्थापना र सुदृढीकरण गरी सीपयुक्त जनशक्ति आवश्यकताको हरेक वर्ष प्रक्षेपण गर्ने ।	श्रम तथा रोजगार र उद्योग मन्त्रालय
१९. तालिम व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको स्थापना गरी श्रम बजार सूचना प्रणालीसँग समन्वयात्मक रूपमा कार्य गर्ने ।	श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् ।
२०. व्यावसायिक सीपमूलक तालिममा एकरूपता ल्याउन, तालिममा दोहोरौपन हटाउन, तालिमलाई गुणस्तरीय तथा प्रभावकारी बनाउन केन्द्र र क्षेत्रहरूमा समन्वय समितिको व्यवस्था गर्ने ।	शिक्षा मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग, श्रम तथा रोजगार मन्त्रालय, साना तथा घरेलु उद्योग विभाग, प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद् र जिल्ला विकास समिति ।
२१. प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको क्षेत्रमा एकद्वार प्रणालीमार्फत लगानी गर्ने र आवश्यकता अनुसार लचकता अपनाउने ।	अर्थ, श्रम तथा रोजगार, उद्योग, शिक्षा, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन, संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास, कृषि विकास मन्त्रालय, राष्ट्रिय योजना आयोग र प्रा.शि.तथा व्या.ता.परिषद्
२२. विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरूले अन्तराष्ट्रिय स्तरमा प्रस्ताव पेस गरी नेपालमा तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न लचकता हुने	अर्थ मन्त्रालय, शिक्षा मन्त्रालय र सम्बन्धित गैर सरकारी संस्था

स्रोत : प्राविधिक तथा व्यावसायिक एवं तालीम नीति-२०६९, प्रकाशक: नेपाल सरकार, शिक्षा मन्त्रालय, केशरमहल, काठमाडौं

अनुरोध

यस पुस्तिकामा प्रकाशित कुनै तथ्याङ्क वा सूचना त्रुटी हुन गएको रहेछ भने (सही) जानकारी उपलब्ध गराउनु हुन सम्बन्धित सबैमा अनुरोध छ । यसलाई आगामी संस्करणहरूमा सही तथ्याङ्क वा सूचना प्रवाह गर्ने हाम्रो अभियानमा अमूल्य योगदान पुग्ने विश्वास राख्दै सम्बन्धित सबैको सहयोगको अपेक्षा राख्दछौं ।

सम्पादक मण्डल

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्
सूचना तथा अनुसन्धान महाशाखा